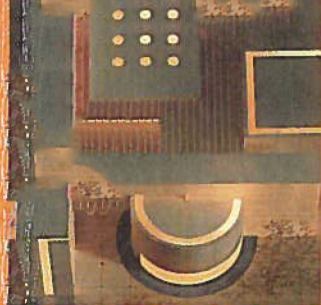
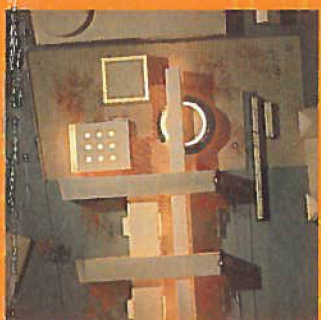

ÅRSBERETNING
HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

1994

- 4 DEC. 1995

København

Rektors beretning 2 - 4
Styrelsesrådets beretning 5

INTERNATIONALISERING

CEMS- Igen overskud til nye aktiviteter 8 - 9
Handelshøjskolen vært for PIM-mødet i 1995 10 - 11
Japan aktiviteterne i vækstfase 12
Erasmus-prisen til Lise-Lotte Hjulmand 13
HA-International Business 14
Stor interesse for engelsksprogede cand.merc.-linjer 15

KVINDER PÅ HANDELSHØJSKOLEN

Barrierer forhindrer ligestilling 18 - 19
Dansk ligestilling set med udenlandske øjne 20
Flere højtuddannede kvinder ønskes i edb-verdenen 21

FORSKNING

Nye doktorer 24
Nye professorer 25 - 26
Eksterne institutevalueringer 27 - 29
Ledelse i den gode sags tjeneste 30 - 31
Gunnar V. Holms Legat for beskrivelse af paradoksproblemer 32
Fra skandinavisk lederteori til regionaludvikling 33 - 34
Forskning på tværs af Øresund 35
Samfundsudviklingen omdrejningspunkt for COS 36 - 37
Transport og nye produktionsformer 38
Statoilprisen til specialist i mindre virksomheder 39
Tidsskrift godt rustet til næste 10 år 40
Genteknik under fagsprogsforskningens mikroskop 41
Sommerskole i logik, sprogvidenskab og datalogi 42 - 43

UDDANNELSE

Uddannelserne til kvalitetseftersyn 46 - 47
Adjunkter som forandringsagenter 48
10-års jubilæum for kombinationsuddannelser 49 - 51
Filosofi og økonomi - kernen i en ny uddannelse 52
Det enkelte menneske i centrum på HRM - linjen 53
Nye cand.merc.-kandidater på vej ud 54 - 55
DØK ønsker flere kvindelige studerende 56 - 57
Erhvervssprog under hamskifte 58 - 59
Kultur og sprog på CD-ROM 60
Sprogteknologi rettet mod fremtiden 61

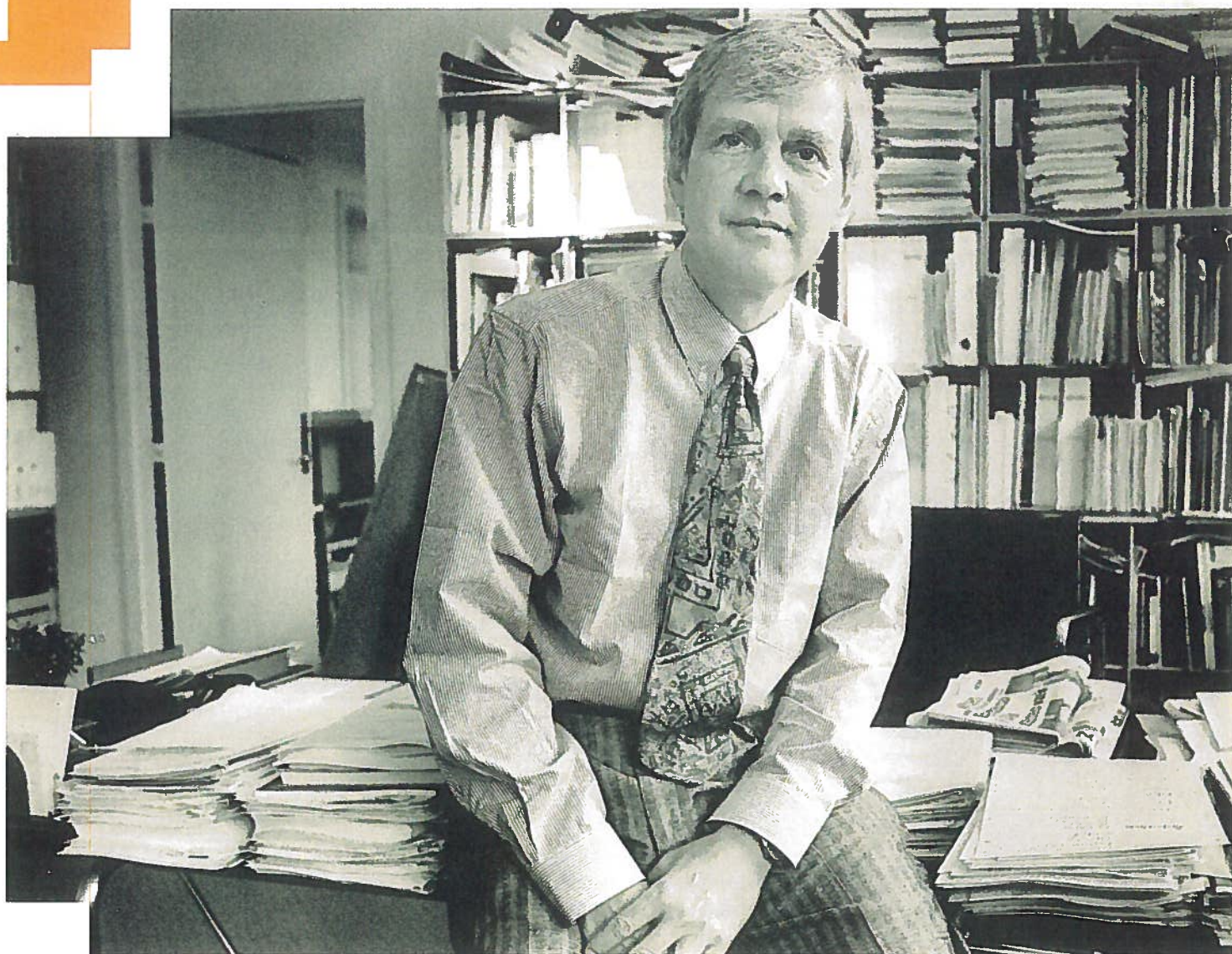
VIDERE- OG EFTERUDDANNELSE

HHE satser internationalt 64 - 67
MBA - Programmet nu fuldt udbygget 68 - 70
MPA - tilpasset forandringerne ude i verden 71 - 73

ANDET

FUHU er partner i studierne internationalisering 76 - 77
Handelshøjskolens Forlag 78 - 79
Ny bygning fik åbent og udadvendt vinderprojekt 80 - 81
På vej mod det virtuelle bibliotek 82
Nøgletal 83 - 93
Ph.d.-afhandlinger 84
Vigtige adresser 94 - 95

KOMPETENCEUDVIKLING, konkurrenceevne og

FINN JUNGE-JENSEN, REKTOR

velfærdssamfund

Kompetenceudvikling, konkurrenceevne og velfærdssamfund

I de senere år er det blevet stadigt tydeligere, at de vestlige industrisamfund er inde i en udvikling, der fundamentalt vil ændre vilkårene for såvel erhvervslivet og dets konkurrenceevne som for den europæiske og specielt den skandinaviske velfærdssamfundsmodel.

Overgangen til videnssamfundet indebærer, at det i stigende grad vil være viden og evnen til at omsætte denne viden til løbende fornyelse og innovation, der vil være den kritiske faktor for virksomheder og samfund. Evnen til at udvikle og udnytte de menneskelige ressourcer og til konstant kompetenceudvikling vil blive en afgørende konkurrenceparameter, og de videregående uddannelsesinstitutioner vil kunne spille en central rolle i denne proces.

Ligeledes vil den fortsatte globalisering af markeder, ressourcer og information fortsætte, og geografiske forskydninger i den verdensøkonomiske udvikling vil få stor betydning for samfundet og de fremtidige handlemuligheder og livsvilkår. Ikke mindst den faldende europæiske konkurrenceevne vil være en kolossal udfordring for uddannelsesinstitutionerne, som med internationalt samarbejde og udviklingen af nye kvalifikationer og kompetencer vil kunne bidrage væsentligt til en revitalisering og omstrukturering af det europæiske erhvervsliv.

Med en accelererende teknologisk udvikling og stadigt faldende omkostninger ved informationsbehandling og -overførsel vil viden forældes hurtigt. Hele industrier vil skifte karakter, produkter, proces-

ser og serviceydelser vil skulle radikalt fornyes, og virksomheder og institutioner vil være under et konstant pres for organisatorisk, teknisk og markedsrelateret innovation.

Handelshøjskolernes kandidater vil skulle uddannes med forståelse for disse forhold og med en høj grad af mental fleksibilitet og innovations- evne.

For Handelshøjskolerne vil det endvidere være en speciel udfordring at skulle forholde sig til virksomhedernes øgede afhængighed af offentlige nationale eller supranationale institutioner og reguleringer.

Privat og offentlig sektor

I videnssamfundet vil grænsefladerne og relationerne mellem offentlig og privat sektor forskydes og ændres. Deregulering af gamle industrier, konkurrence og samarbejde mellem offentlige og private udbydere, øget regulering på miljøområdet, ændrede erhvervspolitiske virkemidler, nye krav til virksomhedernes sociale ansvar og til offentlig information om virksomheden er eksempler på denne udvikling.

Kravene til institutionel fornyelse og organisatorisk innovation i relationerne mellem offentlig og privat sektor er en udfordring for Handelshøjskolernes forsknings- og uddannelsesmæssige indsats på disse områder i de kommende år, hvis erhvervslivets internationale konkurrenceevne og udviklingen af nye velfærdsmodeller i videnssamfundet skal kunne gå hånd i hånd.

Handelshøjskoler i opbrud

På baggrund af disse udviklingstendenser har mange handelshøjskoler i Vesteuropa og Nordamerika underkastet deres traditionelle aktiviteter og forestillinger en kritisk vurdering ofte med en gennemgribende reorientering og reorganisering til følge. Opprioritering og nyudvikling af fagområder, pædagogiske eksperimenter, nye uddannelsesstilbud og øget samarbejde med erhvervslivet har været nogle af konsekvenserne.

Følgende områder har i særlig grad været i fokus i omstillingsprocessen:

- øget internationalisering på mange dimensioner
- bredere faglig profil med inkorporering af humanistiske områder og øget teknologiforståelse
- udvikling af tværfaglig orientering og kompetence
- udvikling af interpersonelle færdigheder
- øget vægt på samspillet mellem virksomhed og omverden
- faglig og pædagogisk fornyelse med udnyttelse af informations- teknologien.

Handelshøjskolen i København har gennem de senere år arbejdet intensivt med udviklingen på disse områder, og de omtalte aktiviteter i denne årsberetning reflekterer Højskolens mangefacetterede engagement i såvel forskning som uddannelse. I løbet af 1995 vil den strategiske proces på Handelshøjskolen betyde en yderligere afklaring af de overordnede udviklingsperspektiver samt igangsættelse og videreudvikling af en række konkrete aktiviteter.

Som eksempler på strategisk vigtige initiativer kan nævnes tre forhold, som vil sætte sit præg på Handelshøjskolen i de kommende år.

Øresundsregionen som basis

Området omkring København og Lund/Malmø er en af de mest vidensintensive regioner i Europa. Samarbejdet på tværs af Øresund har hidtil været beskedent ligesom samarbejdet mellem universiteter og læreanstalter i Københavnsområdet iøvrigt.

Øgede aktiviteter på tværs af institutionelle, regionale, faglige og kulturelle skel vil kunne udløse betydelige synergier og med et tættere partnerskab mellem universiteter, erhvervsliv og offentlige institutioner i området give afsæt til en dynamisk økonomisk, institutionel og kulturel udvikling af Øresundsregionen.

Handelshøjskolen har blandt andet gennem sit engagement i Scandinavian Academy of Management Studies (SAMS), Forskerbyen Symbion, Center for Offentlig Organisation og Styring (COS) og et øget samarbejde med Lunds Universitet skabt grundlaget for realiseringen af et videnspotentiale, som vil kunne præge regionen fremover.

B.Sc. in International Business

Fra efteråret 95 lancerer Handelshøjskolen en ny HA-uddannelse udelukkende på engelsk for såvel danske som udenlandske studerende. Med en stærk international fagprofil og med udnyttelse af både Handelshøjskolens faste internationale stab og gæsteprofessorer vil det være et uddannelsesstilbud på højt internationalt niveau. Det vil herefter være muligt at følge et fuldt femårigt forløb på engelsk til M.Sc. med to cand.merc.-linier i "International Marketing and Management" og i "International Business".

I sammenhæng med den øgede studenterudveksling og et intensiveret internationalt forskningssamarbejde vil Handelshøjskolen rykke endnu et skridt videre mod realiseringen af sin målsætning om en stærk international profil med en national forankring.

Ny campus

Beslutningen om lokaliseringen af Det erhvervsøkonomiske Fakultet på Frederiksberg Station området tæt på Dalgas Have giver Handelshøjskolen muligheder for at opbygge et undervisningsmiljø med langt bedre faciliteter for de studerende og med tættere kontakt på tværs af institutmiljøerne. De 27.000 m² som skal stå færdige i 1998 vil dog kun være 1. etape, idet en række økonomiske institutter stadig vil være placeret i de nuværende bygninger. Det er magtpåliggende for Handelshøjskolen hurtigst muligt at sikre realiseringen af 2. etape af byggeriet, så en egentlig campus kan realiseres.

Finansieringen af byggeriet vil blive varetaget af Staten, men for at udnytte mulighederne optimalt vil det være nødvendigt med støtte fra anden side, der kan sikre, at Handelshøjskolen kan skabe et uddannelses- og forskningsmiljø i international topklasse. Hvis dette lykkes, vil Handelshøjskolen i de kommende år kunne spille en afgørende rolle for det danske samfund og erhvervsliv med udvikling og formidling af ny viden og livslang læring som hovedopgave og med løbende innovation i et nært samarbejde med erhvervslivet.

STYRELSESRAADETS beretning

Væsentligt bindeled til erhvervslivet

Handelshøjskolens Styrelsesråd, som bla. har seks repræsentanter fra erhvervslivet udpeget af FUHU (Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse), har i mange år været et bindeled mellem erhvervslivet og Handelshøjskolen i København.

Styrelsesrådet blev oprettet som afløsning af den tidligere bestyrelse, da staten i 1965 reelt overtog Handelshøjskolen og dermed det administrative og økonomiske ansvar fra FUHU. Selvom Styrelsesrådet fortsat har en tilsynspligt med Handelshøjskolen, har det først og fremmest en rådgivende funktion. Denne funktion har gennem de senere år fået en stigende betydning for Handelshøjskolens samspil med den del af erhvervslivet, som aftager hovedparten af de færdiguddannede unge, eller som benytter skolen til videreuddannelse af sine medarbejdere.

Strategiudviklingen

Den igangværende udvikling af Handelshøjskolens strategiske mål og planer for de kommende år tillægges stor værdi, og Styrelsesrådet har lige siden præsentationen af rektors overordnede oplæg medvirket aktivt i processen. Det er sket gennem drøftelser på rådsmøderne og ved deltagelse i en vellykket strategikonference med repræsentanter fra højskolens styrende organer, institutter og nævn.

Konferencen understregede tydeligt nødvendigheden af at betragte Handelshøjskolen som en kompleks helhed. Den strategiske proces kan ikke gennemføres på basis af isolerede løsninger på en lang række enkeltområder. Konferencen gav også det indtryk, at både omstillingsvilligheden og -bered-

skabet er til stede på alle ledelsesniveauer. Men samtidigt stod det klart, at videreførelsen af strategiarbejdet på mange områder vil stille store krav til engagement og holdningsbearbejdelse.

Kvalitetsudviklingen

Styrelsesrådet følger løbende de mange projekter, der er sat i gang for evaluering og forbedring af kvaliteten. En høj kvalitet i uddannelser og forskning tillægges af Rådet afgørende betydning for erhvervslivets evne til i de kommende år at klare sig i konkurrencen både hjemme og internationalt.

I det forløbne år har kvaliteten på HD-uddannelserne været genstand for særlig opmærksomhed, idet det efterhånden er en almen opfattelse, at disse tidligere højt estimerede uddannelser udsættes for en stigende kritik fra såvel erhvervslivet som de studerende. Årsagen, som Handelshøjskolen er uden skyld i, synes hovedsageligt at ligge i en stigende tilgang af unge uden den nødvendige erhvervserfaring, som HD-studiet oprindeligt var baseret på. Styrelsesrådet finder denne udvikling uacceptabel og vil både over for højskolens ledelse, undervisningsmyndighederne og politikerne lægge vægt på, at der findes løsninger, der kan genskabe HD som en erhvervsøkonomisk topuddannelse.

Udslusning

Der er taget skridt til en styrkelse af arbejdet med at udsluse nyuddannede bachelorer og kandidater på en måde, som kan medvirke til at sikre de unge den bedst mulige overgang fra studium til arbejdsmarked. Styrelsesrådet har haft en drøftelse af både de kort- og langsigtede udslusningsaktiviteter og tillægger indsatsen væsentlig værdi for såvel de nye færdiguddannede

FORMANDEN FOR HANDELSHØJSKOLENS STYRELSESRAAD, DIREKTØR NIELS KJELDSSEN.

som erhvervslivet.

Studierejser og nye projekter

Fra FUHU får Handelshøjskolen økonomiske midler, som Styrelsesrådet på baggrund af ansøgninger uddeler til bla. uddannelses- og forskningsprojekter samt studierejser. Selvom der er et millionbeløb til uddeling, så skal det tages i betragtning, at der også kommer mange ansøgninger til midlerne. For studierejserne har det medført, at tilskuddene pr. deltager er blevet reduceret en del i forhold til tidligere. Det er imidlertid Styrelsesrådets opfattelse, at rejsetilskuddene fortsat værdsættes som en økonomisk håndsrækning til gennemførelse af spændende faglige rejser i tilknytning til studierne. Når det gælder tilskud til andre projekter, så som internationale konferencer,

uddannelses- og forskningsprojekter, lægger Styrelsesrådet vægt på at kunne medvirke med tilskud til igangsætning af nye tiltag og aktiviteter.

Første division

I det forløbne år er der på Styrelsesrådets møder blevet udvist en engageret og aktiv indsats, som søger at leve op til målene for Rådets arbejde. Et af målene er, at Styrelsesrådet skal medvirke til udvikling og fremme af Handelshøjskolens position som en førende, internationalt orienteret business school. Til glæde for de studerende og til gavn for erhvervslivet.

Niels Kjeldsen

Formand for Handelshøjskolens Styrelsesråd

3,

INTERNATIONALISING

Rektors beretning	2 - 4
Styrelsesrådets beretning	5

INTERNATIONALISERING

CEMS- Igen overskud til nye aktiviteter	8 - 9
Handelshøjskolen vært for PIM-mødet i 1995	10 - 11
Japan aktiviteterne i vækstfase	12
Erasmus-prisen til Lise-Lotte Hjulmand	13
HA-International Business	14
Stor interesse for engelsksprogede cand.merc.-linjer	15

KVINDER PÅ HANDELSHØJSKOLEN

Barrierer forlænder ligestilling	18 - 19
Dansk ligestilling set med udenlandske øjne	20
Flere højtuddannede kvinder ønskes i edb-verdenen	21

FORSKNING

Nye doktorer	24
Nye professorer	25 - 26
Eksterne institutevalueringer	27 - 29
Ledelse i den gode sags tjeneste	30 - 31
Gunnar V. Holms Legat for beskrivelse af paradoksproblemer	32
Fra skandinavisk lederteori til regionaludvikling	33 - 34
Forskning på tværs af Øresund	35
Samfundsudviklingen omdretningspunkt for CCS	36 - 37
Transport og nye produktionsformer	38
Statulprisen til specialist i mindre virksomheder	39
Tidsskrift godt rustet til næste 10 år	40
Genteknik under fagsprogsforskningens mikroskop	41
Sommerskole i logik, sprogvidenskab og datalogi	42 - 43

UDDANNELSE

Uddannelserne til kvalitetseffektivitet	46 - 47
Adjunkter som forandringsagenter	48
10-års jubilæum for kombinationsuddannelser	49 - 51
Filosofi og økonomi - kernen i en ny uddannelse	52
Det enkelte menneske i centrum på HRM - linjen	53
Nye cand.merc.-kandidater på vej ud	54 - 55
DOK ønsker flere kvindelige studerende	56 - 57
Erhvervssprog under hamkille	58 - 59
Kultur og sprog på CD-ROM	60
Sprogteknologi rettet mod fremtiden	61

VIDERE- OG EFTERUDDANNELSE

THH sætter internationalt	64 - 67
MBA - Programmet nu fuldt udbygget	68 - 70
MPA - tilpasset forandringerne ude i verden	71 - 73

ANDET

FUHU er partner i studierne internationalisering	76 - 77
Handelshøjskolens Forlag	78 - 79
Ny bygning fik åbent og udsdendt vinderprojekt	80 - 81
På vej mod det virtuelle bibliotek	82
Nøgletal	83 - 93
Ph.d.-afhandlinger	84
Vigtige adresser	94 - 95

CEMS-IGEN overskud til nye aktiviteter

Academic Members

Copenhagen Business School
Erasmus Universiteit, Rotterdam
ESADE - Escuela Superior de Administración y Dirección de Empresas, Barcelona
HEC - Ecole des Hautes Etudes Commerciales, Paris
Hochschule St. Gallen
London School of Economics and Political Science
Norwegian School of Economics & Business Administration
Stockholm School of Economics
Université Catholique de Louvain, Louvain - La-Neuve
Università Commerciale Luigi Bocconi, Milano
Universität zu Köln
Wirtschaftsuniversität Wien

Candidate Member

Budapest University of Economic Sciences

Corporate Members

Asea Brown Boveri, Zürich
Arthur Andersen, Stockholm
Austrian Airlines, Wien
Banca Commerciale Italiana, Milano
Banque Bruxelles Lambert, Bruxelles
Carlsberg, Copenhagen
Cassa di Risparmio Delle Provincie Lombarde, Milano
Central Hispano, Madrid
Coats Crafts Europe, London
Coopers & Lybrand Europe, London
Compagnie Financière Paribas, Paris
Dresdner Bank AG, Frankfurt
Elektrowatt, Zürich
Ericsson, Stockholm
Goldman Sachs, London
Gruppo Eni, Milano
Henkel Industries, Düsseldorf
Hilti Cooperation, Vaduz, Liechtenstein

F. Hoffmann - La - Roche Ltd., Bale, Schweiz
J.P. Morgan, Paris
K.P.M.G. DTG, Köln
Norsk Hydro, Oslo
Petrofina SA, Bruxelles
Procter & Gamble Europe, Paris
Schindler Holding AG, Zürich
Shell International Petroleum, Den Haag
Siemens AG, München
SmithKline Beecham, Philadelphia
Statoil, Oslo
Swiss Bank Corporation, Zürich
Trygg Hansa, Stockholm
Winthertur, Winthertur, Schweiz
Zürich Insurance Company, Zürich

Abstract

CEMS-netværket har til formål at sikre en fælles europæisk kandidatgrad inden for økonomi og ledelse som overbygning på en 3-årig bachelorgrad. I samarbejdet indgår de førende europæiske universiteter og business schools, dog kan kun én institution deltage fra hvert land.

Igang med nye indsatsområder

CEMS-institutionerne har under arbejdet med at udvikle og igangsætte det nye CEMS-curriculum draget stor nytte af de hidtidigt indhøstede erfaringer. Curriculumet omfatter 17 fælles fagområder på bachelorniveau og 12 nye specialiseringskurser på masterniveau. Det afspejler både den fagudvikling, som har fundet sted i de senere år og det tætte samarbejde, der har været med CEMS corporate members om at inkorporere virksomhedernes krav til de kommende europæiske ledere.

Med igangsættelsen af det nye curriculum er CEMS-institutionerne nået langt hen ad vejen med at opfylde CEMS's formål. Der melder sig derfor nu ønsker om at skabe

yderligere positive effekter af samarbejdet til glæde for alle, der har andele heri.

Samarbejde på det akademiske plan

Fra begyndelsen har CEMS haft interfakultære grupper inden for de enkelte fagområder. Gruppernes opgave var oprindeligt at udforme "Common Body of Knowledge" og kurserne på masterniveau. I takt med at dette arbejde er afsluttet, har flere af grupperne kastet sig over en række fællesprojekter strækkende sig fra udformning af undervisningsmaterialer til udvikling af nye kurser til CEMS-samarbejdet.

For at øge antallet af lærere, der er involveret i CEMS og stimulere til at skabe nye projekter og resultater, der kan anvendes af alle interessenter i CEMS, har man ændret finansieringspolitikken. Støtten er øget til projekter, der er forankret i et fakultært samarbejde på institut eller fagområdeniveau på bekostning af støtten til selve institutionerne. Støtte gives kun, hvis projektet kan styrke CEMS uddannelsesmæssige profil på både det akademiske og det erhvervsmæssige niveau.

En række projekter er allerede sat i gang. Bl.a. er afholdt et seminar om "University Teaching" på Hochschule St. Gallen i starten af 95 og en konference på Wirtschaftsuniversität Wien i april under temaet "Recent Developments in Business Administration". Konferencens målgruppe er yngre lærere fra CEMS-skolerne og indbudte gæster fra øst- og centraleuropæiske management schools for at skabe flere kontakter mellem grupperne.

Lærerudveksling

Faculty exchange anses for at være en af de mest effektive måder at udbygge samarbejdet skolerne og forskerne imellem på. Task Force Academic Development/Faculty Co-operation arbejder med forskellige modeller for at styrke denne udveksling, som er plaget af finansielle og strukturelle problemer. Nogle af CEMS-skolerne har gennem ad hoc-løsninger stimuleret lærerudvekslingen, således at det i undervisningsåret 1993-94 lykkedes at udveksle 20 lærere mellem skolerne. Disse 20 lærere tilbragte ialt 283 arbejdsdage på andre skoler i CEMS-netværket med en gennemsnitstid på 2 uger på hver institution. Da alle skoler ønsker at øge interessen for lærerudveksling, har arbejdet med at finde brugbare modeller høj prioritet.

Østeuropa-initiativer

CEMS Executive Board udarbejdede i starten af 94 retningslinjer for optagelse af "candidate members" som mulige CEMS-medlemmer efter en fase, hvor CEMS-curriculumet har været indført over nogle år. Retningslinjerne er nedfældet i et Charter, som beskriver rettigheder og pligter for såvel ansøgeren som CEMS-skolerne. Som led i dette arbejde har Task Force Eastern Europe besøgt udvalgte universiteter og management schools i Polen, Tjekkiet og Ungarn. Efter at have læst rapporterne fra disse besøg besluttede CEMS General Assembly i november 94 at optage BUES - Budapest University of Economic Science som det første candidate member. Meget tyder på, at VSE - University of Economics, Prague, optages i løbet af 1995, hvis vurderingen falder heldigt ud.

MARKETING - KOORDINATOR MARTIN LEMKE

MEGER, AT SLIDET MED CEMS GRADEN GAV HAM
DE FAGLIGE OG SPROGLIGE KVALIFIKATIONER, DER
SKAFFEDE HAM JOBBET.

Andre nye samarbejdspartnere

I takt med med bla. EU's initiativer for at fremme samarbejdet om studenterudveksling, udvikling af curriculum ol. med andre verdensdele, har CEMS-skolerne aktivt udnyttet mulighederne. I 93/94 fik CEMS i samarbejde med tre amerikanske universiteter (University of Michigan, University of California - Berkeley og New York University) en bevilling over FIPSE- programmet, som er et program, der sigter på at udvide samarbejdet over Atlanten. De tre amerikanske universiteter, der alle er PIM-medlemmer (se side 10) og CEMS-skolerne har i første række udviklet en studiepakke, der vil kunne føre til et European Certificate. Pakken tilbydes amerikanske studerende og indebærer et ophold på to CEMS-skoler. Samarbejdet forsøges allerede nu udvidet til alle oversøiske PIM-medlemmer.

På initiativ af ESADE i Barcelona, er CEMS-skolerne ansøgere til mid-

ler fra et nyt EU-initiativ rettet mod Latinamerika med navnet Alfa Project. Medansøgere og interessenter er EAFIT fra Columbia, Universidad de Santiago de Chile, ITAM fra Mexico, ESAN fra Peru, Fundacao Getulio Vargas Brazil (PIM-medlem), UADE fra Argentina og IESA fra Venezuela.

Baglandet i orden

Flere CEMS-studerende og - kandidater, udvidelse af aktivitetsniveauet - og omfanget, flere nye partnere, øger altsammen arbejdsbyrden for den medarbejderstab, der i det daglige skal holde kontakt, informere, videregive information, udfylde diverse forespørgsler til brug for EU-ansøgninger, CEMS-statistikker, indberetninger, afregninger etc., og som skal vejlede de studerende - indkommende som udgående - mht merit, fagudbud, tilrådelige fagkombinationer, praktiske forhold omkring kontakt med myndigheder og meget andet.

CEMS-koordinatorene er nøglepersoner i alle disse sammenhænge, og de mødes - ligesom de akademiske medlemmer af CEMS Executive Board - nogle gange om året for at fastlægge arbejdsplaner, politikker, udveksle idéer etc. Denne tætte kontakt på embedsmandsplan er af stor betydning for det gode samarbejde imellem CEMS-institutionerne.

Er CEMS-graden slidet værd?

Det er en kendsgerning, at kravet om to udlandsophold, meget højt niveau skriftligt som mundtligt i to fremmedsprog samt en udtalt styring af fagvalget kan virke voldsomt på de studerende under CEMS-programmet. En af årets kandidater, Martin Lemche, har dog aldrig fortrudt.

Spørger man de store internationale virksomheder, som bakker CEMS op både ved at skabe praktikpladser til de studerende og senere ved at ansætte CEMS-kandidaterne,

giver de udtryk for, at de er mest interesserede i kandidater, der har prøvet at arbejde i udlandet, og som ikke har en markant national profil.

Martin Lemche læste og arbejdede i hhv. Østrig og Italien. Gennem 6 måneder var han højrehånd for en produktchef hos Bosch i Italien. Idag er han ansat som marketing-koordinator i Brüel & Kjær's Gas Division. Selv er han overbevist om, at kombinationen af faglige og sproglige kvalifikationer hjalp ham til at få jobbet.

YDERLIGERE INFORMATION

DET INTERNATIONALE KONTOR
DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG
TELEFON 3815 3006
TELEFAX 3815 3825

HANDELSHØJSKOLEN

vært for PIM-mødet i 1995

Abstract:

PIM-samarbejdet er nu kommet ind i en fase, hvor der er stigende international opmærksomhed om mulighederne for at udveksle økonomistuderende på graduate-niveau. Samarbejdet øger højskolens muligheder for at udveksle studerende med universiteter og business schools uden for Europa.

Handelshøjskolen vært for PIM-mødet i 1995

Program in International Management - PIM får i disse år mange henvendelser fra universiteter og business schools, som ønsker medlemskab. En ny optagelsesstrategi, der sikrer fortsættelsen af det meget ubureaukratiske samarbejde, blev foreslået på årsmødet i Rotterdam i november 94. Nu skal planerne udformes mere konkret og virkeliggøres på mødet i København i november 95, hvor Handelshøjskolen er vært.

PIM-samarbejdet er især bygget op om udveksling af studerende på graduate niveau og baseret på så lidt administration som overhovedet muligt. PIM ledes derfor af en Policy Committee bestående af tre medlemmer, der udskiftes løbende efter en fastlagt plan. For tiden består komiteen af Hanne Hartvig Larsen fra Handelshøjskolen (formand), Michael Goldberg fra University of British Columbia i Vancouver (kommende formand) og Henk van Ruller fra Erasmus Universiteit i Rotterdam (foregående formand). De er ansvarlige for, at årsmødets beslutninger gennemføres. Beslutningerne vedrører typisk forhold om optagelse i samarbejdet og fastlæggelse af program for det næste møde.

PIM attraktivt for studerende

I betragtning af, at mange af højskolens studerende gerne vil på studieophold uden for Europa, er det heldigt, at så mange universiteter i USA og Canada finder PIM attraktivt og ønsker at være med.

Nye medlemmer optaget eller på vej

På mødet i København vil man formentlig optage vores partner i CEMS-samarbejdet, Norges Handelshøyskole i Bergen. Derudover forventes bla. flg. optaget: University of North Carolina at Chapel Hill, Cornell University, Ithaca, USA; University of Melbourne, Australia.

En række gæster, der var med for første gang i Rotterdam i 94, vil blive inviteret til København i 95. Dette gælder bla. for det sidste CEMS-medlem, der ikke er medlem af PIM, London School of Economics.

I 1994 udvidedes PIM-kredsen med the Fuqua School of Business, Duke University, Durham, North Carolina; University of South Wales, Australien.

Nye tiltag i PIM-samarbejdet

Ikke mindst fra amerikansk side ses en øget interesse for at udvide PIM-samarbejdet fra kun studenterudveksling til mere formaliserede programmer. I 1993 fik CEMS-partnerne og tre amerikanske universiteter FIPSE-midler til at udvikle et tættere samarbejde. Dette arbejde har nu ført til et European Certificate for interesserede amerikanske studerende, der ønsker at tilbringe et studieår på to CEMS-skoler og vil aflægge en prøve i et fremmedsprog. Europæerne har brugt deres midler til at udvide

antallet af udvekslingspladser i USA.

Nuværende medlemmer af PIM:

- Alle CEMS-institutioner excl. Norges Handels-Høyskole i Bergen og London School of Economics
- University of British Columbia, Vancouver, Canada
- University of Western Ontario, London, Canada
- McGill University, Montreal, Canada
- University of Chicago, USA
- University of North Carolina at Chapel Hill, USA
- University of Michigan, Ann Arbor, USA
- New York University, Stern School of Business, USA
- University of California, Berkeley (Haas School of Economics), USA
- Cornell University, Ithaca, USA
- Duke University, Durham, North Carolina
- Fundacao Getulio Vargas, Sao Paulo, Brasilien.
- University of Melbourne, Australia
- University of New South Wales, Sidney, Australia.

YDERLIGERE INFORMATION

DET INTERNATIONALE KONTOR
DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG
TELEFON: 3815 3006
TELEFAX: 3815 3825

- 1. - UNIVERSITY OF NORTH CAROLINA AT CHAPEL HILL, USA
- 2. - MCGILL UNIVERSITY, MONTREAL, CANADA
- 3. - NEW YORK UNIVERSITY, STERN SCHOOL OF BUSINESS, USA
- 4. - UNIVERSITY OF CALIFORNIA, BERKELEY (HAAS SCHOOL OF ECONOMICS), USA
- 5. - UNIVERSITY OF BRITISH COLUMBIA, VANCOUVER, CANADA
- 6. - UNIVERSITY OF CHICAGO, USA
- 7. - UNIVERSITY OF MICHIGAN, ANN ARBOR, USA
- 8. - UNIVERSITY OF WESTERN ONTARIO, LONDON, CANADA
- 9. - CORNELL UNIVERSITY, ITHACA, USA

JAPAN aktiviteterne i vækstfase

Abstract :

Siden starten af den integrerede uddannelse i erhvervsøkonomi og japansk (JAPØK) i 1992 har Japan aktiviteterne på højskolen hastigt taget form. To Asien-forskere er blevet knyttet til Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse (IKL) og Japan Centerets samarbejde med Erhvervsfremme Styrelsen om en Japan stipendieordning er etableret.

JAPØK uddannelsen består af et tre-årigt bachelorstudium som fra 1995 kan udvides med et to-årigt masterstudium. Uddannelsen fokuserer på det moderne Japan. Dette understreges af, at der f.eks. er adgang til japanske TV-udsendelser modtaget via japansk satellit TV, og at japansk tekstbehandling er under udvikling til brug også for de studerende.

I efteråret 1994 var 68 studerende indskrevet ved uddannelsen.

I foråret 1994 deltog en gruppe 2. års studerende i en tre ugers studietur til Japan. Turen bestod af et 2 ugers sprogkursus i byen Kanazawa i det vestlige Japan og en uges besøg ved en række firmaer og institutioner så som Minolta, Kobe Kommune, Nihon Keizai Shimbun, Suntory Ltd., Den danske Ambassade i Tokyo. Turen modtog støtte fra bl.a. FUHU. I fortsættelse af studieturen aflagde projektleder Karen E. Bjerre og adjunkt Sam K. Steffensen besøg ved en række japanske universiteter. Formålet var at undersøge mulighederne for samarbejde inden for både forskning og udvekslingsprogrammer. Med besøgene er grundlaget lagt for flere konstruktive samarbejder.

Forskningsområderne med fokus på Asien er blevet styrket med ansættelsen af adjunkt Sam K. Steffensen, Ph.D., ved IKL. Sam K. Steffensen, som i de seneste år har foretaget det meste af sin forskning

i Japan, arbejder nu med bl.a. forskningsprojektet "The Planning and Implementation of Next Generation Information Infrastructures in Japan - a Critical Stage". Han ansættelse er derudover til en vigtig udvidelse af Japan Centerets og JAPØK uddannelsens bemanding. Desuden er forskningslektor Peter Wad blevet tilknyttet IKL med forskningsprojektet "Virksomhedsfagforeninger og strukturforandringer i Malayasia". Peter Wad indgår aktivt i udviklingen af Asien-aktiviteterne på højskolen.

I 1994 faldt samarbejdet mellem Japan Centeret og Erhvervsfremme Styrelsen om Japan Stipendieordningen på plads. Japan Stipendieordningen sigter på at give dansk erhvervsliv et dybere indblik i japanske forhold. Stipendieordningen er i første omgang iværksat af Erhvervsfremme Styrelsen som en pilotordning med 5 deltagere som først gennemgår et 3 måneders intensivt sprogkursus og Japan seminar ved Japan Centeret, hvorefter de fortsætter sprogundervisningen 6 måneder ved det japanske Tokai Universitet på Hokkaido. Opholdet i Japan afsluttes med 9 måneders internship i en eller flere japanske virksomheder. Det er planen at næste hold stipendiater starter i 1995.

Japan Centeret samarbejder med Handelshøjskolens Efteruddannelsescenter (HHE) om den praktiske gennemførelse af ordningen. Centeret udbyder således det intensive sprogkursus og varetager delvist administrationen af ordningen.

Japan Centeret vil bruge de indhentede erfaringer fra kurset for Erhvervsfremme Styrelsen til at videreudvikle og udbygge udbudet af skræddersyede kurser vedrørende japansk økonomi, sprog og kultur med relevans for erhvervslivet.

伸びる日本関連事業活動

YDERLIGERE INFORMATIONER

JAPAN CENTERET

DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG

TELEFON : 3815 3216
3815 3175
TELEFAX : 3815 3840

ERASMUS-PRISEN TIL Lise-Lotte Hjulmand

13

Abstract:

Erasmus-prisen er kun blevet uddelt to gange. Den gives til en lærer og en studerende fra hvert af de lande, der er med i Erasmus-samarbejdet. Modtageren udpeges af en særlig komité nedsat af EU-Kommissionen. Engagement og konkrete resultater i internationaliseringssamarbejdet vægtes højt. Tidligere prorektor, lektor Lise-Lotte Hjulmand har som prismodtager til fulde levet op til disse krav.

Erasmus-prisen til Lise-Lotte Hjulmand

Tidligere prorektor, lektor Lise-Lotte Hjulmand fik ved en flot ceremoni i Bruxelles den 4. december overrakt Erasmus-prisen. Prisen er indstiftet af EU-Kommissionen og blev uddelt for anden gang i Erasmus-programmets historie.

Lise-Lotte Hjulmand fik Erasmus-prisen for sit engagement i at informere om Erasmus i ind- og udland og sit arbejde med at løse de administrative og akademiske problemer, der altid vil være med at få et så stort program til at fungere. Priskomiteen har også lagt vægt på hendes arbejde med at få integreret de udenlandske studerende på Handelshøjskolen bl.a. ved et tilbud om professionel danskundervisning ved ankomsten.

At jeg var indstillet til Erasmus-prisen er et tegn på, at man ude i Europa har fået øjnene op for den indsats, højskolen yder på det internationale område, udtaler Lise-Lotte Hjulmand.

Lise-Lotte Hjulmand mener, at resultaterne i internationaliseringsarbejdet her på højskolen i høj grad er resultatet af et solidt teamwork mellem studienævn, de lærere, der er engageret i arbejdet og så medarbejderne på det internationale kontor. Den enkeltes engage-

ment er særdeles væsentligt, men resultaterne afhænger af den fælles indsats.

Lise-Lotte Hjulmand har lige siden Erasmus-programmets start i 1987 været koordinator på en række udvekslingsprogrammer, som hun efterhånden har fået slået sammen til et stort program. Hun er også kontaktperson på programmer, der koordineres andetsteds.

Fremmedsprogsundervisningens betydning

Det var den ringe søgning til studiepladser hos vore CEMS-samarbejdspartnere i det sydlige Europa, der fik Lise-Lotte Hjulmand til at interessere sig for undervisningstilbud i de vigtigste fremmedsprog til vore økonomistuderende. Der udbydes nu 5 fremmedsprog på disse kurser. Sprogene udbydes på to niveauer, og hovedvægten lægges på læse- og lytteforståelse og mundtlig sprogfærdighed. Sprogkurserne kan ikke alene bringe de studerende op på det nødvendige niveau, men giver dem et godt afsæt til selv at deltage i sprogkurser i det pågældende land.

Lise-Lotte Hjulmand har personligt arbejdet for at øge udbudet af bl.a. engelsksprogede fag på HA. Hun finder det væsentligt, at højskolen udbyder sådanne fag, både aht. de af vore udenlandske samarbejdspartnere, der foretrækker at sende studerende til os på undergraduate niveau, men også aht. vore egne HA-studerende. De får herved mulighed for at udbygge deres engelsksprogkundskaber, at være sammen med udenlandske studerende og i det hele taget at ruste sig til et senere udlandsophold.

LEKTOR LISE-LOTTE HJULMAND FIK ERASMUS-PRISEN FOR SIT STØRRE ENGAGEMENT I ERASMUS-PROGRAMMERNE.

Studiestrukturen må give plads til udlandsophold

Lise-Lotte Hjulmand mener, at selvom højskolen efterhånden er ved at være godt med, hvad angår internationalisering, er der stadig områder, hvor der kan sættes ind.

- Vi ved, at de studerende gerne vil til udlandet, men at de pga. studiestrukturen på flere af uddannelserne har svært ved at indpasse et ophold i studieforløbet. Det synes jeg, bør ændres. Det må være muligt at skruer det enkelte studium sammen på en måde, så den studerende kan tilbringe et semester i udlandet uden studieforlængelse.

- Og så er der et mere generelt problem, nemlig vanskelighederne med at skaffe boliger til de udenlandske studerende, der ønsker et studieophold i Danmark. De højere læreanstalter kan ikke alene løse dette problem. Hvis man fra Undervisningsministeriets side ønsker at fremme udenlandske studerendes muligheder for et ophold i København, bliver man nødt til at fremskaffe flere egne boliger, slutter Lise-Lotte Hjulmand.

YDERLIGERE INFORMATION

LEKTOR LISE-LOTTE HJULMAND
INSTITUT FOR ENGELSK

DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG

TELEFON : 3815 3163
TELEFAX : 3815 3845

HA International Business

Abstract :

I efteråret 1995 åbner Handelshøjskolen dørene for de første danske og internationale deltagere i det nye Bachelor of Science studium i International Business (HA International Business).

Det nye studium er et tre-årigt fuldtidsstudium med al undervisning på engelsk. Målet er at give de studerende en klar forståelse for virksomheden og dens forhold til de internationale økonomiske, politiske og kulturelle omgivelser. De studerende får en grundlæggende indsigt i virksomhedens funktionelle områder på internationalt og nationalt niveau. Gruppearbejde, seminarer, cases og selvstændige studier spiller en væsentlig rolle gennem hele studiet.

Kvartalsopdeling

Undervisningen foregår i moduler, hvilket er noget nyt for en HA-uddannelse på Handelshøjskolen. Obligatoriske og valgfrie fag fordeles sig over tolv kvartaler, hvor hvert kvartal udgøres af syv ugers undervisning og en uges eksaminer. De obligatoriske fag indeholder alt inden for en typisk erhvervsøkonomisk uddannelse - og har fordel af et stærkt internationaliseret pensum. Studiets to sidste kvartaler er helliget "kronen på værket", International Business Strategy, samt gennemførelsen af et internationalt projekt, der skal omfatte et væsentligt problem inden for international virksomhedsøkonomi.

Omkring halvdelen af deltagerne bliver udenlandske studerende, der naturligvis vil bidrage til det internationale studiemiljø. Det samme vil den internationale lærerstab, hvoraf mange vil være udenlandske gæstprofessorer på Handelshøjskolen og de øvrige fra højskolens egen stab med en international baggrund.

Nye udvekslingsprogrammer for studerende

Studiet er organiseret, så deltagerne vil have mulighed for at studere i udlandet i løbet af den første halvdel af det tredje år, dvs. i niende og tiende kvartal. Studier i udlandet er dog ikke obligatoriske. Dette forløb gør det også muligt for Handelshøjskolen at indgå nye undergraduate-udvekslingsaftaler med udenlandske Business Schools på samme måde, som højskolen forlængst har indgået udvekslingsaftaler på graduate-niveauet med nogle af de bedste Business Schools i verden.

Bidrag til internationalisering af forskningen

De koncentrerede kurser har den fordel, at studiet kan tiltrække internationale forskere til Handelshøjskolen, hvor de i løbet af et par måneder kan gennemføre undervisningen i et fag inden for deres speciale. En international gæstprofessors årlige ophold af en til tre måneders varighed er et glimrende grundlag for et længerevarende samarbejde med kolleger på højskolens institutter. På denne måde bidrager studiet også til internationaliseringen af forskningen på Handelshøjskolen.

Et internationalt "outlook"

Det nye studiums opbygning er i overensstemmelse med :

- Undergraduate-programmer på førende Business Schools og universiteter rundt om i verden.
- Kravene til det såkaldte Common Body of Knowledge, som stilles af the Community of European Management Schools, CEMS, som Handelshøjskolen er medlem af. Studiet tilbyder også to ikke-engelske fremmedsprog som en hjælp til de studerende, som ønsker at opfylde CEMS-kravene til færdigheder i tre sprog, hvoraf to skal være europæiske.

Gennemførelse af studiet resulterer i tildelingen af den danske HA-grad, der modsvarer en Bachelor of Science in International Business.

Studiets grundprogram

De obligatoriske fag omfatter :

- Introduction Week : The Company in its International Environment
- The Company in a Historical and Social Industrial Setting
- National Economy and International Monetary Economics
- International Economics
- Applied Micro Economics
- International Managerial Economics
- Financial Accounting
- Managerial Accounting
- International Corporate Finance
- Organizational Behavior
- International Business Organization
- International Marketing
- International Business Operations
- International Business Law
- Legal Systems and Conflicts of Law
- Statistics for Business Analysis
- Principles of Information Systems
- International Business Strategy
- International Business Project

Valgfrie fag

Som supplement til grundprogrammet skal den studerende vælge fire valgfag, som udbydes hvert efterår. Nedenstående er eksempler :

- International Economic History After 1750
- Mathematical Theory of Business Economics
- Management of Information Resources
- Legal Aspect of International Contracts
- Economics of Industrial Organization
- Human Resource Management in Europe
- European and other Regional Integrations
- International Economic Policy
- International Negotiation Technique
- Business in the Pacific Rim Countries
- Non-English Foreign Language I
- Non-English Foreign Language II

Undervisningsprogrammet føres kontinuerligt up-to-date, hvorfor der kan forventes ændringer fra år til år.

YDERLIGERE INFORMATION

STEPHANIE WOLD HADLER
INSTITUT FOR INTERNATIONAL
ØKONOMI OG VIRKSOMHEDSLEDELSE

NANSENSGADE 19, 8. SAL
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 2528
TELEFAX 3815 2500

STUDIEKOORDINATOR STEPHANIE WOLD HADLER DISKUTERER DET NYE STUDIUM MED INSTITUTLEDER LAUGE STETING, INSTITUT FOR INTERNATIONAL ØKONOMI OG VIRKSOMHEDSLEDELSE.

stor interesse for engelsksprogede CAND. MERC.-LINJER

15

Abstract:

Som led i cand.merc.-reformen i 1992 blev der oprettet to engelsksprogede linjer, International Marketing and Management og International Business. Formålet er at bidrage til udviklingen af et internationalt orienteret uddannelsesmiljø.

Stor interesse for engelsksprogede cand.merc.-linjer

Det var bla. for at styrke Handels-højskolens internationale profil på uddannelsesområdet, beslutningen om at etablere to engelsksprogede cand.merc.-linjer blev truffet. De to linjer skulle være en slags forposter i et internationalt orienteret uddannelsesmiljø af høj kvalitet. Her skulle danske og udenlandske kandidatstuderende, der satser på en international karriere, kunne mødes på lige vilkår. Linjernes opbygning og høje faglige niveau gør det også muligt for udvekslingsstuderende fra bla. CEMS-programmet at få en direkte meritoverføring til deres moderskole.

Muligheden for at kunne vælge en engelsksproget linje med en international profil er blevet godt modtaget af de studerende. Linjerne har hver godt 200 studerende, hvoraf ca. 10% er udenlandske statsborgere. Dertil kommer de ca. 200 udvekslingsstuderende, der i løbet af et studieår følger udvalgte programdele. Linjernes ambitionsniveau stiller særdeles høje krav til den enkelte kunnen og arbejdsindsats.

International Business

På linjen International Business - IB - er formålet at uddanne de studerende til at forstå samspillet mellem de faktorer, der styrer den internationale økonomi og disses betydning for den enkelte virksomheds muligheder for at kunne begå

sig i den internationale konkurrence. Kurserne lægger især vægt på den hastige europæiske udvikling og globaliseringen af international handel og investeringer.

IB-programmet adskiller sig fra mere traditionelle programmer i international økonomi med sin stærke vægtning på det direkte forretningsperspektiv og fra MBA ved sin høje prioritering af veldefinerede teorirammer.

IB er bygget op om fire moduler, et større projektarbejde, en række valgfag og en kandidatafhandling. Modulerne, der gennemføres på 1. og 2. semester, består af International Business Strategy in a European Perspective, International Financial Markets, European Economic Politics, International Economics and Competition, International Marketing and Distribution, Economics and Strategy og modulet International Industry Analysis, der sluttes med et projektarbejde.

I 3. semester kan de studerende vælge at gennemføre deres valgfag i udlandet. Det har vist sig, at mere end halvdelen gennemfører dele af studiet i udlandet. Næsten alle studerende på linjen har været i udlandet på et eller andet tidspunkt i studieforløbet.

Ca. 25 studerende har afsluttet uddannelsen her i 1994. Næsten alle har jobs. De fleste er blevet ansat i konsulentbranchen, men også en række multinationale virksomheder har udvist stor interesse for dimittenderne fra IB.

International Marketing and Management

Formålet med cand.merc.-linjen i International Marketing and Management - IMM - er at give de studerende en specialiseret viden om international økonomi og internationale ledelses- og organisations-

forhold, således at de kan begå sig i internationalt orienterede virksomheder. På IMM fokuserer man især på strukturelle forandringer og udfordringer for forskellige typer og størrelser af virksomheder i en verden, hvor mange virksomheder i disse år må omstrukturere for fortsat at kunne være med i den internationale konkurrence.

IMM's struktur afspejler dens fokus på internationale sammenhænge, marketings- og ledelsestemaer samt de problemstillinger, der er karakteristiske for internationale økonomiske aktiviteter. Studiet har en indbygget stigende progression i forløbet, og der lægges stor vægt på at fremme forståelsen af fagernes indbyrdes sammenhæng.

På 1. semester ligger hovedvægten på fagene EU-Policies, International Business Strategy I, International Marketing I. Sideløbende hermed gennemføres et internationalt orienteret projektarbejde på branche/industri plan.

I 2. semester fortsættes med fagene Managing International Operations, International Business Strategy II, International Marketing II. Her sluttes med det strategiske projekt, som udarbejdes for en internationalt orienteret virksomhed.

Valgfagene på 3. semester kan gennemføres i udlandet. Mere end halvdelen af IMM's studerende tilbringer 3. semester i udlandet, hvilket ligesom for IB-linjen klart tilkendegiver, at de studerende virkelig følger sig internationale og ønsker at styrke denne dimension under studiet for at være godt rustet til arbejdsmarkedet. Dette forhold understreges af de temaer, der behandles i kandidatafhandlingerne, der skrives på det afsluttede 4. semester.

Godt 35 har afsluttet studiet i løbet af 1994, og næsten alle har fået job. En del er endt i udlandet, mens andre er blevet ansat i internationalt orienterede virksomheder her i Danmark eller som konsulenter.

DE TO ENGELSKSPROGEDE CAND.MERC.-LINJER HAR 10% UDENLANDSKE STUDERENDE.

VINDER PÅ HANDELSHØJSKOLEN

FORSKNING

- Rektors beretning 2 - 4
- Styrelsesrådets beretning 5

INTERNATIONALISERING

- CEMS- Igen overskud til nye aktiviteter 8 - 9
- Handelshøjskolen vært for PIM-mødet i 1995 10 - 11
- Japan aktiviteterne i vækstfase 12
- Erasmus-prisen til Lise-Lotte Hjulmand 13
- HA-International Business 14
- Stor interesse for engelsksprogede cand.merc.-linjer 15

KVINDER PÅ HANDELSHØJSKOLEN

- Barrierer forhindrer ligestilling 18 - 19
- Dansk ligestilling set med udenlandske øjne 20
- Flere højtuddannede kvinder ønskes i edb-verdenen 21

FORSKNING

- Nye doktorer 24
- Nye professorer 25 - 26
- Eksterne institutevalueringer 27 - 29
- Ledelse i den gode sags tjeneste 30 - 31
- Gunnar V. Holms Legat for beskrivelse af paradoksproblemer 32
- Fra skandinavisk lederteori til regionaludvikling 33 - 34
- Forskning på tværs af Øresund 35
- Samfundsudviklingen omdrejningspunkt for COS 36 - 37
- Transport og nye produktionsformer 38
- Statoliprisen til specialist i mindre virksomheder 39
- Tidsskrift godt rustet til næste 10 år 40
- Genteknik under fagsprogsforskningens mikroskop 41
- Sommerskole i logik, sprogvidenskab og datalogi 42 - 43

UDDANNELSE

- Uddannelserne til kvalitetseftersyn 46 - 47
- Adjunkter som forandringsagenter 48
- 10-års jubilæum for kombinationsuddannelser 49 - 51
- Filosofi og økonomi - kernen i en ny uddannelse 52
- Det enkelte menneske i centrum på HRM - linjen 53
- Nye cand.merc.-kandidater på vej ud 54 - 55
- DØK ønsker flere kvindelige studerende 56 - 57
- Erhvervsprog under hamskifte 58 - 59
- Kultur og sprog på CD-ROM 60
- Sprogteknologi rettet mod fremtiden 61

VIDERE- OG EFTERUDDANNELSE

- HHE satser internationalt 64 - 67
- MBA - Programmet nu fuldt udbygget 68 - 70
- MPA - tilpasset forandringerne ude i verden 71 - 73

ANDET

- FUHU er partner i studierne internationalisering 76 - 77
- Handelshøjskolens Forlag 78 - 79
- Ny bygning fik åbent og udadvendt vinderprojekt 80 - 81
- På vej mod det virtuelle bibliotek 82
- Nøgletal 83 - 93
- Ph.d.-afhandlinger 84
- Vigtige adresser 94 - 95

barrierer forhindrer LIGESTILLING

Abstract :

Ifølge højskolens kvindelige professorer og kontorchef er der langt igen, før højskolen lever op til sin egen ligestillingspolitik. Kvinder møder stadig barrierer i kampen om fx karrierestillingerne.

Barrierer forhindrer ligestilling

Lige muligheder for udvikling og karriere er centrale i Handelshøjskolens personalepolitik. Men der er endnu meget at gøre, siger seks af skolens højt placerede kvinder i denne rundbordsamtale.

Undervisningsministeriet har på Statsministerens foranledning bedt rektorerne for de højere læreanstalter udarbejde handlingsplaner, hvor de bla. gør rede for, "hvilke initiativer, institutionerne har taget/agter at tage fremover for at fremme en bedre kønsfordeling ved ansættelse i videnskabelige stillinger"

Handelshøjskolen i København har i sin personalepolitik fra 1992 fastslået, at det er skolens politik at give alle medarbejdere - uanset køn - samme muligheder for personlig udvikling og karriere, baseret på samme krav til uddannelsesmæssig og erfaringsmæssig baggrund. Men spørger man de kvinder, som det er lykkedes at komme til tops i højskolens system, er det deres indtryk at det i høj grad bliver ved de smukke ønsker.

- Ligestilling er en vanskelig sag at markedsføre hos de besluttende organer, hvis man ikke stiller meget konkrete forslag, siger Vini Lindhardt, kontorchef ved højskolens erhvervsøkonomiske Fakultet.

Endnu kun få

Endnu er der ikke flere kvinder i topstillinger på Handelshøjskolen, end at man uden at skabe trængsel

kan samle dem til en rundbordsamtale.

Foruden Vini Lindhardt er det professor i afsætningsøkonomi Hanne Hartvig Larsen, professor i jura Ruth Nielsen, professor i erhvervsprog Lita Lundquist, prorektor Bente Kristensen og kontorchef for Det erhvervsproglige Fakultet, Hanne Feveile.

Handelshøjskolen er domineret af økonomiområdet, som traditionelt er mandsfag, både blandt studerende og undervisere. Af de 25 professorer ved det økonomiske fakultet er kun 2 kvinder. Men selv ved det sproglige fakultet, hvor 90% af de studerende er kvinder, er 4 af de 5 professorer mænd. Derimod er to trediedele af de sproglige lektorer, adjunkter og øvrige forskningsmedarbejdere kvinder.

- Vi har fået bevilliget hele 19 nye professorater, som nu skal besættes. Hertil kommer 7, som bliver ledige. Det bliver spændende at se om der kommer et skift i balancen mellem kønnene, siger prorektor Bente Kristensen.

Grundige kvinder

Mange sociologer har fremhævet behovet for flere kvinder i ledende stillinger som rolleforbilleder for de studerende. Men det ser ud til at være mindre aktuelt i dag.

- De studerende går ikke efter kønsroller, de går efter jobmuligheder. Når kvindelige studerende ofte søger kvindelige vejledere til deres hovedopgaver kan det skyldes at kvindelige vejledere forbereder sig bedre. Vi modtager ofte klager fra de studerende. Kritikken vedrører blandt andet dårlig forberedelse, fortæller Vini Lindhardt.

Ønsket om at være forberedt grundigt holder ofte de kvindelige ledere tilbage fra at deltage i debatten,

mens de oplever deres mandlige kolleger markere sig, ofte impulsivt og på et spinkelt grundlag.

De seks er uenige om påstanden om, at kvinder reagerer følelsesbetonet i diskussioner, men påpeger at mænd reagerer med vrede når deres autoritet og magtsfære anfægtes.

- Jeg blev professor i erhvervsprog, et område uden institut og uden budget. Jeg måtte starte fra bunden med at kæmpe mig til et større kontor, til møbler. Nu, hvor jeg har fået disse basale ting, er det imidlertid som om min kampånd er dampet af. Jeg tror at en mand i min situation ville have kæmpet videre for at opnå mere magt, indrømmer Lita Lundquist.

Men de seks kvinder er enige om, at kvindelige ledere ikke er konfliktsky i forhold til ubehagelige beslutninger. De forbereder sig grundigt, og har nok de samme skrupler som deres mandlige kolleger, men derefter er de mere konsekvente og åbne, når ubehagelighederne skal på bordet.

Uklare krav

- Det er et problem at ligestillingen er for decentralt forankret. Den måde, man vurderer på i bedømmelsesudvalgene svinger fra sag til sag. Uden objektive advancementskrav og klare retningslinier for udvalgsmedlemmers habilitet opstår der et uheldigt spillerum, som resulterer i større kvalitetskrav til kvinder, mener professor Ruth Nielsen.

Bedømmelsesudvalgene er alle domineret af mænd, mænd forventes at gøre karriere og modtage forfremmelser, som i praksis sker på grundlag af mindre dokumentation end den, der afkræves af kvinder. Således er samtlige kvindelige juridiske professorer i Danmark til-

lige dr. jur. uanset at doktorgraden ikke er noget formelt krav ved udnævnelsen til professor.

Centralt fastsatte regler ville, uden formelt at favorisere kvindelige ansøgere, fjerne noget af denne vilkårlighed og dermed reelt øge ligestillingen. Hanne Feveile advarer dog mod at generalisere ud fra forholdene på for eksempel juraområdet til andre fagområder, eksempelvis sprogvidenskab.

Andre af de beslutninger, som påvirker kvinders karrierevalg, træffes af de enkelte institutledere. Det gælder for eksempel hensynet til kvinder med småbørn ved fordelingen af undervisningen på dag- og aften timer. Den stigende internationalisering øger presset på de ph.d.-studerende for at tage på udlandsophold, noget de yngre kvinder ofte har svært ved at realisere.

- Disse mange små forskelle har en tendens til at summe sig op, således at det utilsigtet bliver lettere for mænd end kvinder at søge karrierestillingerne, mener Hanne Hartvig Larsen.

Motivation og karriere

Det er imidlertid ikke kun udvælgelsen, som kan rumme skævheder.

- Kvinder forbereder sig generelt grundigere end mænd, og foretrækker at undlade at ansøge med mindre de på forhånd føler sig ret sikre på at komme i betragtning, siger Hanne Hartvig Larsen.

Andre peger på, at kvinder gennem deres opvækst er vant til, samtidigt at skulle varetage mange roller, og derfor ønsker at prioritere deres tid mindre ensidigt. Ledelse har en pris, som ikke alle er villige til at betale.

- Kvinder har ofte en anden opfattelse af, hvor lang tid lederjobbet må tage. Det er ikke hele tilværelsen. Der skal også være tid til familie, hund og have. Alt for mange mener at det giver prestige, altid at have travlt, siger Hanne Feveile

Hvis balancen mellem kønnene blandt professorerne skal rettes op, må det starte på ph.d.-niveau og blandt de yngre adjunkter og lektorer

- Magt er ikke kun noget negativt. Det giver også mulighed for at deltage i beslutningsprocessen. Vi må prøve at stimulere de unge kvindelige lektorer og adjunkter til at blive mere bevidste om deres karrierer og søge når professoraterne slås op. Særbehandling tjener derimod ikke kvindernes sag, understreger Bente Kristensen.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

1. PROREKTOR, LEKTOR BENTE KRISTENSEN

2. PROFESSOR HANNE HARTVIG LARSEN

3. PROFESSOR RUTH NIELSEN

4. PROFESSOR LITA LUNDQUIST

5. KONTORCHEF VINI LINDHARDT

6. KONTORCHEF HANNE FEVEILE

DANSK LIGESTILLING set med udenlandske øjne

MARY JO HATCH, ANNE LOFT OG HEATHER HAZARD (FRA VENSTRE MOD HØJRE) FINDER, AT DER ER ENDRU ER LANG

VEJ FØR KVINDelige AKADEMIKERE HAR OPNÅET LIGESTILLING PÅ DE HØJERE LÆREANSTALTER I DANMARK.

Abstract :

Vi er i det danske universitetssystem ikke nået så langt i ligestillingen, som mange især mænd tror. I de angelsaksiske lande er der fx relativt flere kvinder i topstillinger. Men kvinderne har overalt problemer med adgang til publicering og meritering.

Dansk ligestilling set med udenlandske øjne

Når man som kvindelig akademiker kommer fra Storbritannien eller USA til Danmark, er det første indtryk at ligestilling mellem kønene tydeligvis ikke er et problem, man behøver at beskæftige sig med. Der går ikke længe, før man oplever at emnet stadig er aktuelt. Men det er et problem, som strider mod danskernes egenopfattelse, og måske derfor ikke kommer tilstrækkelig til debat.

- Da jeg forelæste om køn og kulturforskelle for det første danske hold MBA-studerende, var det første gang, jeg har skullet drøfte køn i en forsamling, hvor kun det ene køn var repræsenteret, fortæller Heather Hazard.

Heather Hazard er amerikansk forsker med speciale i international erhvervsøkonomi og forhandlingsteknik. Hun har i tre år været lektor ved Handelshøjskolens Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse. De studerende forklarede hende at der ikke var nogen kønsdiskrimination i Danmark. Men Heather Hazard måtte spørge, hvad den manglende kvindelige deltagelse fortalte, dels om de danske kvinders villighed til at få en lederuddannelse, dels om virksomhedernes villighed til at betale uddannelsen for deres kvindelige medarbejdere.

Udvikling på vej

MBA-uddannelsen er ny ved Handelshøjskolen. Første hold var pionerer. Der er indtegnet omkring 20% kvinder til det andet hold MBA-studerende. Men der kan alligevel være anledning til at tage vores opfattelse op til kritisk vurdering.

- Det har overrasket mig at opleve, at der er forholdsvis færre kvinder i Danmark end i USA i de højere stillinger, såvel i erhvervslivet som på de højere læreanstalter, siger Heather Hazard.

Det får tilslutning fra de to andre deltagere i denne samtale om ligestilling, karriere og forskning ved Handelshøjskolen, som det opleves af en udenlandsk, kvindelig underviser.

- Jeg forsker i den samfundsmæssige og professionelle betydning af revision og regnskabsvæsen. Navnlig revision er mandsdomineret, både blandt praktikere og akademikere. Endnu mere i Danmark end i Storbritannien, siger Anne Loft, Ph.D. fra London Business School og gennem ni år været tilknyttet Handelshøjskolen i København, hvor hun er lektor ved Institut for Regnskabsvæsen og Økonomistyring.

Kun 3% af alle praktiserende statsautoriserede revisorer i Danmark er kvinder. Det skyldes ikke mindst at man for at kunne afslutte sin uddannelse skal have en periode i praksis, således at man er i tredive år før man er færdig. Det udelukker mange kvinder, som ønsker børn og familie, og betyder at de fravælger studiet, uanset at de er lige så egnede og interesserede som mændene.

Mentorrollen

- Vi har en særlig rolle som mentorer

og forbilleder. Jeg har flere gange oplevet kvindelige studerende, som har takket mig, blot for at være kvinde i min position, fortæller Mary Jo Hatch, Ph.D. fra Stanford University. Hun er professor ved San Diego State University og for anden gang gæsteforsker ved Handelshøjskolens Institut for Organisation og Arbejdssociologi.

Mary Jo Hatch peger på de særlige karriereproblemer, som internationaliseringen rejser. Hun har for at fastholde sin tilknytning til en international karriere måttet publicere såvel i Europa som i USA.

Danske forskere får det ekstra problem at de af karrieregrunde må leve op til de danske forskningstraditioner og samtidig forstå de internationale, som lægger mindre vægt på en teoretisk diskussion og mere på statistisk dokumenterede iagttagelser. Mens de er vant til at få artikler publiceret næsten uændret hjemme, afskrækkes de af internationale magasiners krav om gentagne revisioner.

- Det giver kvinder et særligt karriereproblem. Det er meget svært at gennemskue det danske uddannelses-system, meget besluttet efter mund-til-mund princippet, og når man så ikke som mænd og som danskere har et netværk af kontakter, så må en kvinde gøre sig klare tanker om, hvordan hun kan forbedre sit karriereløb. "Glasloftet", de usynlige barrierer, som vanskeliggør kvinders opstigen til ledende stillinger, er et emne, som er oppe til åben debat i USA. Måske burde vi også tage det frem til diskussion i Danmark, siger Heather Hazard.

Staoilprisen, som uddeles til yngre forskere, der har udvist fremragende forskning, er hidtil kun blevet tildelt 2 kvinder, Anne Loft og Heather Hazard!

FLERE HØJTUDDANNEDE KVINDER ønskes i edb-verdenen

EDB-MEDARBEJDER, HA(DAT.) PETER BRUUN, OMRAÅDESDIREKTØR ANNI BLANKENSTEINER OG PROKURIST PER FINSTED FRA DEN DANSKE BANK MENER, AT DER BØR Gøres MERE FOR AT FÅ PIGER TIL AT VÆLGE EDB UDDANNELSERNE.

Abstract

I Den Danske Banks Datacenter ser man gerne, at der igangsættes tiltag, der kan få flere kvinder til at interessere sig for videregående edb-uddannelser.

Af en rundbordssamtale med medarbejdere fra Den Danske Banks Datacenter fremgår det, at det er svært at få piger i fx gymnasiet til at interessere sig for edb. Det vil være nødvendigt med mange tiltag over lang tid for at skabe ændringer i pigers holdning til edb.

Afdelingsdirektør Anni Blankensteiner, prokurist og leder af personalefunktion i Den Danske Banks Datacenter, Per Finsted og HA (dat.) Peter Bruun fra Den danske Banks edb-afdeling har alle gode erfaringer med, at fx edb-projektgrupper sammensættes af begge køn. Det giver en god synergieffekt i arbejdet. I bankens systemudviklingsafdeling er godt 35% af de ansatte kvinder, primært - ligesom mændene - hentet fra de højere læreanstalter. Det er sammenlignet med andre virksomheders systemudviklingsafdelinger en stor andel.

Må sælge edb-områdets muligheder bedre til kvinder

I bankens edb-afdeling vil man gerne have bredde i såvel køn som uddannelsesbaggrund, når man rekrutterer nye edb-medarbejdere. Men til syvende og sidst ansættes medarbejderne ud fra deres kvalifikationer til at løse opgaverne.

Der var rundt om bordet stor enighed om, at det er væsentligt at trække flere piger ind i edb-faget for at sikre en bedre kønsmæssig balance i et område, som er i stor vækst, og hvis generelle betydning i samfundet er stigende. Det handler om et område, hvor der træffes beslutninger, der berører alle i samfundet. Derfor bør begge køn være mere lige og stærkt repræsenteret i disse beslutningsprocesser.

For at dette kan lykkes, må flere piger hjælpes i gang med en mental omstillingsproces på en tidligere tidspunkt end i dag. EDB-branchen og de højere læreanstalter kan ikke selv magte denne opgave. De relevante myndigheder må gå aktivt ind i dette arbejde sammen med skole- og studievejledere samt faglærere.

Anni Blankensteiner mener, at edb-faget generelt ikke er gode nok til at sælge edb-området til pigerne ude i ungdomsuddannelserne. Under præsentationer lægges for stor vægt på de tekniske aspekter af edb. Men edb er også så meget andet, hvor piger og kvinder har store forcer. Megen af edb-medarbejderens tid går med møder og forhandlinger, man skal have stor psykologisk indsigt, kunne kommunikere med brugere og andre edb-folk. Endelig skal man have virksomhedens strategiske målsætninger for øje under arbejdet.

- Disse aspekter præsenteres ikke godt nok for pigerne. De medarbejdere fra branchen, der tager ud på gymnasieskoler og erhvervsskoler, må give disse sider af edb en højere prioritering i deres præsentation. Kun derved kan pigerne få en fornemmelse af, at deres stærke sider sammen med deres interesse for naturfagene kan bruges i edb-området, mener Anni Blankensteiner.

Peter Bruun mener, at erhvervsøkonomi/datalogi-studiet (DØK) på Handelshøjskolen i sin præsentation også fokuserer for meget på bites og bytes. På den anden side er især 1.studieår præget meget af de tekniske sider af edb.

- Men det er nødvendigt at få en forståelse for de mere tekniske sider, inden man så senere i studiet kan arbejde mere med de blødere sider som kommunikation, organisations- og informatikfagene.

Peter Bruun arbejdede under studiet også i kønsmæssigt blandede grupper.

- De fungerede godt. Mange af kvinderne var fagligt meget dygtige, og de var utroligt gode til at binde grupperne sammen rent socialt.

Per Finsted lægger dog ikke skjul på, at edb-faget også handler om

stramme dead-lines, hvilket kræver en god planlægningsevne og lyst til at påtage sig overarbejde i perioder, hvor det hele brænder på.

- Nogen kvinder har i perioder behov for at prioritere anderledes, fx familien i den tid, hvor børnene er små. Det kan derfor være svært i disse perioder at yde de ofre, en karriere kræver.

Ikke større forskelle i de to køns måde at arbejde på

- Der er ikke hos os den store forskel på den måde, kvinder og mænd arbejder. Og de behandles også ens. Derfor har de også lige karrieremuligheder. Måske er der det specielle ved kvinder, at de primært ønsker at arbejde med opgaver, der kan bruges til noget. Mændene er gode til at finde nye veje og løsninger. De er ikke bange for at betrede nye stier i arbejdet. Men måske er man som kvinde bedre til at vurdere andre kvinders karrieresituation, udtaler Anni Blankensteiner.

- Mændene er ofte meget bidt af opgaven og forsøger sig frem til anvendelige løsninger. Kvinderne er mere målrettede i tilrettelæggelsen af arbejdet og går systematisk frem. De er gode til at teste opgaver og dokumentere deres arbejde, således at brugerne får nemmere ved at bruge det udviklede program, mener Anni Blankensteiner.

ORSKNING

FORSKNING

- Rektors beretning 2 - 4
- Styrelserådets beretning 5

INTERNATIONALISERING

- CEMS- Igen overskud til nye aktiviteter 8 - 9
- Handelshøjskolen vært for PIM-mødet i 1995 10 - 11
- Japan aktiviteterne i vækstfase 12
- Erasmus-prisen til Lise-Lotte Hjulmand 13
- HA-International Business 14
- Stor interesse for engelsksprogede cand.merc.-linjer 15

KVINDER PÅ HANDELSHØJSKOLEN

- Barrierer forhindrer ligestilling 18 - 19
- Dansk ligestilling set med udenlandske øjne 20
- Flere højtuddannede kvinder ønskes i led.-verdenen 21

FORSKNING

- Nye doktorer 24
- Nye professorer 25 - 26
- Eksterne institutevalueringer 27 - 29
- Ledelse i den gode sags tjeneste 30 - 31
- Gunnar V. Holms Legat for beskrivelse af paradoksproblemer 32
- Fra skandinavisk lederteori til regionaludvikling 33 - 34
- Forskning på tværs af Øresund 35
- Samfundsudviklingen omdrejningspunkt for COS 36 - 37
- Transport og nye produktionsformer 38
- Statoilprisen til specialist i mindre virksomheder 39
- Tidsskrift godt rustet til næste 10 år 40
- Genteknik under fagsprogsforskningens mikroskop 41
- Sommerskole i logik, sprogvidenskab og datalogi 42 - 43

UDDANNELSE

- Uddannelserne til kvalitetseftersyn 46 - 47
- Adjunkter som forandringsagenter 48
- 10-års jubilæum for kombinationsuddannelser 49 - 51
- Filosofi og økonomi - kernen i en ny uddannelse 52
- Det enkelte menneske i centrum på HRM - linjen 53
- Nye cand.merc.-kandidater på vej ud 54 - 55
- DØK ønsker flere kvindelige studerende 56 - 57
- Erlivervssprog under høringsforhør 58 - 59
- Kultur og sprog på CD-ROM 60
- Sprogteknologi rettet mod fremtiden 61

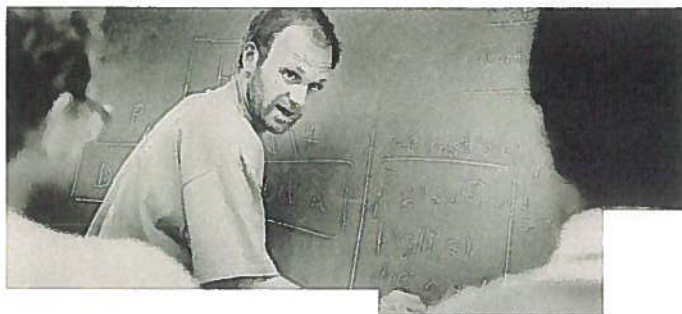
VIDERE- OG EFTERUDDANNELSE

- HHE satser internationalt 64 - 67
- MBA - Programmet nu fuldt udbygget 68 - 70
- MPA - tilpasset forandringerne ude i verden 71 - 73

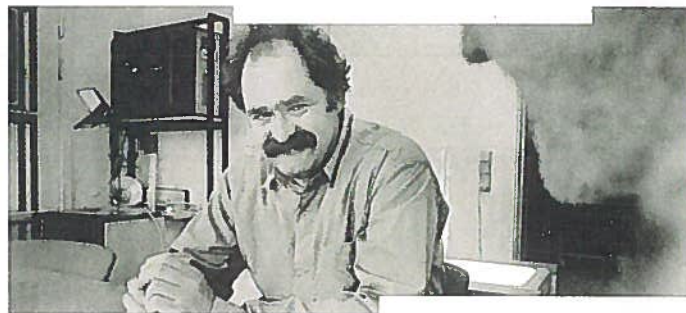
ANDET

- FUHU er partner i studiernes internationalisering 76 - 77
- Handelshøjskolens Forlag 78 - 79
- Ny bygning fik åbent og udadvendt vinderprojekt 80 - 81
- På vej mod det virtuelle bibliotek 82
- Nøgletal 83 - 93
- Ph.d.-afhandlinger 84
- Vigtige adresser 94 - 95

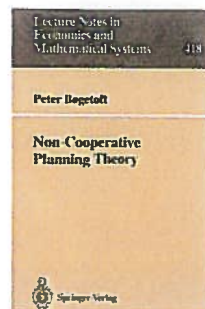
nye DOKTORER

LEKTOR PETER BOGETOFT ARBEJDER ISÆR MED
PRODUKTIVITETSANALYSER OG BESLUTNINGSTEORI.

LEKTOR OLE FOGH KIRKEBY ER KENDT FOR SIN FORSK-
NING OG UNDERVISNING INDEN FOR VIDENSKABSTEORI.

Videreudvikling af erhvervsøkonomien og planlægning

Lektor Peter Bogetoft ved Handelshøjskolens Institut for Datalogi og Systemvidenskab (DASY) blev i 1994 dr. merc. på en disputats om "Non-Cooperative Planning Theory." Disputatsen blev i oktober 1994 udgivet internationalt af Springer Verlag. I disputatsen har han opstillet matematiske modeller for forholdet mellem principal og agent, når en målsætning skal realiseres af personer med forskellig viden og mulighed for at handle på egen hånd. Peter Bogetoft har en baggrund inden for matematisk økonomi og operationsanalyse, med et års supplerende studier i erhvervsøkonomi ved Yale University i 1986-87. I 1988 blev han knyttet til DASY som seniorstipendiat og siden som lektor. Ved DASY har Peter Bogetoft kunnet forene sine interesser for operationsanalyse og erhvervsøkonomi. Foruden disputatsens arbejde med agentteori arbejder han med produktivitsanalyser og beslutningsteori. Desuden har han sammen med profes-

sor Peter Pruzan skrevet en bog med titlen "Planning with Multiple Criteria", som i 1991 blev udgivet af det internationale forlag North-Holland.

Peter Bogetoft er en flittig underviser i planlægning og erhvervsøkonomi ved flere studieretninger. Han har været studieleder og studienævnformand og modtog i 1993 en af Handelshøjskolens underviserpriser.

Jeg arbejder med en videreudvikling af den traditionelle erhvervsøkonomi. Det nye er, at vi ikke forudsætter perfekt information, alle er ikke vidende om, hvad andre ved eller hvad deres målsætning er, forklarer han.

Denne interesse supplerer han i 1995 gennem et halvt års ophold ved Yale University, hvor han især beskæftiger sig med teoriens anvendelse inden for moderne regnskabsvæsen.

YDERLIGERE INFORMATION
LEKTOR OLE FOGH KIRKEBY
INSTITUT FOR LEDELSE,
FILOSOFI OG POLITIK

ROSENØRNS ALLÉ 31
1970 FREDERIKSBERG C

TEL: 3815 3777
FAX: 3815 3773

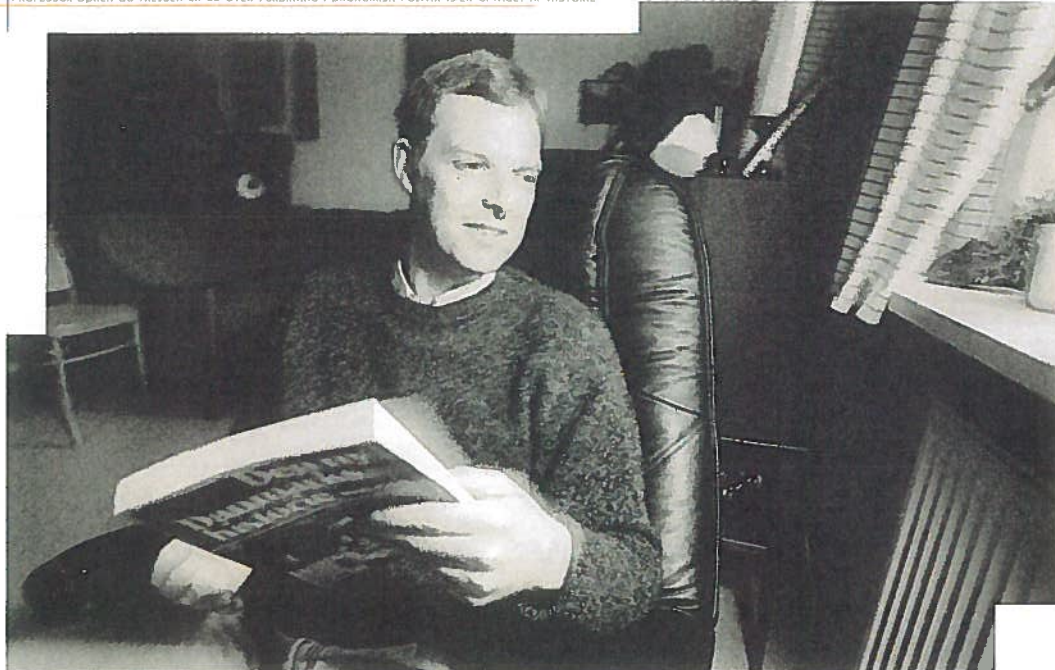
Verden, ord og tanke

Lektor, dr. phil Ole Fogh Kirkeby er en utraditionel og spændende forsker ved Handelshøjskolens Institut for Datalogi og Systemvidenskab, DASY. Emnet for hans doktordisputats var så utraditionelt for en handelshøjskole, at man følte at det lå uden for det område, hvor skolen selv kunne påtage sig bedømmelsen. Han erhvervede derfor i 1994 den filosofiske doktorgrad ved Århus Universitet. Ole Fogh Kirkebys disputats har titlen "Begivenhed og kropstanke. En fænomenologisk-hermeneutisk analyse." Den opbygger et begrebsapparat, som beskriver, hvorledes mennesker tænker og danner sig forestillinger om verden.

- Før man kan overføre evnen til at erkende og handle til maskiner som "kunstig intelligens" må man forstå den hos mennesket, forklarer Ole Fogh Kirkeby. Hans disputats repræsenterer en videnskabsteoretisk grundforskning, hvis begreber og modeller kan sætte andre forskere i stand til mere bevidst at forholde sig til de teorier, de benytter, og derigennem fremme kvaliteten ved udviklingen af teorier inden for såvel datalogi som erhvervsøkonomi. Hans arbejde er blevet højt berømmet. Det er ifølge en ekstern institut-evaluering "DASYs forskning når den filosofisk er bedst, og giver et dybt og reflektivt grundlag også for undervisere i anvendelsen af den kognitive videnskab, for eksempel ved kunstig intelligens". Ole Fogh Kirkeby er af uddannelse idéhistoriker og har været knyttet til DASY siden 1986. Han er en aktiv underviser og vejleder. Handelshøjskolens Forlag har i 1994 udgivet hans noget mere letlæste præsentation af ideerne fra disputatsen i en bog med titlen "Verden, ord og tanke. Sprogfilosofi og fænomenologi".

nye PROFESSORER

PROFESSOR SØREN BO NIELSEN ER UD OVER FØRSTEN I ØKONOMISK POLITIK ISÆR OPTAGET AF HISTORIE

Forskningsprofessor i økonomisk politik

En femårig bevilling fra Danmarks Grundforskningsfond har i 1994 muliggjort etableringen af et center for forskning i økonomisk politik, som fysisk har til huse ved Handelshøjskolens Institut for Nationaløkonomi. Economic Policy Research Unit (EPRU) blev stiftet sidst i 1991 af en gruppe nationaløkonomer fra Handelshøjskolen og Københavns Universitet (se mere om EPRU i Årsberetningen for 1993, pp 29-30). Med den modtagne bevilling har man for en femårig periode kunnet skabe et egentligt center under ledelse af Søren Bo Nielsen, som har fået et dertil oprettet forskningsprofessorat.

- Det, som især er spændende, er overlappningen mellem det, som tidligere blev behandlet som adskilte forskningsområder. Aktiviteterne i EPRU beriger Institut for Nationaløkonomi og muliggør en styrkelse og intensivering af den nationaløkonomiske forskning ved Handelshøjskolen, understreger professor Søren Bo Nielsen.

Han koordinerer og administrerer arbejdet i EPRU, hvis kernemedlemmer er seks professorer og lektorer, 2 fra Københavns Universitet og 4 fra højskolen. Der er 4 ph.d.-studerende og 5 forskningsassistenter tilknyttet centeret. Desuden arbejder centeret aktivt sammen med en række internationale institutter og har tilknyttet udenlandske forskere for kortere og længere perioder.

Søren Bo Nielsen kombinerer ledelsen af centeret med sin egen forskning, især teorien inden for international beskatning af kapital samt opbygning af mikro-baserede simulationsmodeller. Den mest omfattende model, "EPRU-modellen", benyttes blandt andet til vurdering af konsekvenserne af den danske skattereform fra 1993 på mellemlangt sigt.

YDERLIGERE INFORMATION

PROFESSOR SØREN BO NIELSEN
INSTITUT FOR NATIONALØKONOMI

NANSENSGADE 19,5
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 2596
TELEFAX 3815 2576

Arbejdsret og erhvervsret

Arbejdsretten i Danmark er midt i et paradigmeskift. Vi har en nordisk tradition for kollektive aftaler, truffet mellem arbejdsmarkedets parter. Men gennem EU påvirkes også dansk arbejdsret i stigende grad af den kontinentaleuropæiske tradition for individuelle aftaler, reguleret gennem lovgivningen. Påvirkningen går dog begge veje. For eksempel er hele arbejdsmiljøbegrebet indgået i EU arbejdsretten på dansk initiativ.

- Den kontinentale tradition har størst gennemslagskraft i EU. Og dermed inddrages ikke mindst forskerne i højere grad i arbejdet, påpeger dr. jur. Ruth Nielsen, som i maj 1994 blev udnævnt som professor i erhvervsret med særlig henblik på arbejdsret ved Juridisk Institut på Handelshøjskolen.

Ruth Nielsen hører selv til de forskere, der er med til at præge den kommende europæiske udvikling. Hun er medlem af Rådet for Europæisk Politik og af Europa-kommissionens netværk vedrørende ligestillingsdirektiverne.

Disse medlemsskaber går hånd i hånd med hendes forskning inden for EU-ret, arbejdsret, komparativ ret, kontraktret og retsteori. Hun har blandt andet skrevet om kvindearbejdsret, kongernarbejdsret og "contract law". Hendes doktordisputats i 1992 handlede om arbejdsgiverens ledelsesret og om EU-rettens integration i dansk arbejdsret.

- Vi arbejder især med at integrere økonomi og jura i instituttets forskning. Det vil i næste forskergeneration kunne ske ved at rekruttere fra den nye cand. merc. jur.-uddannelse, hvor vi allerede har hentet to ph.d.-studerende, fortæller Ruth Nielsen.

YDERLIGERE INFORMATION

PROFESSOR RUTH NIELSEN
JURIDISK INSTITUT

NANSENSGADE 19,2
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 2619
TELEFAX 3815 2610

SSORER

YDERLIGERE INFORMATION

PROFESSOR LENNART LYNGE ANDERSEN
JURIDISK INSTITUT

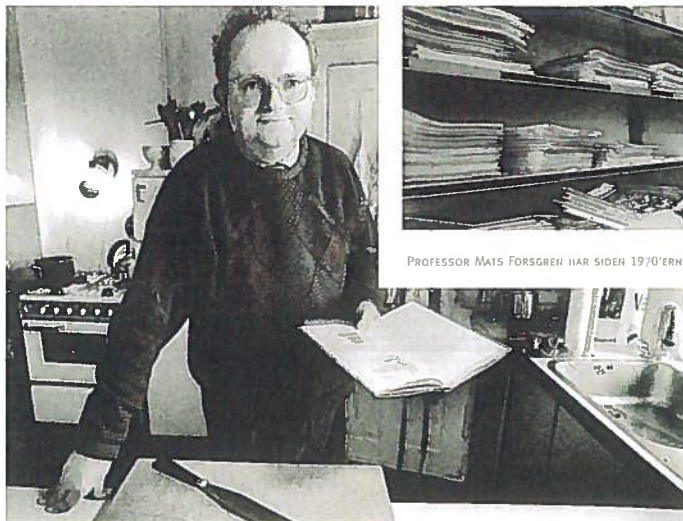
NANSENSGADE 19,2
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 2626
TELEFAX 3815 2610

Fonde og kreditret

Udnævnelsen til professor i kreditret ved Juridisk Institut ved Handelshøjskolen er det foreløbige højdepunkt i et livsforløb, som har ført lic. jur. Lennart Lynge Andersen fra en embedsmandsstilling til en karriere som forsker, underviser og forfatter. Efter ti år i Justitsministeriet blev han udnævnt til kon-torchef, hvor han var sekretær for det udvalg, der skabte Fondsloven af 1984. Her grundlagdes en livsvarig interesse i retsforholdene omkring fonde, hans Lærebog i Fondsret er udkommet så sent som i januar 1995. Sideløbende med sin embedsmandskarriere var han ekstern lektor ved Københavns Universitet, og han blev i 1985 lic. jur. fra Århus Universitet på en bog om servitut-ter og lokalplaner. Hans egentlige forskerkarriere startede i 1987, da han blev forskningsleder på Pro-vinsbankernes Kursuscenter i Skanderborg, indtil han i 1990 blev ansat som lektor ved Handelshøjskolen i København.

I sin forskning har han spredt sig over en række felter inden for obli-gations- og ejendomsret med tyng-den på det, som har fået betegnel-sen kreditret. Det har givet ham

PROFESSOR LENNART LYNGE ANDERSEN FORSKER ISÆR INDEN FOR KREDITRETEN. FRITIDEN GÅR BLA. MED FELTSTUDIER I FRANSK KØKKENKUNST, HVILKET HAR GIVET HAM ANERKENDELSE SOM EN GOD MADSKRIBENT.

mulighed for at dyrke en række spændende forskningsområder, og herunder beskæftige sig med pengeinstitutternes kunderelationer, tilsyn og organisation af finansin-stitutioner, pengeinstitutternes ankenævn og indskydernes garan-tifond. Det har resulteret i en lang række artikler og bøger, heriblandt (sammen med professor Werlauf) grundbogen i kreditret, "Finans og Kredit".

Lennart Lynge Andersen undervi-ser meget, både HA-jur., cand.-merc-jur. og cand. merc.-aud. stude-rende. Han er kendt som en flittig vejleder ved projekter og hovedop-gaver og er som studieleder også studienævn-formand. Når han skal slappe af fra juraen, drager han af til Paris, hvor han bor på et lille hotel på Montmartre. Her studerer han på nærmeste hold fransk mad-lavning og fransk kultur, som han con amore har beskrevet dels i en bog om Paris, dels i artikler i "Smag og behag".

PROFESSOR RUTH NIELSEN ER EN AF VORE MEST ANERKENDTE EKSPERTER I ARBEJDSRET OG EU RET.

PROFESSOR MATS FORSGREN HAR SIDEN 1970'ERNE BLA. FORSKET I FORHOLDET MELLEM MODER- OG DATTERSLSKABER.

Internationalisering og net-værksdannelse

Når en stor virksomhed etablerer datterselskaber i udlandet, starter en internationalisering som ender med at ændre de grundlæggende magtstrukturer, også i moderfirma-et. Det har professor Mats Forsgren konstateret gennem udredningsar-bejde for den svenske regering såvel som gennem sin forskning af forholdene i de store svenske kon-cerner.

Når en virksomhed får store datter-selskaber, som selv er internationale koncerner, bliver der tale om en internationalisering i anden potens, hvor vi ser virksomheden som en politisk arena snarere end som et hie-rarki, siger Mats Forsgren.

Han er fra januar 1995 tiltrådt som professor ved Institut for Internati-onal Økonomi og Virksomhedsle-delse. Mens markederne i halv-fjerdsjerne overvejende var præget af anonyme handeler, hvor prisen bestemte transaktionerne, er der navnlig på det industrielle marked opstået mere langvarige relationer mellem køber og sælger, som giver forholdet karakter af netværk. Noget tilsvarende sker i forholdet mellem moder- og datterselskaber,

og i dette interne netværk spredes magten, udviklingen og de strategi-ske beslutninger, som i højere grad træffes i et internt marked end efter centralt koncerndiktat. For at kunne styre en sådan gruppe må man forstå netværkets opbygning og spændingerne mellem moder- og datterselskab. Dette emne har beskæftiget professor Forsgren læn-ge.

YDERLIGERE INFORMATION

PROFESSOR MATS FORSGREN
INSTITUT FOR INTERNATIONAL ØKO-
NOMI OG VIRKSOMHEDSLEDELSE

NANSENSGADE 19,7
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 2515
TELEFAX 3815 2500

EKSTERNE institutevalueringer

Abstract:

En forskningsevaluering af 3 af økonomiinstitutterne foretaget af udenlandske forskere blev afsluttet i 1994. Evalueringerne indeholder mange roser til tre meget unikke miljøer, men sætter også fingeren på en række ømme punkter. Evalueringerne indgår i institutternes videre udviklingsarbejde.

Enestående og problematisk institutmiljø

Institut for Anvendt Datalogi og Systemvidenskab (DASY) berømmes for filosofisk forskning med international betydning, men har for svag kobling til undervisningen i informatik.

En svensk og en norsk professor har efter grundige studier af DASY, Handelshøjskolens Institut for Anvendt Datalogi og Systemvidenskab, afgivet en evalueringsrapport, som tegner billedet af et fremragende institut - i en problematisk situation. Instituttets forskergruppe på seks seniorer, de fire med dansk doktorgrad og med to store internationalt betydningsfulde forskningsprojekter, bliver rost i høje toner:

"Medlemmerne af seniorfakultetet er originale og produktive forskere med en rig produktion af højst interessante publikationer med usædvanlig bredde."

"Mest bemærkelsesværdig er seniorfakultetets filosofiske kompetence, omfattende matematisk logik, spilteori, etik og videnskabsteori."

"Med sit projekt inden for organisations-etik ... er DASY klart innovativ i udviklingen af praktiske metoder for de pågældende organisationer på et følsomt område af største betydning ... et projekt, som vi venter vil blive meget vigtigt, også internationalt."

"Vi var imponeret over kvaliteten, originaliteten og den måde, hvorpå nogle af disse publikationer bevægede sig ind på nye og uudforskede territorier."

"HHK burde være stolt over at have denne gruppe i sit fakultet."

Ikke kun ros

DASY har imidlertid andre opgaver end forskning og systemvidenskab.

"Dette institut er et godt eksempel på den magtfulde rolle, filosofien spiller inden for samfundsvidenskaberne i Danmark. Men hvis vi ser på DASY i forbindelse med dets nuværende undervisningspligter ved Handelshøjskolen, bliver dets identitet mere problematisk."

"DASY er ansvarlig for to programmer... Disse programmer sigter mod at uddanne økonomer med indsigt i brugen af informationsteknologi i moderne virksomheder, eller i brugen af matematik i økonomi... Ser man instituttets identitet i termer relevante for disse programmer, synes den nuværende situation klart utilfredsstillende."

Evalueringsrapporten viser, at seniorgruppen stort set alle arbejder med en teoretisk og filosofisk præget forskning, mens undervisningen inden for den anvendte datalogi udføres af juniorfakultetet og ph.d.-studerende. Der er derfor behov for en bedre integration mellem datalogien og systemvidenskabens i såvel forskning som undervisning.

Udvikling sat i gang

Rapporten viser, at der allerede er projekter i gang, som øger den efterlyste koordinering mellem systemteori og datalogi, ikke mindst et stort EU-finansieret projekt under Esprit-programmet om

Computer Integrated Manufacturing.

Evalueringsrapporten fraråder at man frakobler specialdiscipliner for at skabe et mere homogent institut

"Spørgsmålet er: kan system-filosofien også præge forskning og undervisning i datalogi på en frugtbar måde? Vi svarer positivt og mener, at Handelshøjskolen i København i DASY har enestående potentiale i så henseende," konkluderer rapporten.

"Det er en god rapport. Men den har ikke fortalt os noget, vi ikke allerede vidste. Der hviler en stor byrde på de yngre dataloger, et område, hvor vi mangler nogle inspirerende seniorforskere. Det arbejder vi målrettet på at forbedre, især gennem intern rekruttering, kommenterer institutlederen, professor, dr. merc. Peter Pruzan.

"Rapporten stiller spørgsmålet om det er en betingelse for succes at være homogen. Det er DASY ikke. Men rapporten bekræfter at det fungerer godt," siger Peter Pruzan.

YDERLIGERE INFORMATION

INSTITUTLEDER

PROFESSOR PETER PRUZAN
INSTITUT FOR ANVENDT DATALOGI
& SYSTEMVIDENSKAB

BLÅGÅRDSGADE 23B
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 3777
TELEFAX 3815 3773

Spændende men noget isoleret økonomisk grundforskning

Institut for Nationaløkonomi bør ifølge en ekstern evalueringsrapport etablere en cand. merc.-økonomilinie som forener mikro- og makroøkonomiske discipliner. Handelshøjskolens opbygning har overrasket en finsk og en norsk profes-

sor, begge med stor erfaring i internationale institutevalueringer. Det udtrykker de i en rapport, udarbejdet for skolens Institut for Nationaløkonomi.

For det første er Handelshøjskolen i København en meget stor business school efter international målestok. Alligevel er den opdelt i mange forbavsende små institutter, således at uddannelsesprogrammerne og institutterne udgør en yderst kompleks matrixorganisation.

For det andet er Institut for Nationaløkonomi usædvanlig, idet flere vigtige økonomiske discipliner ikke er placeret her, men i andre institutter, således at sammensætningen af ekspertise og interesser internationalt set er usædvanlig.

Og for det tredje overrasker det at instituttet ikke har det overordnede ansvar for et studium, men kun bidrager til dele af skolens uddannelser.

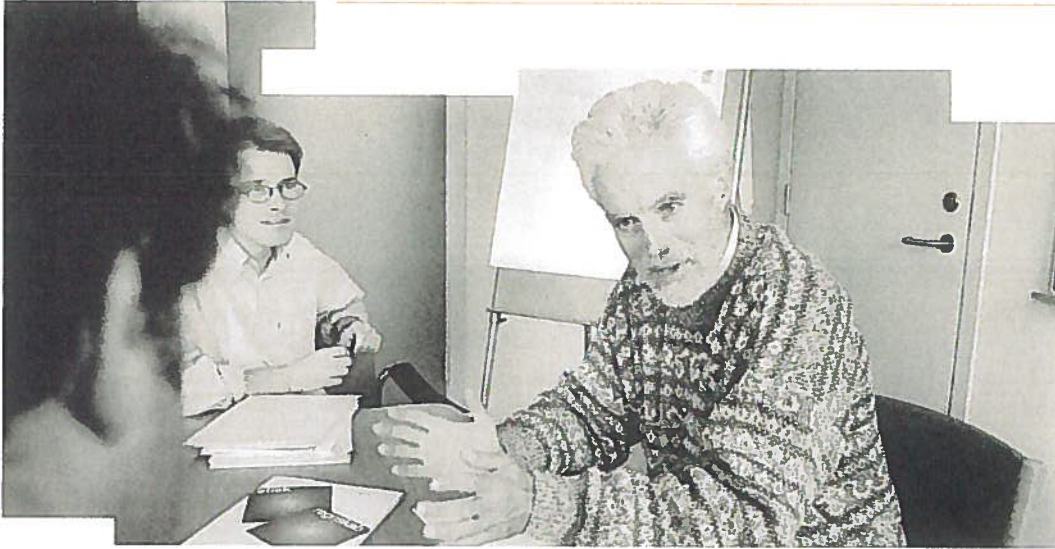
Resultatet er at forskningen får en mindre direkte tilknytning til undervisningen og til andre institutters økonomiske forskning. Det foreslår evalueringsrapporten modvirket, dels ved rekrutteringen af forskere, dels ved at instituttet påtager sig ansvaret for i samarbejde med andre institutter at etablere en særlig cand. merc.-linie, som forener forskellige mikro- og makroøkonomiske discipliner.

Spændende forskning

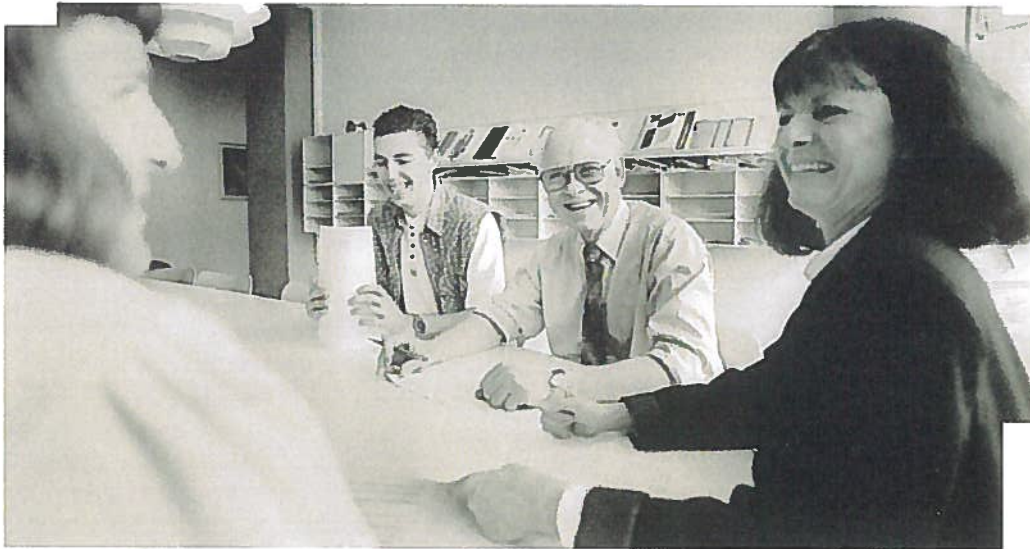
Den mest fremtrædende forskning ved Institut for Nationaløkonomi foregår inden for makroøkonomi, skattepolitik og økonomisk integration. Især er man imponeret af den forskning, som foregår i EPRU, Economic Policy Research Unit. Denne enhed er et forskernetværk, som i 1993 har fået bevilget midler til

INSTITUTEVALUERINGER

eksterne

INSTITUTLEDER, PROFESSOR PETER BRUZAN FRA INSTITUT FOR ANVENDT DATALOGI OG SYSTEMVIDENSKAB, STYRER IFLG. EKSTERNE EVALUTORER ET INSTITUT MED EN HELT UNIK KOMPETENCE INDEN FOR VIDENSKABSTEORI OG FILOSOFI.

INSTITUTLEDER, PROFESSOR NIELS BLOMGREN-HANSEN FRA INSTITUT FOR NATIONALØKONOMI (NR. 10 FRA HØJRE), BØR IFLG. EKSTERNE EVALUTORER SØRGE FOR, AT INSTITUTTETS IØVRIGT IMPONERENDE FORSKNING KNYTTES MERE DIREKTE TIL UNDERVISNINGEN.

INSTITUTLEDER, PROFESSOR FINN BORUM FRA INSTITUT FOR ORGANISATION OG ARBEJDS SOCIOLOGI, FINDER, AT DEN EKSTERNE EVALUERINGSPROCES HAR VÆRET GAVNLIG FOR UDVIKLINGEN AF INSTITUTTETS ORGANISATION OG STRATEGI.

etablering af et center, placeret på instituttet, og med deltagelse af fire af instituttets seniorforskere samt gæsteforskere og ph.d.-stipendiater. *"Vi er især imponerede af EPRU's fine blanding af anvendt og teoretisk arbejde, kombineret med en overordnet vægt på relevans og anvendelighed," skriver professorerne.*

Men samtidig påpeger de, at disse forskningsaktiviteter ville få endnu større værdi for skolens samlede forskningsprofil og den forskningsbaserede undervisning, hvis de blev koblet til forskning i anvendt mikroøkonomi udført af andre medlemmer af fakultetet. På dette felt finder rapporten at der er for få aktiviteter.

Forskningen i de politiske aspekter af den økonomiske integration i Europa fremhæves som et godt eksempel på forskningsbaseret undervisning på et vigtigt område. Hertil kommer et højt aktivitetsniveau inden for forskning i omstillingsproblemer i de baltiske stater og arktiske områder.

"Instituttet bør være stolt af at tage emner op, som ikke er centrale forskningsområder ved mange andre business schools," hedder det.

Øget samspil

Mens de enkelte forskere arbejder dygtigt, hver på deres felt, kunne man øge samspillet og dermed den indbyrdes inspiration og erfaringsudveksling betydeligt.

For øjeblikket er seminaraktiviteten ved instituttet i ubalance, idet etableringen af EPRU har skabt en meget stor og spændende aktivitet med seminarer næsten ugentligt med internationalt førende kræfter. Disse aktiviteter gør det imidlertid vanskeligt at skabe interesse for en parallel aktivitet, hvor yngre og ældre forskere kunne udveksle erfaringer, orientere om egne pågående forskningsprojekter og kommentere internationale artikler.

Instituttet er glad for rapporten. Den har bestyrket instituttets arbejde med at udbygge det mikroøkonomiske forskningsområde, som er blevet styrket ved ansættelse af to forskere, og har sat yderligere fart i overvejelser om etableringen af en særlig cand. merc.-linie i økonomi.

-Vi befinder os i en periode, hvor vi skal præcisere vores identitet som enhed og udmelde særlige styrkeområder i vores interne udviklingsproces. Her er det vigtigt at kunne referere til evalueringen, mener instituttets leder, professor Niels Blomgren-Hansen.

YDERLIGERE INFORMATION

INSTITUTLEDER
PROFESSOR NIELS BLOMGREN-HANSEN
INSTITUT FOR NATIONALØKONOMI

NANSENSGADE 19,5
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 2575
TELEFAX 3815 2576

Velfungerende åbent netværk af individuelle forskere

IOA, Institut for Organisation og Arbejdssociologi, fungerer som et åbent netværk af individuelt arbejdende forskere med stærk orientering mod praksis og undervisning, viser en evalueringsrapport.

Organisationskultur i bredeste forstand er det område, hvor IOA har ydet sine vigtigste internationale forskningsbidrag.

Det er en hovedkonklusion ved den samlede bedømmelse af instituttets arbejde i en fire-årig periode, foretaget af professorerne Nils Brunsson fra Handelshögskolan i Stockholm og Lars Engwall fra Uppsala Universitet. De to svenske professorer finder, at forskningen

ved IOA er præget af individuel frihed og relativt svag integration. Der er således ikke nogen overordnet styring af forskningen, og de anbefaler at man øger den professionelle diskussion og erfaringsudveksling mellem forskerne. Ved en tidligere intern evaluering pegede instituttets medlemmer på det ønskelige i at øge den internationale publikation af forskernes resultater. Rapporten viser, at det har båret frugt. I perioden fra 1985-1992 er der sket en fordobling af det gennemsnitlige årlige antal publikationer, fra omkring 40 til over det dobbelte. Det er især internationale artikler, working papers og conferencebidrag, der tegner sig for væksten.

Udadrettet

En undersøgelse af forskernes interesser og produktion viser

"en betydelig fokusering på formidling til studerende, praktikere og en interesseret almenhed" og giver det hovedindtryk, "at ambitionen om at redegøre for tidligere forskning og for empiriske foreteelser samt at drage normative slutninger er højere end ønsket om at udvikle teori."

Når rapporten peger på forskernes orientering mod formidling til de studerende og almenheden snarere end mod teoriudvikling, stemmer det meget godt med instituttets egen opfattelse. Der imod finder man vurderingen af instituttets organisation mere problematisk. IOA arbejder i meget høj grad som et internationalt netværk, og der er tradition for et samarbejde med forskere, som deltager i instituttets projekter uden at stå på instituttets lønningsliste. Samtidig foregår en del af IOAs medlemmers arbejde uden for instituttet, således at man har stillet evaluatorerne på en meget vanskelig opgave.

- Vi betragter IOA som alle de forskere, der arbejder på og i tilknytning til instituttet, uanset om de er internt

eller eksternt finansieret. Udviklingen af interne og internationale netværker gør det særdeles kompliceret at afgrænse det miljø, man prøver at vurdere, understreger professor Finn Borum, institutleder for IOA.

Nyttig proces

IOA har tradition for at tage sine forhold op til intern debat og vurdering, og de to svenske professorer har ikke kun afleveret en rapport, men undervejs givet en tilbagemelding ved et to-dages internat og et medarbejdermøde med debat om instituttets udvikling. Disse diskussioner har indgået i arbejdet med instituttets strategiske handlingsplan. Her er der foretaget en præcisering af instituttets forskningsprofil 1995-2000 og lagt et program for løbende, fremadrettet planlægning af de enkelte forskeres indsats inden for såvel forskning som undervisning og administration. Den efterlyste styrkelse af det faglige miljø sker gennem planlagte temadiskussioner og etableringen af "IOA Summer School" for instituttets forskere, ph.d.-studerende og gæster.

- Nogle af rapportens anbefalinger vil i lidt for høj grad overføre svenske forhold til Danmark og bliver derved mindre anvendelige. Men vi har været meget glade for det samspil, vi har haft med vore to svenske kolleger, og finder at processen som helhed har været særdeles gavnlig for vores arbejde med udvikling af IOA's organisation og strategi, siger Finn Borum.

YDERLIGERE INFORMATION

INSTITUTLEDER
PROFESSOR FINN BORUM
INSTITUT FOR ORGANISATION & ARBEJDSOCILOGI

BLÅGÅRDSGADE 23B
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 2815
TELEFAX 3815 2828

LEDELSE

i den gode sags tjeneste

Abstract :

Ledelse i og af de frivillige, folkelige organisationer adskiller sig på flere områder fra ledelse i andre sektorer. Lederne, der ofte er valgte, må manøvrere i spændingsfeltet mellem engagerede medlemmer, og det offentlige.

YDERLIGERE INFORMATION

DOCENT SØREN CHRISTENSEN

LEKTOR JAN MOLIN

INSTITUT FOR ORGANISATION OG

ARBEJDS SOCIOLOGI

BLÅGÅRDSGADE 23B

2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 2815

TELEFAX 3815 2828

Ledelse i den gode sags tjeneste

Målsætning, organisationsform og ledelseskompetence skifter karakter, når man bevæger sig uden for erhvervslivets rammer. Her findes ud over den politisk styrede offentlige sektor den tredje sektor, de frivillige organisationer.

Det er et område i vækst, hvor Handelshøjskolen kan hente ny viden og tilbyde nye ydelser, som tillige kan finde anvendelse inden for det traditionelle privatøkonomiske arbejdsområde.

- Ledelse er for alvor interessant i de frivillige organisationer - for der kan man ikke hundse rundt med folk ... de arbejder nemlig frivilligt, har adm. dir. Lars Kolind erklæret på baggrund af sin erfaring både som succesrig leder af Oticon A/S og som højt placeret spejderchef. På IOA, Institut for Organisation og Arbejdssociologi, har docent Søren Christensen og lektor Jan Molin i en årrække arbejdet med organisatoriske og ledelsesmæssige problemstillinger i de frivillige

organisationer. Det har resulteret i en række aktiviteter knyttet til det, som generalsekretær Chr. Balslev-Olesen fra Folkekirken Nødhjælp kalder *"spændingsfeltet mellem det folkelige bagland og de professionelle administratorer"*.

Tværgående forskning

Søren Christensen og Jan Molin har sammen med sociologen professor Peter Gundelach fra Københavns Universitet startet et forskningsprojekt med udgangspunkt i deres samarbejde med Folkekirken Nødhjælp, Dansk Røde Kors, Mellemfolkeligt Samvirke, Det Danske Spejderkorps og Danmarks Idrætsforbund. Projektet, som skal belyse forholdene på tværs af de enkelte organisationer, omfatter blandt andet :

Non-Profit Forum. Her skal politikere og ansatte fra et dusin forskellige frivillige organisationer mødes og diskutere problemer og erfaringer, samt høre indlæg fra aktuelle gæster der beskæftiger sig med forholdene i den tredje sektor.

"I den gode sags tjeneste". En debatbog, som skal udkomme medio 1995 med bidrag fra teoretikere og praktikere, der alle har erfaringer med forholdene i de frivillige organisationer.

En institutionel analyse af de frivillige organisationer. Et empirisk baseret forskningsprojekt, der beskæftiger sig med de frivillige organisationers historiske rødder og deres nuværende strukturelle og ledelsesmæssige betingelser.

Valgt eller ansat

Det har været en gængs opfattelse at der ikke kan stilles professionelle krav til valgte ledere, som ved siden af deres lønnede arbejde lader sig vælge til en bestyrelses-

post i en frivillig organisation. Men med det stigende antal opgaver og derfor også stadig flere ansatte øges kravene også til den valgte leders kompetence og tidsforbrug.

Samtidig er der en konflikt mellem rollen over for medlemmerne, som flygter, dersom de behandles som passivt stemmekvæg, og over for de offentlige bidragsydere, som kræver et professionelt og dokumenteret samarbejde.

De stigende krav kan føre til at den folkevalgte enten må honoreres for sit stigende tidsforbrug eller afgive opgaver til en professionel ledelse, som gradvis overtager flere af de medlemspolitiske roller.

- Vi må gøre op med myten om at der ikke kan stilles krav til den frivillige leder. Man har frihed til at lade sig vælge, men påtager man sig opgaven er man også professionelt forpligtet, fastslår Jan Molin.

En udfordring

Flertallet af de frivillige organisationer kan datere deres tilblivelse fra midten af forrige århundrede. De har med tiden vokset sig store og strukturelt stive. Selv de organisationer, der først kom til i dette århundrede synes at have overtaget den samme grundlæggende organisationsform.

I den senere tid har de frivillige organisationer undergået en markant vækst. Samtidig har de, ofte ansporet af ministeriernes ønsker, indført moderne og professionaliserede styringsværktøjer. Men det er sket uden tilsvarende ændringer i organisationsstrukturen. Det har i mange frivillige organisationer skabt et modsætningsforhold mellem den voksende stab af professionelt ansatte medarbejdere og de mange frivillige, som er aktive i landsorganisationerne.

MSO

Danmarks
Idræts-Forbund

Docent Søren Christensen (til højre) og lektor Jan Molin mener, at det er nødvendigt at sikre en bedre balance mellem basisdemokratiet og de valgte lederes mulighed for at agere professionelt og effektivt.

Kun få frivillige organisationer har for alvor set denne problemstilling i øjnene.

- Det bliver en ledelsesmæssig udfordring for de ansvarlige i den tredje sektor at forny de organisatoriske strukturer, så fremtidens frivillige organisationer i større omfang bekræfter de brede demokratiske rødder i en form, der gør det muligt for de frivillige ledere at agere professionelt og effektivt, mener Jan Molin og Søren Christensen.

Mange initiativer

På baggrund af udviklingen i den tredje sektor har det været nærliggende for Handelshøjskolen, forskningsmæssigt at forstærke sin indsats på flere felter. Man har etableret MPA-studiet (Master of Public Administration) som en uddannelse, som er tilrettelagt blandt andet med henblik på uddannelsesbehovet hos studerende med baggrund i ledelse i frivillige organisationer.

På Handelshøjskolens Center for Offentlig Organisation og Styling - COS (se p 36) arbejder man i netværk med andre forskningsinstitutioner om velfærdsstatens generelle udviklingstræk, herunder forholdene i den tredje sektor.

På Institut for Erhvervsøkonomi og Ledelse og på Scandinavian Academy of Management Studies -SAMS (se p 33) arbejder en gruppe omkring professor P. O. Berg med analyser af strategi og politiske markedsforhold, kendetegnende for frivillige organisationer.

Endelig er stadig flere projekter inden for Handelshøjskolens Efteruddannelse rettet mod den tredje sektor, ikke mindst det af Jan Molin ledede efteruddannelsesprogram for ledere i idrætssektoren med titlen Idrættens Lederakademi (se årsberetningen for 1993, p. 49).

BOX 1 : Forståelse for det folkelige

Studerende og forskere ved IOA har med Søren Christensen og Jan Molin i spidsen gennemført en stor analyse af Dansk Røde Kors, som har ført til en større organisationsomlægning

- Resultatet af forskernes analyse har været at vi ændrede hele vores organisation afgørende fra at være topstyret til en flad organisation hvor de folkevalgte spiller en større rolle i beslutningerne, fortæller Christian Kelm-Hansen, præsident for Dansk Røde Kors

- Forskerne har udvist stor forståelse for det, der sker i en folkelig organisation. Vi har haft dem med i processen fra vi fik rapporten, som de har været med til at præsentere for vore foreningsledere rundt i landet. Det er et samarbejde, vi har haft stor glæde af, siger Christian Kelm-Hansen

Samarbejdet med Handelshøjskolen er siden fortsat, således at Christian Kelm-Hansen er med i forfattergruppen bag udgivelsen "I Den Gode Sags Tjeneste", ligesom Dansk Røde Kors er medlem af Non-Profit Forum

BOX 2: Sparringpartner til udvikling

Folkekirkens Nødhjælp er en stor organisation med mange internationale opgaver. Organisationen er medlem af Non-Profit Forum, og dens ledelse er bidragsyder til den kommende bog om ledelse af offentlige organisationer, "I den gode sags tjeneste".

- Vi har samarbejdet med Søren Christensen og Jan Molin fra Handelshøjskolen, både om organisationsudvikling og lederuddannelse, i en proces som har løbet siden anden halvdel af 1993, fortæller generalsekretær Chr. Balslev-Olesen fra Folkekirkens Nødhjælp

Folkekirkens Nødhjælp er en frivillig organisation, som både er baseret på private bidrag og på tilskud, blandt andet fra DANIDA. Derfor er det nødvendigt at sikre, at det folkelige bagland er i orden, samtidig med at man opfylder det offentlige krav om professionalisme.

- I dette spændingsfelt har det været værdifuldt for os at have forskerne som rådgivere og sparringspartnere. De har ikke alene været leverandører af viden, men også af praktisk bistand, blandt andet ved ansættelsen af nogle personer i organisationen, siger Chr. Balslev-Olesen.

Transnationalt

SAMS er et internationalt forskningscentrum med hovedsæde i København. I bestyrelsen sidder repræsentanter for Handelshøjskolen i København, Dansk Industri, Det Danske Handelskammer og FUHU, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, foruden Lunds Universitet, Sydsvenska Handelskammaren og Management i Lund. Det ledes af professor Berg sammen med lektor Hans-Henrik Hansen fra Handelshøjskolen.

Hos SAMS i Nyhavn kan man dagligt træffe 15-20 ud af et skiftende antal danske og svenske forskere, beskæftiget ved vekslede opgaver, som enten er et led i deres personlige forskning eller i særligt finansierede forskningsprogrammer. Regional strategi er et sådant program, som skal udvikle viden om forudsætningerne og principperne for at profilere og positionere erhvervsregioner. Det beskæftiger en snes forskere og studerende fra Ekonomihögskolan i Lund og Handelshøjskolen i København. Den første undersøgelse af transnationalt erhvervssamarbejde i Øresundsregionen har vist betydelige institutionelle og kulturelle barrierer for samarbejde mellem danske og svenske virksomheder. Andre undersøgelser belyser mulighederne for kommunal og regional profilering, med baggrund i undersøgelser i 265 svenske kommuner.

Et stærkt svensk-dansk samarbejde skal belyse Øresundsregionen, både på regionalt niveau, på brancheniveau og på virksomhedsniveau, hvor 10 svenske og 10 danske virksomheder inden for 5 udvalgte brancher vil blive undersøgt. Det sker blandt andet ved kontraktansættelse af 16 studerende og 2 ph.d.-studerende, som skriver hovedopgaver og afhandlinger herom.

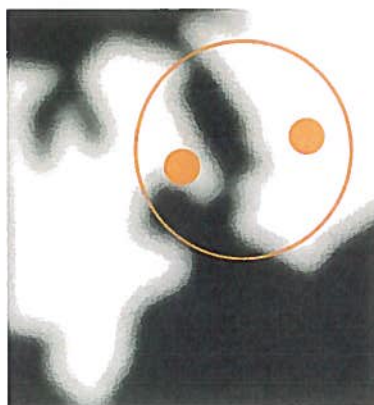
Foruden regionalprojekterne arbejder forskerne ved SAMS programmer inden for ledelse af teknologi og tværnationale undersøgelser af ledelse af non-profit organisationer.

Endelig har SAMS siden 1992 udviklet et program, som skal øge forståelsen for håndtering af miljøproblemer, belyst ud fra teorier om organisation, strategi og ledelse. Her arbejdes der for tiden på en ph.d.-afhandling og 6 cand.merc.-hovedopgaver.

En forskerbro

For sine mange forskningsinitiativer modtog P.O. Berg den estimerede Jorcks Pris 1994 fra Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond.

- Min egen forskningsinteresse er først og fremmest samlet om organisationskultur og symbolsk lederadfærd. Men arbejdet i SAMS har tvunget mig til at bruge det meste af min tid på den regionale udvikling, som er højaktuel, erklærer han.

- Vi ved fra vore undersøgelser, at der i dag ikke findes nogen Øresundsregion. Men der sker en harmonisering af vilkårene nu, hvor både Sverige og Danmark er medlemmer af EU, og en samtidig reduktion af de fysiske barrierer gennem Øresundsforbindelsen. Der er en regionaliseringsproces i gang. Den følger vi nøje, understreger Per Olof Berg.

ØKON DR. HANS CAVALLI BJÖRKMAN ER EN AF INITIATIVTAGERNE TIL ET BREDT ANLAGT FORSKNINGS- OG UDDANNELSESSAMARBEJDE PÅ TVÆRS AF ØRESUND. HAN FORVENTER, AT VI MED BRØDEN OVER ØRESUND VIL FÅ EN DYNAMISK DANSK-SVENSK REGION.

FORSKNING på tværs af Øresund

Abstract:

Den svenske økonomiske doktor og tidligere bankdirektør, Hans Cavalli-Björkman mener, at forskningen skal medvirke til at skabe forudsætningerne for en Øresundsregion, der kan konkurrere med blandt de stærke nordtyske regioner i Hamburg- og Berlinområdet.

Forskning på tværs af Øresund

Hans Cavalli-Björkman: Med regionalforskningen i SAMS forbereder vi en dynamisk dansk-svensk hovedstadsregion, som vil opstå med etableringen af den faste Øresundsforbindelse.

Erhvervsvirksomheder og uddannelsesinstitutioner i Danmark og Sverige har inden for de sidste to år etableret to institutioner, som spænder en akademisk bro over Øresund. Handelshøjskolen er medstifter af dem begge, SAMS, Scandinavian Academy for Management Studies, beskæftiger sig især med regionalforskning (se p. 33), mens CIMI, Copenhagen International Management Institute, har etableret en Executive MBA-uddannelse for såvel danske som svenske ledere.

- Jeg ser dette som tegn på, at der er et boom undervejs i skånsk-dansk samarbejde, siger ekon. dr. Hans Cavalli-Björkman, formand for bestyrelsen i SAMS og medlem af bestyrelsen for CIMI.

Hans Cavalli-Björkman var indtil 1989 koncernchef for Skandinaviske Enskilda Banken og har i en årrække som formand for Sydsvenska Handelskammaren været en ivrig fortaler for etableringen af en fast forbindelse over Øresund. Han er tillige formand for referencegruppen ved Forskningspolitiska Institutet i Lund, en institution som skaffer penge til forskning

uden for universitetets rammer. Derfor var det nærliggende for ham at støtte professor P. O. Berg fra Lunds Universitet, som stod for at blive professor ved Handelshøjskolen i København og nu udkastede planerne til et regionalt forskningssamarbejde.

- Tidspunktet var helt rigtigt. En initiativgruppe havde påvist at København havde brug for tre ting: en forbindelse fra centrum til Kastrup, en udvidelse af Københavns havn, og en fast forbindelse over Øresund. Det skabte et nyt klima, også for at diskutere forskning over grænserne, mener Hans Cavalli-Björkman.

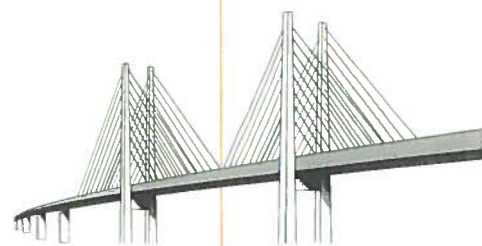
Nyt kraftcenter

Resultatet blev etableringen af SAMS, som fik tilbud fra Handelshøjskolens Efteruddannelsescenter om lokaler i Nyhavn, hvor der er skabt plads til 10-15 forskere fra begge sider af Sundet. Det første år gav naturligvis et betydeligt underskud, som reducerede egenkapitalen kraftigt. Men bestyrelsen kan nu konstatere, at aktiviteterne er kommet godt i gang, og at økonomien er vendt.

- Vi er nu i fuld gang med at undersøge implikationerne for hele Øresundsregionen af etableringen af en fast forbindelse. Vi må begynde planlægningen på begge sider af sundet for en helt ny situation, hvor vi skaber en region, som kommer til at konkurrere med Hamburg/Kiel og Berlin som et af de tre store udviklingsområder i Nordeuropa, siger Hans Cavalli-Björkman.

- Jeg tror, at vi får en meget hurtig regional udvikling. Berlin, Hamburg/Kiel og København-Malmø bliver tre kraftfelter nord for Europas "booming banana". Her hos os kommer to nationer til at leve sammen i en region, tilsvarende findes ikke noget andet sted i verden.

Det er en udvikling, som SAMS vil følge nøje. Jeg tror, at det er vigtigt, at vi har seks år til forbindelsen står klar, så vi med forskernes hjælp kan planlægge et samarbejde, som hvis det tilrettelægges forkert, let kan blive konfliktfyldt. SAMS kan få stor betydning for at vi gennem rigtig planlægning og viden kan udnytte en helt ny situation, som ingen endnu rigtigt kan forestille sig, slutter bestyrelsesformanden for SAMS, ekon. dr. Hans Cavalli-Björkman.

SAMFUNDSUDVIKLINGEN

omdrejningspunkt for COS

Abstract:

COS er en relativ ung forsknings-enhed med deltagere fra en række højere læreanstalter i Hovedstadsområdet og med tæt samarbejde med især tilsvarende centre i Skandinavien. Centret har især profileret sig med forskning i aktuelle udviklingstendenser i samfundet.

YDERLIGERE INFORMATION

CENTERLEDER

LEKTOR OVE K. PEDERSEN

CENTER FOR OFFENTLIG
ORGANISATION OG STYRING

STRUENSEEGADE 7-9

2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 2181

TELEFAX 3815 2015

Samfundsudviklingen omdrejningspunkt for COS

Center for Offentlig Organisation og Styling - COS er et eksempel på en enhed, der med succes nedbryder organisatoriske og forskningsmæssige grænser. På kort tid er det lykkedes for de tilknyttede forskere at markere centrets aktiviteter i det danske og internationale forsknings- og uddannelsesbillede på en måde, der har skabt positiv opmærksomhed ikke kun blandt forskere og studerende, men også blandt politikere, embedsmænd og medier.

COS blev etableret i 1987 på en forskningsrådsbevilling og fungerede som et projekt i de første år. I 1994 har centret fået mere formel status med vedtægter og en bestyrelse bestående af de deltagende læreanstalter med Handelshøjskolen rektor, Finn Junge-Jensen som formand. I samarbejdet indgår nu Handelshøjskolen i København, Institut for Statskundskab ved

Københavns Universitet, Institut for Samfundsvidenskab og Erhvervsøkonomi ved Roskilde Universitetscenter samt Danmarks Forvaltningshøjskole.

Centret er organiseret som et forskernetværk med en kernegruppe på 12-15 forskere fysisk placeret på Handelshøjskolen og med et lignende antal forskere, der relativt hyppigt besøger centret eller på anden måde har tæt kontakt hertil.

Centerleder, lektor Ove K. Pedersen mener, at centeridéen er en god måde at samle de rigtige folk på. Medarbejdere, der er samlet i et godt og kreativt arbejdsmiljø, bliver uhyre engagerede i deres opgaver og skaber basis for en omfattende faglig produktion. Hvis et center hele tiden kan forny sig og holde det faglige niveau, kan det få en lang levetid. Men betingelsen for, at et center kan leve, er, at det har en fastlagt strategi for sit virke.

- Økonomien kan være et problem. Det kan være vanskeligt at skaffe tilpas høje faste bevillinger. Medarbejderne må hele tiden bruge mange kræfter på at skaffe projekter hjem, der kan give penge. Dette sammen med det forhold, at medarbejderne ved deres engagement giver sig selv fuldt ud, kan desværre være med til at slide den enkelte ned i over en årrække. Ove K. Pedersens erfaring er, at ethvert center har sin levetid, som kan være kortere eller længere.

- Det er derfor også vigtigt, at man har en strategi for nedlæggelsen af et center. For mange centre nedlægges, inden man har afklaret, hvilken måde aktiviteterne skal organiseres på fremover. Og så risikerer man, at kompetencen forsvinder sammen med centret. Det glemmes ofte, at det tager 15-20 år at opbygge en kompetence. På COS er vi med de nye vedtægter og vore aktiviteter godt rustet

til at møde fremtiden.

Forskerprofil giver optimale muligheder

COS har især profileret sig med forskning i aktuelle udviklingstendenser i samfundet og ændringen af de institutionelle strukturer i Efterkrigstiden. Eksempler på kerneområder er det globale Danmark, velfærdssamfundets og demokratiets udvikling, ændringer i grænserne mellem den offentlige og private sektor, forholdet mellem stat og marked, politikernes nye roller i den mere komplekse nationale og internationale samfundsstruktur samt de nye organisations- og styreformer i kommunikationssamfundet.

Ove K. Pedersen vurderer, at centret også har meget at tilbyde Handelshøjskolens forskning og uddannelser.

- Samfundsperspektivet forskyder sig i disse år fra den traditionelle klare opdeling mellem den private og den offentlige sektor over mod et tættere samarbejde, som bla. er betinget af overordnede politiske krav om løsning af en række af samfundets store problemer inden for erhvervs- og uddannelsespolitik og miljøpolitik. Handelshøjskolen er i de senere år for alvor gået ind i denne grå zone og må gennem forskning skabe basis for, at de studerende kan få en kompetence, der gør, at de fx ude i virksomhederne kan agere i forhold til de krav, som det nationale og overnationale politiske system i øget omfang stiller til erhvervslivet.

Forskerprofilen på COS med forskere fra Handelshøjskolen, universiteternes samfundsvidenskabelige institutter og Forvaltningshøjskolen giver iflg. Ove K. Pedersen optimale muligheder for at få integreret den forskning, der sætter fokus på erhvervslivet, offentlig forvaltning,

det politiske system og medierne og dermed nedbryde de klassiske fag grænser mellem statskundskab, erhvervsøkonomi og organisations-teori. I stedet samtænkes elementer fra de tre fagområder i forskningsarbejdet.

- COS kan via sin profil fungere som brobygger mellem den private og offentlige sektor og dermed medvirke til at skabe mere dynamik i samarbejdet sektorerne imellem. Tendensen med et mere integreret samarbejde mellem business schools og universiteter ses i stigende omfang rundt om i Europa, ikke mindst i Norden og større lande som Tyskland, Frankrig og Storbritannien.

Kernen er det nordiske netværk

I Norge og Sverige er der en lang tradition for et tæt samarbejde mellem forskere i økonomi og samfundsforhold på den ene side og det forvaltningsmæssige og politiske system på den anden.

I Norge findes centre som LOS (Ledelse, Organisation og Styling) og Arena, der for nyligt blev oprettet til at forske i, hvilke konsekvenser europæiseringen og internationaliseringen vil få for Norge. I Sverige er der bla. SCORE (Stockholm Center for Organization and Research). Disse centre har alle tætte kontakter til universiteter og handelshøjskoler.

COS samarbejder med disse centre om konkrete projekter og om generel vidensudveksling for at sikre et så optimalt ressourceudnyttelse som muligt. Der samarbejdes bla. om forskningsprojekter som fx organisationsforandringer på det central-administrative plan, ændringer i det politiske system, forvaltningspolitiske forhold, EU's betydning for det administrative systems manøvrer muligheder samt om lærerudveksling og et fælles ph.d.-

uddannelsesforløb

Ove K. Pedersen er blevet styrekomiteemedlem i LOS og gæstelærer på SCORE. Han finder udbygningen af dette nordiske samarbejde nødvendigt.

- De enkelte institutioner eller for den sags skyld de enkelte lande er hver især ikke store nok til at kunne agere på den internationale scene. I hele Københavnsområdet er der kun ca. 15 seniorforskere til at dække hele dette forskningsområde. Derfor har vi på COS taget initiativ til at få etableret et netværk, der muliggør, at vi kan klare os internationalt. Vi skulle nemlig ende i en situation, hvor både forskere og fx ph.d.-studerende søger til udlandet, fordi mulighederne er bedre her.

for undervisningen i de politologiske fag på Handelshøjskolens MPA-uddannelse.

Centret har pt. tilknyttet ca. 15 ph.d.-studerende, hvoraf de to kommer fra svenske universiteter.

Forskeruddannelsen er en aktivitet, der vægtes højt på centret. Man gør en store indsats for at skaffe udlandsophold for sine ph.d.-studerende, og centrets ph.d.-seminarrække "Work in Progress" nyder stor repekt i det danske forskningsmiljø.

Leverer undervisning til mange formål

COS leverer undervisning på kandidatniveau til de institutioner, der formelt er tilknyttet centret. På Handelshøjskolen udbyder COS undervisning på cand.merc., herunder en række CEMS-fag, hvor udenlandske studerende er blandt deltagerne. Derudover står centret

COS ER ORGANISERET SOM ET TYPISK FORSKERNETVÆRK MED EN KERNEGRUPPE PLACERET PÅ HØJSKOLEN, DER HYPPIGT FÅR BESØG FRA ANDRE FORSKERE KOBLET TIL NETVÆRKET. DER AFHOLDES DERFOR MANGE SEMINARER, WORK SHOPS O.L.

TRANSPORT og nye produktionsformer

Abstract :

Transportrådet har givet Institut for Logistik og Transport (ILT) en bevilling på 7 mio. kr. til at belyse, hvordan moderne produktion og service influerer på transportsystemet.

Transportsystemer og nye produktionsformer

Moderne produktion og service fungerer i stadig højere grad som igangsætter af transport, såvel til og fra som internt i den producerende virksomhed. Principper for trimmet produktion flytter mange funktioner ud i et samarbejdende netværk af leverandører og producenter, og just-in-time systemer gør transporten til en aktiv del af produktionsapparatet.

Dette problemkompleks bliver nu gjort til genstand for den første samlede undersøgelse herhjemme i et treårigt forskningsprojekt ved Handelshøjskolens Institut for Logistik og Transport (ILT) finansieret gennem en bevilling fra Transportrådet på i alt 7 mio. kr. ILT har en veletableret forskning inden for logistik og regionaløkonomi, og nogle af forskerne har i de senere år arbejdet med at koble disse områder sammen ved at undersøge, hvorledes transporten

påvirkes af produktionssystemerne, som man for eksempel ser det i italienske lokale netværker og japanske just-in-time systemer.

På den baggrund modtog ILT i 1993 en henvendelse fra Transportrådet, som havde konstateret, at den danske forskningsindsats på transportområdet var tyndt spredt ud på forskellige institutioner. Rådet ønskede en koordineret transportforskning i Danmark i lighed med, hvad der allerede findes i andre lande.

Transport og erhvervsøkonomi

Transportforskning ved Handelshøjskolen kommer naturligt til at få en kraftig erhvervsøkonomisk vinkel. Den øgede nationale og internationale arbejdsdeling påvirker såvel virksomheders organisation og økonomi som samspillet mellem den offentlige og den private sektor. Samtidig har produktionen og den deraf afledte transport miljømæssige virkninger, som i forskningsprojektet vil blive belyst ud fra omgivelsernes stadigt stigende krav om bæredygtig transport.

- Der indeholdes mere transport i et produkt end nogensinde. Vi kortlægger, hvordan transporten indgår i dansk erhvervsstruktur. Men dermed er opgaven ikke løst. Når de første tre år er gået, foretager vi en stor evaluering og finder ud af, i hvilken grad det er lykkedes, og hvordan højskolen skal gå videre på området," forklarer ILTs institutleder, lektor Lise Drewes.

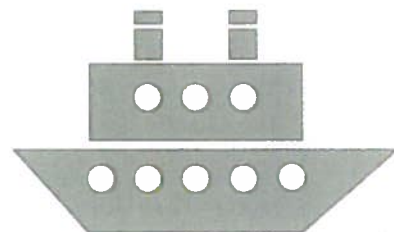
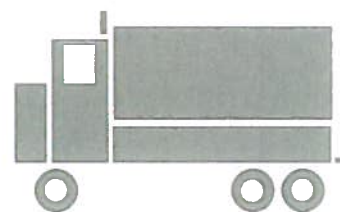
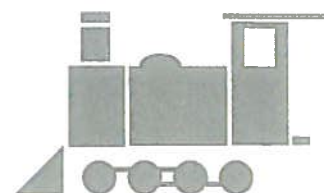
ring og finder ud af, i hvilken grad det er lykkedes, og hvordan højskolen skal gå videre på området,"

forklarer ILTs institutleder, lektor Lise Drewes.

Stor forskergruppe

Programmet sigter mod en samlet udbygning af forskningskapaciteten ved ILT. Fra februar 1995 tiltræder den internationalt kendte norske professor Dag Bjørneland som projektleder. Dag Bjørneland har været leder af Transportøkonomisk Institut i Oslo og fungeret som rådgiver og forsker i internationale transportsammenhænge inden for EU. I projektgruppen indgår desuden 5 lektorer, 3 forskningsassistenter og 8 ph.d.-studerende.

Dermed indledes en langsigtet opbygning af en forskningseksper-tise, som med tiden vil kunne løse stadig flere opgaver på transportområdet. I programmet vil forskerne analysere transportsektoren i Danmark og tillige inddrage internationale aspekter. Der vil blive afholdt seminarer, udsendt rapporter og formentlig også et nyhedsbrev, artikler vil blive publiceret i international fagpresse i takt med udviklingen af teori og metode inden for transportforskning og erhvervsøkonomi.

YDERLIGERE INFORMATION

INSTITUTLEDER
LEKTOR LISE DREWES NIELSEN
INSTITUT FOR LOGISTIK OG
TRANSPORT

ROSENØRNS ALLÉ 31,4
1970 FREDERIKSBERG C

TELEFON 3815 2875
TELEFAX 3815 2865

STATOILPRISEN til specialist i mindre virksomheder

Abstract:

Gennem en mangeårig forskningsindsats har lektor Peer Hull Kristensen dokumenteret, at det største vækspotentiale og den hurtigste tilpasningsevne findes blandt de mindre og mellemstore virksomheder. De har skabt økonomiske resultater, der langt overgår, hvad den fremherskende økonomiske teori tilsiger.

YDERLIGERE INFORMATION

LEKTOR PEER HULL KRISTENSEN
INSTITUT FOR
ORGANISATION OG ARBEJDS-
SOCIOLOGI

BLÅGÅRDSGADE 23B
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 2815
TELEFAX 3815 2828

Statoilprisen til specialist i mindre virksomheder

Såvel forskning som erhvervspolitik fokuserer på de store koncerner, som ifølge megen teori burde være vejen til vækst og velstand. Men systematiske undersøgelser over en årrække viser, at der er større vækst og hurtigere tilpasning til ændrede vilkår i de mindre og mellemstore virksomheder.

Lektor Peer Hull Kristensen, Institut for Organisation og Arbejdssociologi, har modtaget Statoils pris for 1994 for en mangeårig forskningsindsats, som på trods af tidens fremherskende tendens stædigt har kæmpet for en større forståelse for de mindre virksomheders betydning.

Allerede i 1983 udarbejdede han sammen med professor Charles F. Sable fra Massachusetts Institute of Technology et forskningspro-

gram om dansk industristruktur, "Denmark - an experimental laboratory for new industrial models".

Siden da har han i et stort antal virksomheder med 200-1000 medarbejdere kunnet konstatere en fleksibilitet og teknologisk kompetence, som i høj grad udfoldes blandt medarbejderne på gulvet snarere end i akademisk bemandede stabsafdelinger.

- Den enkelte afdeling, ja, endog den enkelte arbejder med sin maskine, fungerer ofte som en mini-fabrik, som igennem et indre marked fungerer som underleverandør til virksomhedens kontrakter, fortæller Peer Hull Kristensen.

International forskning

De små og mellemstore virksomheders tilpasningsevne, knyttet til lokalt og regionalt netværkssamarbejde har skabt økonomiske resultater, som overgår det, man skulle forvente efter fremherskende økonomisk teori.

Internationale undersøgelser tyder på tilsvarende forhold i regioner med iværksættertradition og samarbejde, for eksempel Norditalien og den tyske delstat Baden-Württemberg. Forholdene varierer ikke kun fra land til land, men fra område til område, afhængigt af lokale traditioner og samspillet med myndighederne.

Disse forhold er gjort til genstand for et nyt femårigt forskningsprojekt, EMOT, European Management and Organisations in Transition. Her arbejder omkring 100 forskere i fem temagrupper på at belyse de nationale forskelle i erhvervsudviklingen.

Peer Hull Kristensen deltager i dette projekt sammen med professor Risto Tainio fra Helsinki School of

Economics som koordinator af et af hovedtemaerne "Changing Forms of Economic Organisation: Firms, Markets and Work Organisation". Temaet har været genstand for et indledende workshop i Berlin i april 1994 og følges op i Helsinki i april 1995.

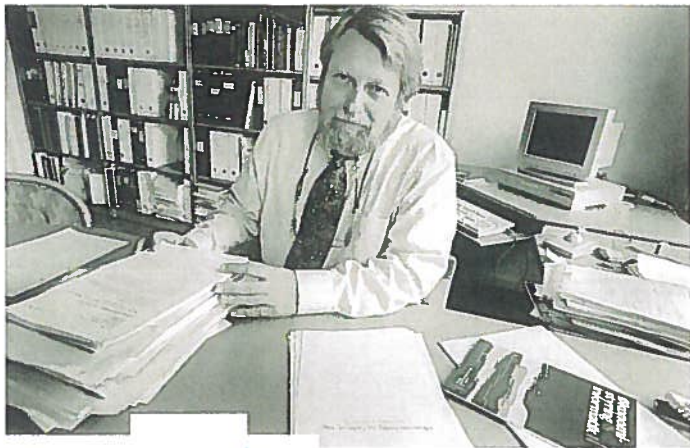
Peer Hull Kristensen har beskrevet sine iagttagelser og deres konsekvenser for teori og erhvervspolitik i artikler, foredrag og bøger. Han er sammen med Richard Whitley redaktør for Londonforlaget Routledge af en bog, som udkommer i 1995/96 under titlen "The Changing European Firm: Limits to Convergence."

LEKTOR PEER HULL KRISTENSEN HAR I SIN FORSKNING PÅVIST, AT SMÅ OG MELLEMSTORE VIRKSOMHEDER PGA. DERES FLEKSIBILITET HAR EN LANGT STØRRE ØKONOMISK BETYDNING END HIDTIL ANTAGET.

godt rustet til næste 10 år

TIDSSKRIFT

LEKTOR PREBEN MELANDER HAR MED TIDSSKRIFTET ØKONOMISTYRING OG INFORMATIK SKABT ET GODT EKSEMPEL PÅ EN HURTIG OG ANVENDELSESORIENTERET FORSKNINGSFORMIDLING.

Abstract:

Lektor Preben Melander, skaber og redaktør af 10-års jubilæren Økonomistyring og Informatik, forklarer selv tidsskriftets overlevelse i et så lille sprogområde som det danske som resultat af et bevidst forsøg på at koble teori og praksis.

"Økonomistyring og Informatik" godt rustet til de næste 10 år

Forskere har et fagligt behov for akademisk anerkendelse af deres arbejde. Men specielt for en handelshøjskole er det lige så vigtigt at forskningsresultaterne bliver formidlet til praktikerne. Denne opgave påtog lektor Preben Melander sig, da han for 10 år siden stiftede tidsskriftet Økonomistyring og Informatik.

- Mit grundlæggende motiv for at starte tidsskriftet var, at det tager alt for lang tid før forskningens resultater når virksomhederne. Det kan tage op til 10 år før spændende forskning når fra ph.d.-afhandlingerne ind i lærebøgerne, og endnu ti år før de studerende får indflydelse til at anvende metoderne ude i virksomhederne, siger Preben Melander, lektor ved Handelshøjskolens Center for Erhvervsøkonomi.

Hertil kom en følelse af en udvikling i forskningen, som motiveret af behovet for international publikation bevægede sig i retning mod grundforskning, metateori, mikro-teori og spilteori, således at der opstod et stigende gab mellem forskning og praktisk arbejde. På en handelshøjskole må forskningen i høj grad have en samfundsmæssig og praktisk relevans.

Tid og emner forbindes

Disse to gab, det tidsmæssige og det emnemæssige, har Preben Melander siden bygget bro over med stort held. Tidsskriftet har en redaktionskomité med fremtrædende repræsentanter for såvel den teoretiske som den praktiske sagskundskab, og har opbygget en meget stabil kreds af læsere inden for såvel den private som den offentlige sektor, fortrinsvis af fagfolk i store virksomheder og organisationer.

- At starte et forskningsbaseret tidsskrift for travle erhvervsfolk i et lille sprogområde uden offentlig støtte kan synes en umulig opgave. Det drejer sig om en svær balancekunst mellem faglig seriositet, praktisk relevans og pædagogisk formidling, siger Preben Melander.

Tidsskriftet udgives af Jurist- og Økonomforbundets Forlag og har en økonomi, som hviler i sig selv med en abonnementskreds på omkring 900. Abonnenterne modtager tillige artiklerne samlet i en årbog, som også giver en ajourført oversigt over handelshøjskolens studieretninger og en opdateret literaturliste med omkring 1000 titler. Artiklerne optages efter en faglig review, således at de bliver meriterende for de unge forskere. De udgives tillige i artikelsamlinger, som er meget anvendte i undervisningen.

Inden for det sidste år har man udgivet tidsskriftet i Norge, hvor der er nedsat en særlig norsk redaktionskomite, og der forhandles nu med svenske handelshøjskolefolk om et tilsvarende svensk samarbejde.

Værktøjer

Foruden de begrebstunge artikler om forskningsresultaterne bringer tidsskriftet aktuelle artikler om nye værktøjer og metoder fra praksis.

Det er i god overensstemmelse med de budskaber, som kom ved tidsskriftets jubilæumskonference. Her blev det fastslået at udviklingen gør det nødvendigt at knytte økonomi- og informationsfunktionen tættere til virksomhedernes strategi og den måde, hvorpå værdiskabelsen sker i et samspil mellem produktionsprocesser og medarbejderressourcer.

Økonomistyringen er på vej til at blive en helt ny, åben disciplin, der er mere rettet mod virksomhedens omverden og udvikling end mod dens interne administration og drift. Og informatikfunktionen har fået vigtige opgaver med at styre og organisere informationsressourcer og -teknologi ud fra virksomhedens behov, mens mange af de praktiske opgaver er overtaget af brugerne eller eksterne leverandører.

- Vi befinder os på tærsklen til et nyt dynamisk 10-år, hvor de strategiske og udviklingsmæssige perspektiver kommer i centrum. Udviklingen inden for strategisk ledelse, teknologiledelse, udviklingsledelse, kvalitetsledelse og human ressource udvikling kommer til at smitte kraftigt af på vores fagfelt, spår Preben Melander.

YDERLIGERE INFORMATION

REDAKTØR
LEKTOR PREBEN MELANDER
CENTER FOR ERHVERVSØKONOMI

BLÅGÅRDSGADE 23B
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 2902
TELEFAX 3815 2915

GENTEKNIK

under fagsprogsforskningens mikroskop

Abstract :

Fagsprogsforskningen på højskolen har mange facetter og nyder stor anerkendelse. En projektgruppe, der arbejder med opbyggelse af store tekstkorpora i flere sprog inden for genteknik, har påvist, at et nyt fagsprog ikke nødvendigvis forandrer sig væsentligt, selvom dets budskab kommunikerer ud til endda meget forskellige målgrupper.

YDERLIGERE INFORMATION

LEKTOR THEIS RIBER
INSTITUT FOR TYSK

DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG

TELEFON 3815 3815
TELEFAX 3815 3860

Genteknik under fagsprogsforskningens mikroskop

Forskningen i fagsprog kan give os værdifulde fingerpeg om, hvordan en given fagterminologi anvendes af forskellige grupper i samfundet, og hvordan brugen af en terminologi udvikler sig. Det har forskere fra Handelshøjskolen undersøgt nærmere inden for tekstkorpusset "genteknik".

I 1989 besluttede Statens Humanistiske Forskningsråd, at de 3 handelshøjskoler i samarbejde skulle etablere 3 fagsproglige maskinlæsbare tekstkorpora på hver en million ord inden for sprogene dansk, spansk og tysk. Som fagområde valgte man genteknik. Hvert korpus skulle omfatte tekster lige fra læserbreve i dagspressen til det højeste videnskabelige niveau i fagtidsskrifter. Korpus blev inddelt i fire niveauer, som afspejler hhv. afsender og modtager af kommunikationen :

1. FAGEKSPERT TIL FAGEKSPERT
2. FAGEKSPERT TIL LÆGMAND (FX JOURNALIST)
3. LÆGMAND (FX JURIST) TIL FAGEKSPERT
4. LÆGMAND (FX LÆSERBREVSSKRIBENT) TIL LÆGMAND (FX AVISLÆSER).

Det er iøvrigt første gang, at et dansk fagsprogkorpus er blevet opbygget og analyseret ud fra en sådan vertikal synsvinkel.

En genteknikgruppe blev nedsat med lektor Theis Riiber fra Institut for Tysk som projektansvarlig og med lektor Søren Kaas Andersen fra Institut for Spansk som den anden faglige hovedkraft.

Umuligt uden moderne teknologi

Når man skal undersøge et korpus på en mio. ord, er det nødvendigt at bruge så avancerede edb-værktøjer som muligt. I gruppen har man fx anvendt WordCruncher til at udarbejde frekvenslister og kon-tekstsøgning med og BYFM - et mergeprogram - som arbejdsgruppen selv har udviklet og fået integreret i sit lemmatiseringsprogram, CALM. SprogMagisteren har beregnet LIX, og Excel har sørget for de mange beregninger og grafiske fremstillinger af resultaterne.

Syntaktisk og leksikalisk undersøgelse

Gruppen har gennemgået ialt 523 tekstudsnit og antager, at dette antal er repræsentativt for den 10-års periode, som korpus dækker. Bla. har man alle publicerede tekster fra niveau 1 med i undersøgelsen.

På det syntaktiske plan har man især set på læsbarhed, side- og underordnede sætninger, forvægt og ledopbygning. På det leksikalske plan har man undersøgt antallet af hyppigt forekommende ord og unikke ord, afledninger, brug af

passiv mv. I 1994 kunne gruppen afslutte sit analysearbejde af det danske korpus. Arbejdet med de spanske og tyske tekstkorpora forventes afsluttet i løbet af et par år.

Nogle resultater overraskede

Stik mod forventning kunne forskerne ud af materialet ikke konstatere væsentlige syntaktiske forandringer fra det højeste videnskabelige niveau til de mest populære fremstillinger. Årsagen er tilsyneladende, at der er tale om et ret nyt fagområde med en stærk afsmittning fra engelsk/amerikansk sprogbrug, og at fagområdets udøvere i sproglig henseende ikke er så traditionsbundne.

På det leksikalske plan undergår sproget til gengæld væsentlige ændringer, idet de krav til både faglig og sproglig præcision, som fx fageksperter stiller i deres interne kommunikation, ikke kan oprettholdes, når forskningsresultaterne skal formidles ud til stadig bredere kredse.

Resultatet af disse undersøgelser samt lemmatiseringsprogrammet CALM kan anvendes ved opbygning af virksomheders terminologibanker.

GENER
DNA
MIKROORGANISMER
BAKTERIER
GENTEKNOLOGI
CELLER
ORGANISMER
GENSPLEJSNING
BAKTERIER
MIKROORGANISMER
GENTEKNOLOGI
GEN
CELLER
GENER
DNA
MIKROORGANISMER
BAKTERIER
GENTEKNOLOGI
CELLER
ORGANISMER
GENSPLEJSNING
BAKTERIER
MIKROORGANISMER
GENTEKNOLOGI
CELLER
CELLER
DNA
MIKROORGANISMER
BAKTERIER
GENTEKNOLOGI
CELLER
ORGANISMER
GENSPLEJSNING
BAKTERIER
MIKROORGANISMER
GENTEKNOLOGI
GEN
CELLER
CELLER
BAKTERIER
MIKROORGANISMER

SOMMERSKOLE I LOGIK sprogvidenskab og datalogi

Abstract

Både senior- og juniorforskere har i de senere år fået øjnene op for fordelene ved at deltage i en summer school. ESSLLI's formål er især at styrke juniorforskernes uddannelse inden for logik, datalogi og sprogvidenskab. Programmet her på højskolen i 94 bestod af mere end 50 kurser, work-shops og symposier.

YDERLIGERE INFORMATION:

DOCENT PER ANKER JENSEN
INSTITUT FOR DATALINGVISTIK

DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG

TEL: 3815 3815

FAX: 3815 3820

Sommerskole i logik, sprogvidenskab og datalogi

Uddannelsen af unge forskere finder i stigende omfang sted i internationalt regi. Afholdelsen af såkaldte summer schools tjener til at dygtiggøre yngre forskere og samtidig sikre en erfaringsudveksling blandt seniorforskerne. I 1994 var Institut for Datalingvistik vært for The 6th European Summer School in Logic, Language and Information (ESSLLI 94).

Inden for faggruppen sprogvidenskab, logik og datalogi afholdes hvert år en sommerskole. I august 1994 stod Institut for Datalingvistik som vært for ESSLLI, som iøvrigt kredsen omkring den hollandske logiker Johan van Benthem i sin tid tog initiativ til. Interessen i de senere år synes dog at have orienteret sig mere henimod sommerskolens datalogiske og ikke mindst lingvistiske tilbud.

Grænsefladerne i centrum

Som nævnt er ESSLLI's fornemste opgave at styrke uddannelsen af unge forskere inden for felterne logik, datalogi og sprogvidenskab. Det er især grænsefladerne mellem områderne, fx logik/lingvistik (semantik), logik/datalogi og datalogi/lingvistik (dataloglingvistik), der har de studerendes stigende interesse.

Institut for Dataloglingvistik's store kompetence inden for sit fagområde gjorde instituttet til en naturlig organisator af dette års Sommerskole.

Fra instituttet deltog som medlemmer af organisationskomiteen docenterne Per Anker Jensen (formand) og Finn Sørensen samt lektor Steffen Leo Hansen. Derudover deltog forskere fra Københavns Universitet og Center for Sprogteknologi i organiseringen af Sommerskolen.

Værter har tidligere været Groningen, Leuven, Saarbrücken, Colchester og Lissabon. Skolen afholdes hvert år og har en varighed på to uger.

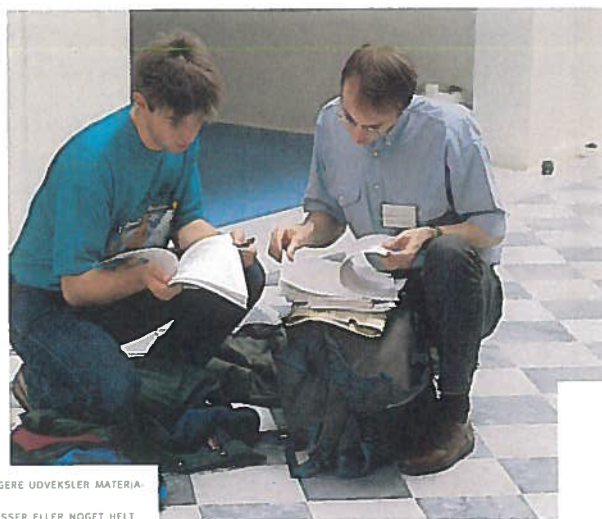
Overflodighedshorn af tilbud

Interessen for ESSLLI's Sommerskole er uhyre stor både blandt ph.d.-studerende og seniorforskerne ikke kun i Europa, men i hele verden. Udover forskerstuderende fra de europæiske lande var der i 1994 deltagere fra USA, Canada, Brasilien, Japan og Australien. Interessen er ganske forståelig, når det tages i betragtning, at man var i stand til at udbyde 51 kurser, work-shops og symposier hver af en eller to ugers varighed.

Mere end 60 ledende forskere virkede som lærere på sommerskolen. I flæng kan nævnes Hans Kamp, Gerald Gazdar, Robin Cooper, J.

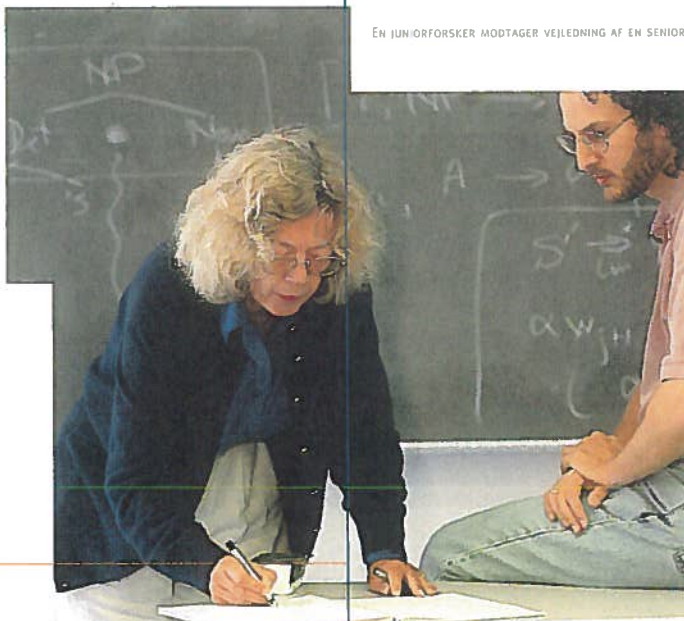
FINN SØRENSEN, MEDLEM AF ORGANISATIONSKOMITEEN, KUNNE GLÆDE SIG OVER VELTIL-
RETTELAGT SOMMERKOLE.

TO DELTAGERE UDVEKSLER MATERIA-
LER, ADRESSER ELLER NOGET HELT
ANDET.

NÆSTE OPLÆG FORBEREDES

EN JUNIÖRFORSKER MODTAGER VEJLEDNING AF EN SENIOR.

Groenendijk, Stuart Shieber, J.-Higginbotham, J. Seligman, Manfred Bierwisch, Paul Kiparsky, Erhard Hinrichs, Hassan Ait-Kaci, Ivan Sag, John Nerbonne, Tony Hunter, Franz Pfenning, A. von Stechow og Iain Stewart

Bredde og dybde skræddersyet til den enkelte

Inden for hvert af de 6 områder afholdes introkurser og mere avancerede kursusforløb. Fx blev der tilbudt "Introduktion til modelteori" inden for logiksektionen, "Introduktion til formel semantik" inden for lingvistiksektionen, og "Introduktion til objektorienteret programmering" inden for datalogisektionen. Under de mere avancerede tilbud var der inden for den datalingvistiske sektion bl.a. flg. tilbud: "Evaluerings af natursprogssystemer", "Robust parsing", "Dynamisk semantik", "Situationsteoretisk dialogfortolkning", "Præsuppositioner", "Syntaks og semantik i

eventualitetsreference" og "Leksikalsk videnspræsentation".
- *Kursusudbudet afspejler i meget høj grad den meget omfattende indsats, der i disse år lægges i at tackle problemerne i forbindelse med formalisering af omverdensviden, vurderer sommerskolens formand, docent Per Anker Jensen.*

Fordelen ved den niveaupdelte kursusstruktur er iflg. Per Anker Jensen, at den giver deltagerne en optimal mulighed for at erhverve sig en grundlæggende indsigt i områder, hvor de ikke selv er specialister. Samtidig bliver de ført helt frem til forskningens øjeblikkelige frontlinje i de områder, hvor de selv er fagligt velfunderede.

I kategorien Workshops får de ph.d.-studerende muligheder for at fremlægge deres arbejde i et forum, hvor de kan få kritik af førende forskere på feltet, mens symposierne sigter mod at fremlægge den allernyeste og mest avancerede

forskning inden for de udvalgte områder. Denne gang var der bl.a. tilbud inden for "Grænseområdet mellem syntaks og grammatik", "Leksikalsk betydning og begrebsstruktur" og "Situationsteori og situationssemantik".

Stor tilfredshed

Et sådant overflødhedshorn af tilbud giver selvfølgelig problemer for deltagerne, når de skal vælge. Alle vil gerne nyde godt af så meget som muligt af det store udbud. Evalueringen viste dog en meget stor tilfredshed med organiseringen og det faglige indhold.

Umuligt uden sponsorer og aktive personers indsats

Et arrangement med mere end 500 deltagere og ca. 60 lærere fra mange lande rundt om i verden ville kræve et stort deltagergebyr og dermed forhindre mange i at deltage, hvis ikke firmaer, organisatio-

ner, fonde og velvilligt stillede midler til rådighed. Blandt Sommerskolens sponsorer var: Frederiksberg Sparekasses Fond, SAS, Forskerakademiet, The UK Economic and Social Sciences Research Council, The Dutch Network of Language, Logic and Information og Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse (FUHU). Derudover modtog man midler fra forskellige EU-programmer, Københavns Universitet samt ikke mindst fra Handelshøjskolens rektor, Finn Junge-Jensen, der iøvrigt sammen med departementschef Knud Larsen fra Forskningsministeriet forestod Sommerskolens officielle åbning. Også dekan Ole Helmersen fra højskolens erhvervssproglige fakultet har aktivt støttet den planlægning, der gennem hele det forudgående år fandt sted for at kunne gennemføre et så omfattende arrangement.

DDANNELSE

FORSKNING

- Rectors beretning: 2 - 4
- Styrelserådets beretning: 5

INTERNATIONALISERING

- GEMS: Igen overskud til nye aktiviteter: 6 - 9
- Handelshøjskolen vært for PIM-mødet i 1995: 10 - 11
- Japan aktiviteterne i virkedsen: 12
- Erasmus-prisen til Lise-Lotte Hjulmand: 13
- HA-International Business: 14
- Stor interesse for engelsksprogede cand.merc.-linjer: 15

KVINDER PÅ HANDELSHØJSKOLEN

- Barrierer for kvinder ligestilling: 18 - 19
- Dansk ligestilling set med udenlandske øjne: 20
- Flere højtuddannede kvinder ønskes i edb-branchen: 21

FORSKNING

- Nye doktorer: 24
- Nye professorer: 25 - 26
- Eksterne institutvurderinger: 27 - 29
- Ledelse i den gode sags tjeneste: 30 - 31
- Gunnar V. Holms Legal for beskrivelse af paradokser: 32
- En skandinavisk ledertænk til regional udvikling: 33 - 34
- Forskning på tværs af Øresund: 35
- Samfundsudviklingen omdrejningspunkt for CDS: 36 - 37
- Transport og nye produktionsformer: 38
- Statistikken til specialiseret i mindre virksomheder: 39
- Tidsskrift godt rustet til næste 10 år: 40
- Genetikkens underlagsforskningens mikroskop: 41
- Semmer skole i logik, sprogvidenskab og datalogi: 42 - 43

UDDANNELSE

- Uddannelses til kvalitetseftersyn: 46 - 47
- Adjunkter som forandringsagenter: 48
- 10-års jubilæum for kombinationsuddannelser: 49 - 51
- Filosofi og økonomi - kernen i en ny uddannelse: 52
- Det enkelte menneske i centrum på HRM - linjen: 53
- Nye cand.merc.-kandidater på vej ud: 54 - 55
- DØK ønsker flere kvindelige studerende: 56 - 57
- Erhvervssprog under hamskifte: 58 - 59
- Kultur og sprog på CD-ROM: 60
- Sprogteknologi rettet mod fremtiden: 61

VIDERE- OG EFTERUDDANNELSE

- HME sætter internationalt: 64 - 67
- MBA - Programmet nu fuldt udbygget: 68 - 70
- MBA - Tilpasser forandringerne uden tværs: 71 - 73

ANDET

- FUHU er partner i studierne internationalisering: 76 - 77
- Handelshøjskolen Forlag: 78 - 79
- Ny bygning til åbent og udsædende underprojekt: 80 - 81
- På vej mod det virtuelle bibliotek: 82
- Nøgler: 83 - 91
- Ph.d.-afhandlinger: 84
- Vigtige adresser: 94 - 95

UDDANNELSERNE til kvalitetseftersyn

Abstract:

Højskolen har gennem 1994 været præget af en række projekter, der alle som fællesnævner har kvalitetsudvikling. En del af projekterne er koblet direkte til højskolens overordnede strategiproces, mens andre har et decentralt udspring. Fælles for dem alle er, at de bidrager til skabelsen af en kvalitetskultur på højskolen.

Uddannelserne til kvalitetseftersyn

I 1994 blev der i mange sammenhænge sat fokus på kvalitetsudviklingen på Handelshøjskolen. I studienævnene arbejdes der nu systematisk med intern evaluering af alle studieforløb, med curriculumplanlægning og fornyelse af den pædagogiske proces. For at styrke lærernes undervisningskompetence har fakulteterne oprettet en obligatorisk pædagogisk uddannelse for alle nyansatte adjunkter (se p. 48).

De interne evalueringer er blevet suppleret med eksterne evalueringer af udvalgte fag som fx tysk og udvalgte uddannelser som bla. SPRØK, HA og tegnsprogtolkeuddannelsen. Det landsdækkende Evalueringscenter står bag dette arbejde.

Der er desuden både på centralt og decentralt niveau igangsat en række projekter, der alle skal medvirke til at forbedre kvaliteten af de forskellige ydelser. Væsentligt er også det igangsatte Ledelsesudviklingsprogram (LUP), hvis formål det er at give alle ledere mulighed for at udvikle deres ledelseskompetence og styrke bevidstheden om selve lederrollen.

Prorektor Bente Kristensen, der tidligere som formand for Humanistisk Uddannelsesråd og Uddannelsesrådenes Formandskollegium indgående har beskæftiget sig med

kvalitetsudvikling af de videregående uddannelser, har det overordnede ansvar for højskolens kvalitetsarbejde.

- De mange initiativer, der er sat i gang, den store interesse og engagement, der udvises i arbejdet, glæder mig meget. Jeg ser primært min rolle som at bidrage til en styrkelse og videreudvikling af det igangværende arbejde og sikre de mange enkeltaktiviteters sammenhæng med den løbende strategiproces.

Bente Kristensen mener, at koblingen til strategiprocesen er sket med igangsættelsen af metodeudviklingsprojektet og ved udbygningen af højskolens samarbejde med forskellige netværk i ind- og udland, der beskæftiger sig med kvalitetsudvikling - og sikring.

Metodeudviklingsprojektet er fundamentet

Uden et solidt metodisk fundament for kvalitetsarbejdet vil det være vanskeligt at træffe de valg, der vil kunne bidrage til at styrke den kvalitetskultur, der er det overordnede mål. Projektet omfatter et overordnet proces- og udviklingsorienteret metodeprojekt, fire delprojekter og en række seminarer.

Første fase blev igangsat i august 1994 ved professor Lee Harvey's besøg. Lee Harvey, der er ansat ved University of Central England i Birmingham, og som har arbejdet med store kvalitetsudviklingsprojekter i Storbritannien, er kendt for sin brede tilgang til emnet. Hans store internationale erfaring blev et godt udgangspunkt for de møder, der blev afholdt med alle, der på højskolen er involveret i kvalitetsarbejdet. Også repræsentanter for aftagerne af højskolens dimittender deltog i en række af møderne.

Projekter skal skabe fælles baggrund

Lee Harveys besøg mandede ud i en rapport, der indeholder en række anbefalinger om, hvorledes det videre kvalitetsudviklingsarbejde bør gribes an. Foreløbigt er der igangsat 4 projekter, hvis formål er at skabe en højere grad af fælles systematik og en mere ensartet baggrund for fakulteternes projekter og andre kvalitetsudviklingsprojekter. Projekterne skal også bidrage til at udnytte de studerendes ressourcer bedre i læreprocessen.

Sammenligning af CEMS-institutioner

Det første projekt er en komparativ undersøgelse af undergraduatestudierne på de enkelte CEMS-institutioner (se mere om CEMS på p. 5 ff.). Der er udsendt spørgeskemaer til alle deltagende institutioner, og

der er gennemført interviews med danske CEMS-studerende i udlandet og udenlandske CEMS-studerende her på højskolen. Rapporten skal være klar i løbet af foråret 1995. Foreløbige resultater melder, at der er endda meget store forskelle i studieopbygning, timetal, eksamensformer og udgifter pr. studerende. Resultaterne stilles til rådighed for det igangværende HA-reformarbejde på højskolen.

På sporet af læreprocessen

Et projekt med titlen "From teaching to learning" skal bidrage til udveksling af gode erfaringer uddannelserne imellem. Via projektet skal der findes frem til eksempler på velfungerende læreprocesser og studiemiljøer, hvor de studerendes motivation og selvstændige udvikling er i centrum. Eksemplerne skal bruges til en vidensoverførsel med henblik på

PROFESSOR LEE HARVEY FRA UNIVERSITY OF CENTRAL ENGLAND I BIRMINGHAM, DER HER SES SAMMEN MED PROREKTOR BENTE KRISTENSEN FRA HANDELSHØJSKOLEN (TIL HØJRE) OG FULDÆGTIG LENE CLEMENS, UDARBEJDEDE EFTER SIV. BESØG PÅ HØJSKOLEN I AUGUST EN RÅPPORT MED ANBEFALINGER AF, HVORLEDES KVALITETSUDVIKLINGS- ARBEJDET PÅ HØJSKOLEN KUNNE GRIBES AN.

en styrkelse af metode og kvalitet på højskolens uddannelser. Fx kan en blandt de studerende populær studieintroduktion måske overføres til andre studier, hvor erfaringerne er knap så gode. Projektet kører i hele 1995.

Aftagerne får ordet

Aftagerne af højskolens dimittender er målgruppen for en projekt om eksperimenter i undervisningsforløb. En række undersøgelser gennem de sidste 2-3 år peger ret entydigt på ændringer i de kvalifikationer, der efterspørges ude blandt aftagerne. Projektet skal samle alle erfaringer og fremkomme med forslag til eksperimenter i undervisningsforløbene, der kan give de studerende flere erfaringer med den praktiske virkelighed.

Erfaringsdannelse fra evalueringssamarbejdet

Et projekt skal sikre overblikket over de evaluering- og opfølgningsskemaer, der er anvendt ved interne og eksterne evalueringer på højskolen. Et andet formål er at inspirere til nye metoder. Projektet er en udløber af de mange interne evalueringer, der foregår løbende på højskolen og af de eksterne nationale og internationale evalueringer, højskolen har deltaget i eller skal deltage i.

Højskolen deltager i CRE-program om kvalitetsfremme

CRE- Standing Conference of Rectors, Presidents and Vice-Chancellors of the European Universities har her i 94 besluttet, at Handels- højskolen skal indgå i dets internationale institutions-audit, hvor der medvirker internationalt aner-

kendte eksperter på kvalitetsområdet. Deltagelse heri giver højskolen gode muligheder for at præge formuleringen af et fælleseuropæisk kvalitetsbegreb og vurdere egen indsats på området ift. den europæiske udvikling.

Formålet er at foretage undersøgelser på institutionsniveau af de strategiske processer, ledelse og procedurer, herunder kvalitetssikrings- og udviklingsprocedurer. Man vil medvirke til at sikre, at de deltagende universiteters opstillede mål bliver nået og kvaliteten løbende udviklet.

Programmets 2. fase, hvor højskolen er deltager, starter i foråret 1995. Deltagerne udarbejder selvevalueringsskemaer. Derefter besøges de af en nedsat styregruppe, der efter en indgående dialog og flere interviewrunder med ledende medarbejdere udfærdiger

en rapport over højskolens status på kvalitetsområdet.

Videre perspektiver

Bente Kristensen vurderer, at synlighed og en højere grad af bevidsthed om uddannelsernes kvalitet er blevet mærkbar i flere sammenhænge, fx i strategiprocessen, i resourcefordelingen, i studienævnene og blandt lærere og studerende.

Men for at denne positive udvikling kan fortsætte, er det nødvendigt at udbygge dialogen og samarbejdet mellem de forskellige niveauer og miljøer og inddrage stadig flere medarbejdere og studerende i processen. Det vil være endnu et skridt på vejen hen mod skabelsen af den særlige kvalitetskultur, som er det overordnede mål for højskolens mangeartede initiativer på kvalitetsområdet.

ADJUNKTER som forandringsagenter

Abstract:

Adjunktuddannelsen i erhvervs-kompetence -AUK- er en strategisk satsning på at udvikle en særegen pædagogik af høj kvalitet på højskolen.

YDERLIGERE INFORMATION

DEN PÆDAGOGISKE SERVICEENHED
KONSULENT BJARNE HERSKIN

NARSENSGADE 19,4
1365 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 2780
TELEFAX 3815 2784

Adjunkter som forandringsagenter

I december 1994 afsluttede det første hold Adjunktuddannelsen i Undervisningskompetence (AUK). Både på Handelshøjskolen og på landsplan er der tale om det mest ambitiøse og omfangsrige uddannelsesforløb for adjunkter, som hidtil har været igangsat.

I de senere år har der blandt politikere, forskere i pædagogik mv. og ikke mindst fra de studerendes side været fokuseret på kvaliteten i de videregående uddannelser. Interessen har ikke mindst samlet sig om forskernes pædagogiske kvalifikationer. Da det er i høj grad bliver adjunkterne, der vil præge fremtidens udvikling af højskolens uddannelser, besluttede man at styrke disses pædagogiske uddannelse.

Vision at skabe særegen pædagogik

AUK startede i januar 94 som et pilotprojekt. Men allerede i juni besluttede fakulteterne at gøre AUK obligatorisk for alle adjunkter, da man var blevet overhalet inden om af et ministerielt krav herom.

-På Handelshøjskolen opfatter vi uddannelsen af adjunkterne som led i en strategisk satsning, der skal ende med udviklingen af en særegen pædagogik på højskolen. Vores vision er at skabe et positivt image på grundlag af et højt pædagogisk niveau, som igen skal tiltrække gode forskere og studerende, udtaler konsulent Bjarne Herskin fra Den pædagogiske Serviceenhed (DpS) på højskolen.

Udviklingen af en særlig handels-højskolepædagogik indgår iøvrigt i den strategiske handlingsplan, som Didaktik- og Evalueringsudvalget har formuleret om kvalitetsudvikling i højskolens uddannelser.

- Ved at tilbyde adjunkterne en ordentlig pædagogisk uddannelse, der sigter mod at hæve kvaliteten i undervisningen og samtidig kvalificerer dem til at være fagansvarlige og fagkoordinatorer, kan de få en central rolle i arbejdet med at højne det pædagogiske niveau i uddannelserne, som skal være højskolens adelsmærke. Adjunkterne skal med andre ord være forandringsagenter, mener Bjarne Herskin.

Undervisningsrollen i centrum

AUK's overordnede mål er udover at øge adjunkternes generelle pædagogiske kompetence og deres specifikke fagdidaktiske kvalifikationer at styrke deres kompetencer i direkte relation til højskolens uddannelser. Dette sker gennem 10 moduler, hvor indholdet veksler mellem teori og praksis.

KONSULENT BJARNE HERSKIN ER ARKITEKTEN BAG HØJSKOLENS
AMBITIØSE PLANER OM AT UDARBEJDE EN SÆREGEN PÆDAGOGIK PÅ
ET HØJT NIVEAU.

- Det er ikke vores intention at dygtiggøre vore adjunkter i selve disciplinen "pædagogik". De skal i stedet dygtiggøres til at kunne udføre deres undervisningsmæssige roller her på højskolen. Herved adskiller vi os fra andre universitetspædagogiske kurser, hvor man i højere grad koncentrerer sig om pædagogisk teori, slutter Bjarne Herskin.

Adjunkterne yderst tilfredse

På det første AUK-hold deltog ialt 11 adjunkter og en yngre lektor. Evalueringen viser en udbredt tilfredshed både med kurset og med den positive sidegevinst, som muligheden for at skabe sociale netværk gav deltagerne. Enkelte moduler er dog ændret for det hold med 13 deltagere, der begynder undervisningen i januar 1995.

Blandt deltagerne på det første hold var adjunkterne Lene Palsbro og Dorte Madsen fra Institut for Spansk. De havde allerede under-

vist i et semester på det erhvervsproglige kandidatstudium i hhv. økonomisk og juridisk sprog, men var ikke helt tilfredse med forløbet.

- Vi havde samtidigt svært ved at definere utilfredsheden nærmere, men det kom vi allerede godt i gang med efter det første modul på AUK.

De vurderer begge, at AUK har givet dem nogle redskaber, som kan medvirke til at hæve kvaliteten i deres undervisning. De metoder og redskaber, de har lært at anvende på kurset, gør det mere tilfredsstillende at undervise, da de nu oplever et større engagement fra de studerende.

- Det handler bla. om, at vi skal give de studerende mulighed for at anvende de gode analytiske evner, de har, men som kan have svært ved at komme til udtryk, fordi fagsprogsundervisningen traditionelt baserer sig på at indlære og huske faktaviden.

10-ÅRS JUBILÆUM for kombinationsuddannelser

AKTIVITETERNE I FORBINDELSE MED DØK-STUDIETS 10-ÅRS

JUBILÆUM SLUTTEDE MED EN GIGANTISK FEST.

I 1994 kunne tre af Handelshøjskolens mest populære uddannelser fejre deres 10-års jubilæer. Der drejede sig om datalogi-økonomistudiet - DØK, erhvervsjura-økonomistudiet - JØK og sprog-økonomistudiet - SPRØK. Uddannelserne blev etableret som en udløber af en række undersøgelser blandt private virksomheder først i 1980'erne, der dokumenterede et udtalt behov for at rekruttere nye medarbejdere med flere kompetencer, som også kunne arbejde tværfagligt.

DØK - tilfredse studerende med gode fremtidsmuligheder

Datalogi/erhvervsøkonomistudiet, i daglig tale DØK, er på mange måder et unikt studium med et meget specielt studentermiljø præget af en kultur bestående af lige dele faglig fordybelse, engagement og fester. Denne cocktail blev også blandet i forbindelse med studiets 10-års jubilæum.

Handelshøjskolen planlagde og igangsatte netop disse uddannelseskombinationer, da højskolen rådede over den fornødne ekspertise hertil. At satsningen var rigtig er der mange eksempler på. Der er mange ansøgere til uddannelserne, og dimittenderne klarer sig rigtig godt på arbejdsmarkedet.

Abstract:

Datalogi-økonomistudiet -DØK- er præget af en helt usædvanlig studiekultur med et højt fagligt og socialt ambitionsniveau. Det er måske derfor, at så mange DØK-studerende er tilfredse med deres studium. Dimittenderne klarer sig usædvanligt godt på arbejdsmarkedet.

YDERLIGERE INFORMATION

DØK-STUDIESEKRETARIATET

JULIUS THOMSENS PLADS 10
1825 FREDERIKSBERG C

TEL: 3815 2727

FAX: 3815 3570

Karakteristisk for DØK-studiet er indledningen til deres brochure over alle de jubilæumsaktiviteter, der blev afholdt i perioden 26. august til 3. september 94 for at fejre de første 10 år. Der står at læse "Et så godt studie som DØK fortjener egentlig gaver, men i stedet forærer DØK gaver væk - i form af arrangementer".

Og det gjorde man. Det ene store arrangement afløste det andet sluttende med en stor fest for alle tidligere og nuværende DØK-studerende og deres lærere. Ved samme lejlighed fejrede man også en af studiets hovedkræfter, professor Niels Bjørn-Andersen, der havde 25-års jubilæum, ved at udnævne ham til "10-årets DØK'er". Inden da kunne man melde fuldt hus til en international konference med titlen "Using IT to create the 21st century organization" med 200 deltagere, et seminar med titlen "IT og Etik" og senere endnu et seminar "DØK ind i fremtiden". En utraditi-

onel studie-, studenter- og dimittendpræsentation for venner, familie og andre interesserede blev afholdt under titlen "Kræmmermarked".

11 årgange sat i søen

Næsten 900 studerende har optrådt som studiestartere på et studium, der i 84 blev født i kaos og modgang, men som hurtigt fandt sine egne ben og nu må betragtes som en af 10-årets helt store uddannelsessuccesser. I al fald hvis man skal måle efter de studerendes og arbejdsgivernes tilfredshed med studiet og dets indhold. Hos de DØK-studerende er gejsten stadig høj og arbejdsløshed ikke-nærværende. Det eneste, folkene bag denne uddannelsessucces ikke helt kan forstå, er, at tilmeldingen har været faldende i de senere år, ikke mindst blandt pigerne. Derfor har man i 94 produceret en video, der skal aflive nogle af de myter om, at edb er kedeligt, og at kombinationen af økonomi og edb er dobbelt så kedeligt. Initiativet følges op af en række andre aktiviteter i foråret 95. Som de aktive DØK-studerende selv siger: Det er da synd, at de ikke skal kende mere til DØK-studiets mange gode sider. Det må vi gøre noget ved!

Studererengagement ud over det almindelige

DØK har til lejligheden udgivet et lille skrift med den lange titel "DØK 10 år". Det er skrevet af studerende, dimittender og lærere, der har været aktive gennem de 10 år. Heraf fremgår det, at hvis de studerende skulle få noget ud af dette studium i den første kritiske fase efter studiets fødsel, så måtte de selv gå aktivt ind i arbejdet. Det gjorde de så, og det har de gjort lige siden. Evnen til at se fremad og selv tage ansvaret for studiets

udvikling og skabe et attraktivt studiemiljø har siden været kernen i de studerendes arbejde med at udvikle en særlig DØK-kultur. DØK-centret, bladet "DØK-SMiler", DØK-Foreningen af 1986, Aktivitetsudvalget og andre dele af DØK-kulturens mangfoldige sociale dimension findes udmærket beskrevet i den lille jubilæumsbog. Som læser bliver man imponeret over engagementet.

Resultaterne taler for sig selv

De undersøgelser, der hvert år gennemføres blandt højskolens studerende for at tage temperaturen på højskolens studier, har hidtil altid givet DØK-studiet de højeste karakterer. De studerende her er væsentlig mere tilfredse med deres studium end gennemsnittet af studerende.

Det er lykkedes Morten Thanning Vendelø fra den første DØK-årgang at opspore godt 100 DØK-dimittender. Godt 33% er ansat i finanssektoren, ca. 20 % i konsulentfirmaer og 17% i edb-firmaer. Resten er spredt ud over de øvrige sektorer med industri og service på de næste pladser. Langt de fleste matcher den af de 3 erhvervsprofiler, der er blevet markedsført som systemkonsulent/IT-projektlederen. Til gengæld skal man lede meget længere efter en DØK-dimittend, der arbejder som softwareudvikler eller økonom med den store regnestok. (Dette kan iflg Morten Vendelø have noget at gøre med studiets faglige sammensætning og institutlige forankring på højskolen). Efterspørgslen efter DØK-dimittender er for tiden så kraftig, at stort set alle allerede som studerende har fast job. Denne succes har dog den bagside, at disse studerende har svært ved at få afsluttet deres kandidatafhandling.

ET SIDSTE GENNEMSYN

Abstract:

Sprog-økonomiuddannelsen - SPRØK var ved sin lancering for 10 år siden ganske enestående i sit koncept og et brud med tidligere tænkning om, hvordan en uddannelse bør se ud. Ideen har vist sig at være rigtig, og SPRØK betegnes som en af 10-årets allerstørste uddannelsessuccesser.

YDERLIGERE INFORMATION

STUDIESEKRETARIATET-SPRØK

DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG

TEL: 3815 3815
FAX: 3815 3840

SPRØK - dansk, international og utraditionel

Den erhvervsproglige/økonomiske uddannelse kaldet SPRØK har fået mange venner og fortalere. Ved 10-års jubilæumsreceptionen den 4. november mødte et bredt udsnit af censorer, erhvervsfolk og dimittender op for at fejre et af 10-årets allerstørste danske uddannelsessuccesser.

"Dansk metode - utraditionel metode. SPRØK er en superb og sprudlende ikke tør uddannelse

produceret i en specifik region i Danmark. Dens kvaliteter er udviklet af dygtige fagfolk gennem 10 år på basis af et enestående råmateriale. Bør ikke nydes, når der skal udarbejdes regnskabs- og nøgletalsanalyser. Særdeles velegnet til diskussion af forkromede teorier og strategier".

Denne beskrivelse, der af en censor er udarbejdet som produktinformation på en vinflaske til jubilæet, vurderes af SPRØK-miljøet selv som at ramme det karakteristiske ved den specielle SPRØK-ånd, hvor faglig seriøsitet og engagement og viljen til at gå utraditionelt til værks går hånd i hånd. De kan dog også udarbejde nøgletalsanalyser, hvis dette kræves!

En vækst der ville vælte mange andre

10 år efter startskuddet er de første 60 græsrodder blevet til ca. 700 SPRØK-bachelorer, et større antal cand.merc'er og 100 cand.merc.int.'er (kandidatoverbygningsuddannelsen på SPRØK) med en bred vifte af specialiseringer i bl.a. udviklingsøkonomi, interkulturel ledelse og europastudier. SPRØK-centret er undervejs omdannet til Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse, der nu har ansvaret for at videreudvikle dette

studium og i det hele taget anvende den skabte kompetence til nye aktiviteter. SPRØK med japansk som fremmedsprog kom først som et led i opbygningen af kompetence om Østasien samlet i et Japan-Center. I slutningen af året besluttedes det at udbyde SPRØK med russisk som fremmedsprog fra og med studieåret 1995. Dette falder helt i tråd med højskolens store indsats i Østeuropa.

Gennem årene har man både på andre af højskolens uddannelser og ikke mindst på andre højere læreanstalter forsøgt at aflure SPRØK kunsten at skabe en uddannelse, der både står højt i de studerendes og i aftagernes kurs. Dens særlige karakteristika er også blevet bemærket i udlandet, hvor den bl.a. i 1990 modtog særdeles rosende omtale i det ansete amerikanske tidsskrift "The Annals of the American Academy of Political and Social Science".

Fostret som et tværfakultært samarbejde

SPRØK-miljøet har gennem de forløbne år været præget af, at mange forskellige faglige og undervisningsmæssige kulturer og traditioner og aktørerne bag dem skulle finde egne og fælles ben. Synergieffekten ved at blande kulturerne fra høj-

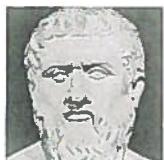
skolens erhvervsproglige og erhvervsøkonomiske fakulteter har været stor og er sammen med de uhyre engagerede studerende den egentlige baggrund for, hvad man har nået på SPRØK. Her blev grundlaget skabt for projektarbejdet, de forskellige temaer, der præger indholdet i undervisningen og ikke mindst den interkulturelle dimension, der som den gennemgående røde tråd er SPRØKS's egentlige varemærke.

Interkulturel og international

De studerende på SPRØK var blandt de første studerende på højskolen, der tog mod tilbuddet om udveksling med studerende fra andre landes højere læreanstalter. Og de er stadig blandt de flittigste gæster på højskolens internationale kontor, hvor de søger information om mulighederne for studieophold i udlandet.

Det internationale aspekt afspejles også i SPRØK'ernes jobmønster. Relativt mange af især cand.merc.int.'erne er beskæftiget i udlandet i internationale organisationer eller virksomheder. En del andre er ansat i udenlandsk ejede virksomheder her i Danmark eller i danske internationalt orienterede virksomheder. SPRØK'erne befinder sig tilsyneladende godt på den internationale arena, og pæne karrierer omtales allerede. En større andel end man måske forventede, er ansat i markedsføringsfunktioner eller som PR-medarbejdere i forskellige public relations og reklamefirmaer, hvor man gør god brug af SPRØK'ernes kommunikationserfaring - ikke mindst inden for fremmedsprog og andre kulturer - og almene markedsføringsviden.

FILOSOFI & ØKONOMI kernen i en ny uddannelse

Abstract:

I de senere år er der på højskolen opstået et miljø præget af filosofi-uddannede og videnskabsteoretikere. Miljøet er nu ved at etablere et studium, hvor filosofi får en fremtrædende plads.

YDERLIGERE INFORMATION

INSTITUTLEDER

PROFESSOR PETER PRUZAN
INSTITUT FOR DATALOGI OG
ANVENDT SYSTEMVIDENSKAB

BLÅGÅRDSGADE 23B
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 3777
TELEFAX 3815 3773

Filosofi og økonomi - kernen i en ny uddannelse

Handelshøjskolen får måske i 1996 en ny uddannelse, som man ikke umiddelbart forbinder med en handelshøjskole. En arbejdsgruppe centreret om Institut for Datalogi og Systemvidenskab (DASY) er ved at planlægge en uddannelse i filosofi og økonomi som en udløber af det arbejde, der er igangsat for at reformere HA-studiet.

Handelshøjskoleuddannelser forbindes af de fleste især med regnskab, finansiering og organisation. Hører et fagområde som filosofi overhovedet hjemme på en handelshøjskole? Det mener man på DASY, hvor der findes et særdeles levende miljø af filosoffer, idéhistorikere og sociologer. Miljøet fik under den eksterne institutevalue-ring her i 1994 mange flotte anmeldelser. De eksterne bedømmere fandt, at miljøet er så unikt, og at forskningen i filosofi og videnskabsfilosofi står så stærkt, at man burde etablere en uddannelse med et væsentligt indhold af filosofi.

Øget interesse for filosofi i samfundet

Ideen til den nye uddannelse i filosofi og økonomi fik docent Hans Siggaard Jensen. Bolden blev straks grebet af institutlederen, professor Peter Pruzan. Han vurderede, at der både er lærerkapacitet og studenterpotentiale til at igangsætte en sådan uddannelse. Interessen for filosofi er hastigt stigende i samfundet, og erhvervslivet har udvist stor interesse for det koncept til etisk regnskab, instituttet har udviklet. Ved en kommende høring får erhvervslivet mulighed for at give udtryk for, om man herfra synes, at kombinationen af filosofi og økonomi er rigtig set i en uddannelsessammenhæng.

- I gymnasieskolen er der en øget interesse for faget filosofi, og vi ønsker at give denne gruppe et uddannelsesstilbud, som er bredere end de traditionelle filosofiuddannelser på universiteterne, siger Hans Siggaard Jensen.

- Det er tale om en gruppe elever, som normalt ikke føler sig tiltrukket af Handelshøjskolens uddannelsesstilbud. Skal man tiltrække denne gruppe, som måske hverken føler sig helt hjemme på et universitet eller på en handelshøjskole, må man tilbyde dem kvalitet og en spændende fagkombination. Vi har ekspertisen og engagementet til at tiltrække dygtige studerende med interesse for økonomi og filosofi.

Kollektiv rationalitet i fokus

Peter Pruzan fremhæver, at der i erhvervslivet er behov for medarbejdere, der ikke kun er dygtige inden for et fagligt område, men som også kan reflektere kritisk, engagere sig socialt og sammen tænke deres faglige kunnen med en filosofisk dimension.

- Uddannelsen skal anskue de økonomiske fag i lyset af den nye virkelighed, hvor økonomien ikke kun må fokusere på det enkelte individ og dets nyttemaksimering, men på kollektiv rationalitet. Virksomhedernes problemer er mere end blot økonomiske, og fremtidens problemer kan ikke løses ved kun at tænke snævert økonomisk. Der må skabes et grundlag, hvor man tænker strategi, ledelse og filosofi sammen og forpligter sig over for både miljø, samfund og individ.

Blandt de nøgleordene i fagplanen kan nævnes værdibaseret ledelse, miljøregnskab og økonomisk sociologi.

Senere er det hensigten at etablere en overbygningsuddannelse, der også kan tiltrække studerende udefra med interesse for de emner, studiet udbyder.

Man forventer, at dimittenderne vil finde beskæftigelse inden for almen ledelse, personalefunktioner, uddannelse, strategi og generel management.

DET ENKELTE MENNESKE i centrum på HRM- linjen

Abstract:

Human Resource Management - linjen på cand.merc.-studiet tiltrækker især studerende, der interesserer sig for mennesket som medarbejder i den enkelte virksomhed. De fleste ønsker sig et job, hvor de skal udvikle de menneskelige ressourcer i virksomhederne.

Human Resource Managements (HRM) genstandsfelt er samspillet mellem person, job og arbejdsmarked. Skiftet fra et industri til et videns- og serviceorienteret samfund øger kravene til den enkeltes og virksomhedernes kompetence og fleksibilitet. Også konkurrencen kræver, at de menneskelige ressourcer trimmes. Det medfører, at HRM i stigende omfang opfattes som et strategisk handlingsparameter, og at den tidligere rolle som et personalepolitisk instrument neddæmpes. Disse ændringer i HRM's genstandsfelt er indarbejdet i cand.merc.-linjen HRM, der blev oprettet i forbindelse med cand.merc.-reformen og overgangen til linjeopdeling i 1992.

Mennesket som udgangspunkt

Stud.merc. ved HRM-linjen, Claus Müller, valgte bevidst denne linje, fordi den indeholdt meget af det, han savnede på HA-studiet. HA fandt han var meget redskabsorienteret, især inden for de tungere økonomiske fagområder.

- Jeg synes, at en for rendyrket økonomisk tankegang i for høj grad ignorerer betydningen og kompleksiteten af menneskelige og mellem-menneskelige processer. Jeg blev undervejs interesseret i at forstå, hvad der foregår under den tilsyneladende systematiske og rationelle overflade i en virksomhed.

Det spændende ved HRM er for Claus Müller at se, at man her tager udgangspunkt i mennesket

for at forstå virksomheden og dens forhold til dens komplekse omverden.

- Som medarbejdere er det jo dem, der udgør virksomheden og derved skal sikre virksomhedens overlevelse i et samfund, der kulturelt og teknologisk bliver stadig mere komplekst.

Personaleområdet er ikke længere et stedbarn

Både konkurrenceforholdene og den øgede vægt på på menneskelige værdier betyder iflg. Claus Müller, at en virksomhed ikke længere kan tillade sig at betragte personaleområdet som en residualstørrelse, der altid skal rette sig efter de andre strategiområder. HRM må nødvendigvis blive en integreret del af måden at drive forretning på, hvis virksomheden skal overleve på længere sigt.

- For mig at se er det studiets ambition at sætte de færdigguddannede kandidater til til at udvikle personaleområdet, således at det kan tilpasses de nye forhold. Og jeg tror, at kandidaterne kan magte denne opgave. Dels er linjens pensum sammensat mhp. at sætte de studerende i stand hertil, og dels vil jeg gerne fremhæve det indbyggede praktikophold, der giver os muligheder for at blive konfronteret med det virkelige liv. Praktikken opleves i direkte sammenhæng med teorien og giver en utrolig god feedback til denne under det videre studium.

Praktikmuligheden afgørende for valget

Anja Bach flyttede fra Handelshøjskolen i Århus til København, da hun fandt, at HRM-linjen virkede som en særdeles interessant overbygningsmulighed. Der var ikke så meget økonomi og psykologi, så det gjorde noget. Men til gengæld var der masser af ledelses- og personaleudvikling samt muligheden for et

praktikophold. Det gjorde udslaget for Mariannes valg. Hun vurderer, at netop denne mulighed er vigtig for mange studerendes valg af HRM-linjen.

Store forventninger til praktikopholdet

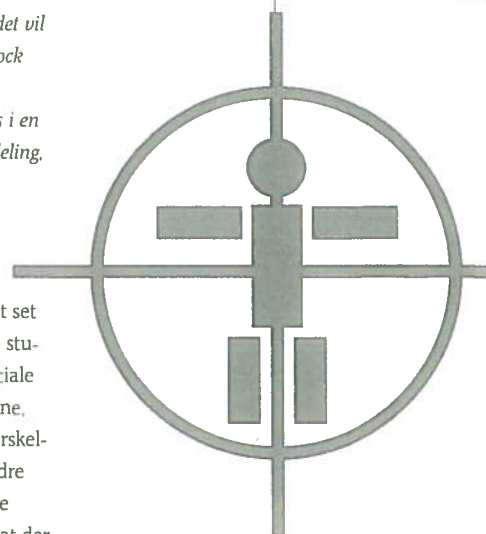
Anja Bach har selv skaffet sin praktikplads, selvom det kan være svært for alle. Linjekoordinator, lektor Henrik Holt Larsen er behjælpelig med at skaffe pladser til alle, og indtil nu er dette lykkedes. Anja Bach har store forventninger til sit kommende praktikophold.

- Alene det og komme ud i 2-3 uger og se, hvad der sker i en personaleafdeling. Hvorfor tingene sker og hvordan. Vi er jo mange, der ikke har prøvet dette før. Det bliver noget med at tilpasse sig, vise sin omstillingsevne og få en række praktiske erfaringer, man kan anvende videre i studiet og måske senere i jobbet. Jeg tror ikke i sig selv, at opholdet vil give flere jobmuligheder, men det vil helt sikkert skabe et mindre chock ved en fremtidig ansættelse. Personligt vil jeg gerne ansættes i en personale- eller uddannelsesafdeling, og så senere blive konsulent.

Studiemiljøet fungerer

Anja Bach mener, at hun stort set har fået sine forventninger til studiet indfriet indtil nu. Det sociale miljø fungerer godt i grupperne, men fagligt set er der store forskelle. Hun har dog savnet en bedre koordination fra lærernes side vedr. de udbudte fag, således at der sikres en bedre sammenhæng og overblik. Det faglige niveau kunne også være højere på nogle af fagblokkene.

- Men alt i alt kunne jeg ikke finde et studium, der var bedre.

NYE CAND. MERC.

-kandidater på vej ud

Abstract:

Den første, foreløbige opgørelse tyder på stor interesse fra erhvervslivets side for at ansætte kandidaterne fra det nye linjebaserede cand.merc.-studium. De studerende har også taget vel imod linjestrukturen. Den giver dem bedre muligheder for faglig fordybelse, styrker deres helhedsforståelse og er koblet tættere til praktiske problemstillinger.

Nye cand.merc.'ere på vej ud

De første kandidater efter den nye cand.merc.-ordning blev færdige her i 1994. Arbejdsgiverne har taget godt imod de nye kandidater, der nu i stigende omfang er på vej ud på arbejdsmarkedet.

Handelshøjskolens cand.merc.-studium blev ændret i 1992 (se nærmere herom i årsberetningen for 1992 pp 32-36). Den vigtigste ændring var etableringen af 9 - nu 10 - forskellige linjer, som de studerende kan vælge at søge optagelse på. Formålet med denne struktur er sætte fokus på et områdes struktur og give den studerende mulighed for at fordybe sig i området. Strukturen medvirker også til at skabe en mere entydig kandidatprofil, således at arbejdsmarkedet i højere grad kan matche sin efterspørgsel med den enkelte kandidats profil. Efter de foreløbige tilbagemeldinger at domme er dette lykkedes i stort omfang. For mange af kandidaterne har dette betydet, at de i høj grad allerede i det første job kan gå direkte ind og bruge deres specialiserede viden.

Studerende tilfredse med nye struktur

En række af de nyuddannede kandidater giver udtryk for tilfredshed med strukturen i det nye cand.merc.-studium. Indtrykket er, at linjerne giver den studerende mulighed for at få en helhed i studiet, og at linjerne bedre end den gamle cand.merc.-ordning kobler til praktiske problemstillinger. Derved står man bedre rustet til arbejdsmarkedet. Flere kandidater meddeler, at de har haft positive oplevelser ifm. ansættelsessamtalerne, som er meget mere konkrete, da man hurtigt kan spore sig ind på de faglige kvalifikationer og de faglige krav, stillingen indeholder.

Morten Strømsted fra linjen i Finansiering og Regnskab finder, at studiet har levet op til forventningerne efter den første tids børnesygdomme.

- Studiet har virkelig givet mig et dybt kendskab til finansfagene. Lærerne har været gode til at gøre undervisningen anvendelsesorienteret. Men vi kunne godt lære noget mere om at præsentere væsentlige problemstillinger over for større forsamlinger. Jeg var så heldig at komme på udveksling på Brandeis University, hvor man bla. lagde meget vægt på præsentationsteknikker. Det har været guld værd for mig i mit job.

Både Morten Strømsted og Jes Rasmussen fra samme linje mener, at det sociale miljø ikke var for godt. Jes Rasmussen udtaler

- Det sociale på vores årgang var nærmest en katastrofe. Det kan ikke kun være, fordi folk har nok i deres eget. En årsag kan være det store pensum og manglende gruppearbejde. Det har sikkert påvirket folks lyst til at lære hinanden nærmere at kende.

Knud Palsbro fra Corporate Designlinjen mener, at denne linje er en succes, hvilket bla. hænger sammen med et fremragende introduktionskursus med en række praktikere udefra og en god koordination fra de ansvarlige institutters side.

Michael Lauersen fra Strategi og Organisationslinjen lægger især vægt på de mange muligheder, denne linje giver for valg af fag mv. og selvstændig studietilrettelæggelse.

- Den projektorienterede indlæringsform har passet mig storartet. Den gav mig mulighed for at udvikle en god teoretisk ballast, som har givet mig en brugbar værktøjskasse i mit nuværende job. Jeg har også lært meget om præsentation, interviewteknik, kommunikation og afrapportering.

Birgitte Theisen fra samme linje er enig i denne bedømmelse, men kunne have ønsket endnu flere værktøjer/cases. Hun var i 3. semester på Rensselaer Polytechnic Institute i New York.

- Et udlandsophold sætter studiet i perspektiv, da de i udlandet underviser ud fra andre normer og teorier. Dette sætter også Danmark i perspektiv, da man får en international synsvinkel på virksomhedernes problemer.

Hans Ottosen fra Økonomisk Markedsføringslinjen har især hæftet sig ved den helhedsorienterede måde, linjen er bygget op på. Han valgte denne linje, da han fandt den mest afsætningsorienteret.

- Den sigter på en optimal udvikling af ens analyseevne og ser på marketing som en helhed i forhold til resten af virksomheden. Hvad der desuden var særligt godt, var anvendelsen af praktiske cases og det indlagte virksomhedspil. Dette gav mig en god ballast til mit senere job.

Jobbet afhænger meget af linjevalg

De fleste af de kandidater fra de nye linjer, der har været interviewet, har stort set alle fået jobbet pga. deres linjevalg og de kvalifikationer, de har tilegnet sig under linjestudiet.

Peter Drøidal fra Teknologi- og Virksomhedsudviklingslinjen (MOT) mødte kun positive reaktioner under sin jobsamtale i en medicinalindustriel virksomhed.

- De var især positive for linjens fokus på forskning og udvikling set i relation til markedets behov og det forhold, at vi kan arbejde på tværs af faggrænser. Jeg tror, at der findes gode muligheder for kandidater fra denne linje i både salg/marketing og i administration. Jeg arbejder selv med salg og marketing, besøger kunder og giver feed back til firmaets interne marketing.

Jette Sonny Nielsen fra samme linje arbejder i en mindre konsulentvirksomhed som rådgiver ifm. udarbejdelse af ansøgningsmateriale vedr. medfinansiering fra danske og EU-støtteordninger til forskellige udviklingsprojekter for små og mellemstore virksomheder. Hun fik bla. jobbet, fordi hun havde udarbejdet en teknologiorienteret studieprojekt i en større udviklingsorienteret virksomhed.

- De fleste udviklingsprojekter er teknologiorienterede. Min MOT-baggrund har givet mig en god ballast til at kunne sætte mig ind i projekternes mere tekniske sider og til at kunne kommunikere med projektmedarbejderne i virksomhederne.

Den nye linjestructur på Cand.Merc. har øget de studerendes motivation og almindelige interesse for studiet.

FACIS:

HANDELSHØJSKOLEN UDBYDER FLG.

CAND.MERC.-LINJER:

DESIGN & COMMUNICATION MANAGEMENT

FINANSIERING & REGNSKABSVÆSEN

HUMAN RESSOURCE MANAGEMENT

LOGISTIK OG INNOVATION

INNOVATIONSLEDELSE OG VIRKSOMHEDSUDVIKLING

INTERNATIONAL BUSINESS (ENGELSKSPROGET)

INTERNATIONAL MARKETING AND MANAGEMENT (ENGELSKSPROGET)

STRATEGI, ORGANISATION OG LEDELSE

ØKONOMISK MARKEDSFØRING

ØKONOMISTYRING

Morten Strømsted fra Finansiering og Regnskabslinjen er ansat i Nykredits industriudlånsafdeling. Han kreditvurderer virksomhederne og foretager forskellige foretager analyser.

- Der er også andre kandidater fra denne linje hér. Og i tilsvarende konkurrerende virksomheder. I real kreditbranchen har de fået øjnene op for kandidater med vores baggrund, da de kan bruge os ifm. deres opbygning af stabsfunktioner inden for strategi og planlægning.

Kandidater fra Corporate Designlinjen (nu Design and Communication Management) er især uddannet til at administrere og integrere en virksomheds designressourcer for at få en bedre udnyttelse heraf. Iflg. Knud Palsbro har en større del

af de uddannede kandidater fået jobs i reklamebranchen, mens han selv har valgt det industrielle designområde. Først som design manager i Royal Danish Design, hvor han varetog sekretariatsarbejde, markedsanalyser mv. og siden i Christian Bjørn Design, hvor han har lært at anskue branchen ud fra en produktdesign-synsvinkel.

Birgitte Theisen fra Strategi og Ledelse (SOL) arbejder i Post Danmark, hvor hun har udviklet et helt nyt produktområde vedr. afhentning af erhvervskunders overskydende likviditet lige fra uddannelse af 60 sælgere, relevante analyser til markedsføring af produktet.

- SOL er nok den cand.merc.-linje der passer bedst til den meget projekt- og udviklingsorienterede stilling

jeg sidder i. Evnen til at tænke analytisk og kunne dele store, komplekse problemstillinger op i relevante mindre og mere håndterlige problemer er nok den væsentligste ballast, jeg har medbragt fra SOL.

Hans Ottosen fra Økonomisk Markedsføringslinjen arbejder i Nilfisks internationale marketingafdeling. Uddannelsen passer godt til jobbet, selvom den ikke er så internationalt orienteret.

- Det er et job, hvor jeg kan bruge mine værktøjer til at arbejde med strategisk planlægning, produktudvikling og salg mv. Det går faktisk så godt, at jeg netop har skrevet stillingsopslaget til den næste kandidat med samme baggrund.

DØK ønsker flere kvindelige studerende

Abstract :

Erhvervsøkonomi/ datalogi- studiet har problemer med at rekruttere kvindelige studerende. I foråret 95 igangsættes forskellige initiativer for at få flere piger i ungdomsudannelserne til at interessere sig for moderne IT. Kvindelige studerende mener, at mænd og kvinder har en forskellig indfaldsvinkel til studiet, men at de kan lære af hinanden.

DØK ønsker flere kvindelige studerende

Da DØK-studiet blev udbudt første gang i 1985 var mere end 25% af de studerende kvinder. Kvindeandelen toppede i 1990 med en tredjedel kvindelige studerende. I 1994 er denne andel faldet til godt 10 %. Selvom den samme tendens ses i edb-uddannelserne andre steder på de højere læreanstalter, agter man i DØK-studienævnet at vende denne tendens og få pigernes interesse for studiet tilbage. Studienævnet har planer om informere mere og bredere om DØK-studiet i vinteren og foråret 1995. Blandt planerne er udsendelse af en plakater og brochure om studiet til eleverne i ungdomsuddannelsessystemet for at aflyse myterne blandt især pigerne, om at edb-studerende er kedelige og teknologifikserede. Man vil bl.a. slå på, at DØK-studiet ikke er en ren teknologisk edb-uddannelse, men også ligger stor vægt på organisatoriske og økonomiske fag.

- Vi tror, at der blandt piger stadig findes en vis teknologiskræk og en holdning om, at edb og informatik er svært og kedeligt. Vi vil forsøge at ændre disse holdninger, sådan at pigerne kan få et mere præcist indtryk af, hvilke krav, der stilles, og hvad vi egentligt arbejder med på studiet. Vi må have afmystificeret edb-teknologien blandt pigerne,

udtaler studieleder, professor Niels Bjørn-Andersen.

Han forventer også, at de initiativer, forsknings- og teknologiminister Frank Jensen vil gennemføre, vil få flere piger gjort interesserede i informationsteknologiske uddannelser.

Pigerne vidste, hvad de ville bruge studiet til

Cand.merc.dat. Julie Weiss, der startede på DØK-studiet i 1988, valgte DØK pga. de gode og spændende jobmuligheder, hun syntes lå i uddannelsen. Hendes mor er uddannet datalog, og der blev talt meget om edb i hjemmet.

Alle piger fra hendes årgang holdt fast i studiet, og alle de piger, hun kender, har sidenhen fået gode jobs. Julie Weiss erindrer, at pigerne fra hendes årgang var uhyre ambitiøse og meget karrierebevidste. De vidste, hvad de ville bruge deres studium til.

- Alle kvinderne ville gerne have et spændende job, også gerne en lederstilling. Det er især edb-jobs med et stort indhold af organisation, personaleforhold, projekt- og konsulentarbejde, der appellerer til dem. Mændene er mere interesserede i egentlige lederjobs inden for de mere hårde edb-funktioner.

Forskellig arbejdsmentalitet

Julie Weiss oplevede ikke de store forskelle på de to køns holdninger til studiet.

- Men de rene mandegrupper fungerer ikke så godt socialt som de blandede grupper. De var ofte så målrettede, at uenighed fik dem til at kæntre. De blandede grupper fokuserede mere på det sociale og processuelle aspekt og fik i tilgift en højere ind-

læring for alle deltagerne. Jeg var selv i blandede grupper og synes ikke, at der var større problemer i samarbejdet med mændene. Jeg tror, at vi lærte en del af hinandens måde at agere på, hvilket gav gode faglige og samarbejds-mæssige resultater. Vi som kvinder lærte at være mere udfarende, og mændene lærte, at tekniske løsninger skal gennemtænkes ordentligt aht. brugerne, inden de implementeres.

Julie Weiss oplevede i studieforløbet ikke nogen problemer ved at være kvinde. Men hun har i jobmæssige sammenhænge oplevet mænd, der ikke troede på hendes tekniske kunnen, og som måske så hende som en konkurrent på det rent tekniske område. Det gjorde hende sur. Men stort set nyder kvindelige edb-folk efterhånden den samme respekt som mænd i jobbet, vurderer hun.

Informatikken skabte forståelsen

Cand.merc.dat.stud. Sanne Fejfer Olsen nærmer sig afslutningen på det DØK-studium, hun påbegyndte i 1990. Den årgang er karakteriseret ved, at godt tredjedelen af de nye studerende var kvinder, hvilket er hidtidig rekord.

I gymnasiet var edb for Sanne Fejfer Olsen og de øvrige piger noget meget teknisk, hvor især edb-interesserede drenge blev regnet for "programmør-nørder". Hendes edb-interesse stammer fra hendes et-årige HH-uddannelse, hvor hun i et projekt arbejdede med systemudvikling, hvor edb, mennesker og økonomi skulle gå op i en højere enhed. Dette fik hende til at vælge DØK-studiet. Ved studiestarten fik hun dog nogle ubehagelige overraskelser.

- Første studieår var virkelig "hard-core"-edb med mange programmeringsopgaver- og projekter. Det fik en del af kvinderne til at falde fra, bla. fordi de følte, at de stod meget alene med deres usikkerhed. Mændene kan kunsten med at fortie deres usikkerhed og manglende forståelse for emnet, mens kvinderne indrømmer deres usikkerhed. Problemet var, at kvinderne på dette tidspunkt ikke talte sammen herom, men individualiserede problemet. Dette fik nogen til at holde op. De knækkede halsen på de to individuelle projekter.

På 2. studieår var der en del blandede grupper, som fungerede rimeligt godt, selvom mændene ofte forsøgte at sætte dagsordenen.

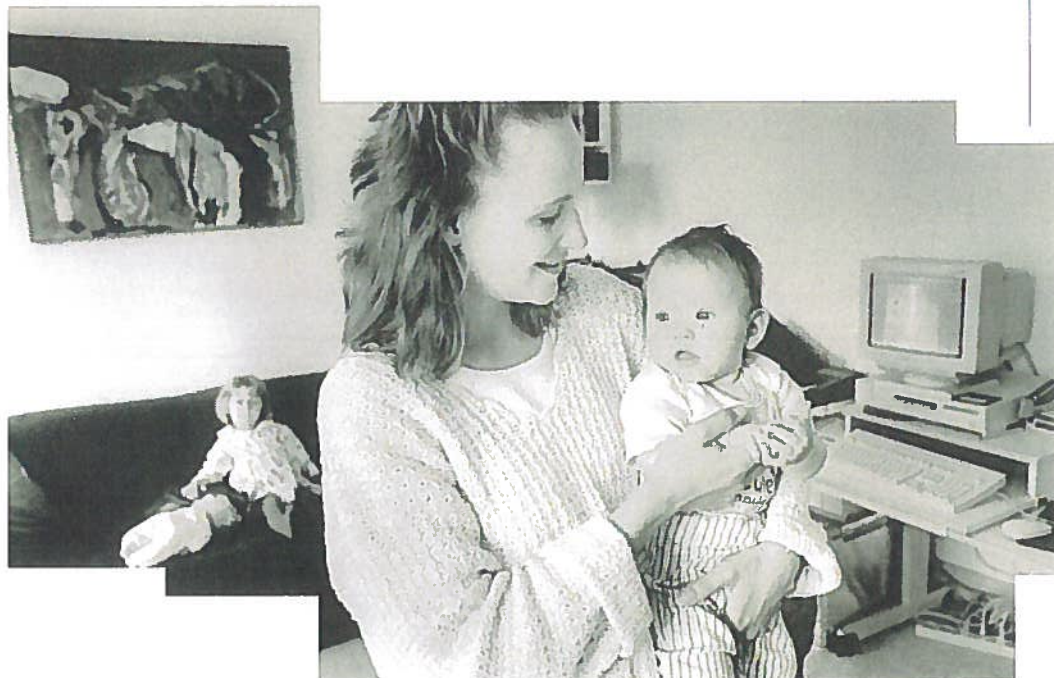
- Men de rene pigegrupper var fagligt og socialt velfungerende. Kvinderne lytter mere, end de råber, slår Sanne Fejfer Olsen fast.

Det var først på 3. studieår, da informatikfagene var på programmet, at Sanne Fejfer Olsen for alvor synes, at hun fik afklaring og sammenhæng i sit studium. Her kunne hun integrere sin faglige kunnen med sine sociale erfaringer til at give studiet en drejning i den ønskede retning henimod det organisatoriske og planlægningsmæssige.

Kønnene kan lære af hinanden

Sanne Fejfer Olsen ser gerne flere kvinder på DØK-studiet, da de er med til skabe fokus på andre sider af studiet end det rent teknologiske.

- Kønnene kan lære af hinanden, og det giver både den enkelte og studiemiljøet en utrolig synergieffekt, når der kommer sammenhæng i forholdet mellem teknologi, økonomi og organisation.

JULIE WEISS MENER, AT MÆND OG KVINDER PÅ DØK STUDIET KAN LÆRE MEGET AF HINANDEN. KVINDERNE AT VÆRE MERE UDFARENDE OG MÆNDENE, AT TEKNIKKEN SKAL TILPASSES BRUGERNE.

De kvindelige studerende, der i dag søger studiet, har iflg. Sanne Fejfer Olsen en anden mentalitet end kollegerne fra 80'erne.

- Kvinderne fra dengang var af en helt bestemt støbning med en utrolig innovationsånd. De var resultatorienterede og meget karrierebevidste og har derfor haft en betydning som kulturdannere på studiet. De kvindelige studerende i 90'erne er mere afslappede mht. deres fremtidige muligheder. De forventer, at det hele nok skal gå, bla. sikkert fordi, at det er gået også de kvindelige DØK'ere godt. Men de er stadig målrettede i projektarbejdet, og kvinderne på DØK har altid været markante figurer på studiet, bla. pga. den måde, de arbejder på. Det gør dem også til fagligt dygtige og omstillingsberedte medarbejdere i erhvervslivet.

Kvinder i edb-jobs har det stadig svært

Sanne Fejfer Olsen mener ikke, at der er fuld ligestilling på DØK'ernes arbejdsmarked. Kvinderne ved dog fra studiet, at det kan være svært at samarbejde med mænd og kan bruge deres erfaringer til at tackle disse problemer.

- Men som kvinder er vi hele tiden nødt til at være dygtigere end mændene, ikke mindst på det teknologiske område, hvor vi hele tiden føler at være til eksamen.

SANNE FEJFER OLSEN SYNES, AT KVINDERNE PÅ DØK I HØJ GRAD ER MED TIL AT PRÆGE STUDIET OG STUDIEMILJØET BLA. PGA. DERES SOCIALE TILGANG TIL ARBEJDET. DET GØR DEM OGSÅ EFTERSPURGT PÅ ARBEJDSMARKEDET.

Under hamskifte ERHVERVSSPROG

Abstract:

BA i erhvervssprog er tilpasset aftagernes ændrede behov og krav til fleksibilitet og større selvstændighed i arbejdet. En undersøgelse har vist, at de studerendes egne forventninger og selvopfattelse ikke er helt i overensstemmelse hermed. Der forestår derfor en stor opgave med at påvirke og ændre de studerendes selvforståelse.

Erhvervssprog under hamskifte

Den nyetablerede erhvervssproglige bacheloruddannelse BA lingmerc skal kvalificere sprogmedarbejderne til ændrede arbejdsopgaver og større selvstændigt ansvar.

Erhvervslivet og den offentlige sektor er under hastig forvandling. Kravene om hurtig tilpasningsevne og høj effektivitet fører til fladere organisationer, hvor der stilles krav til medarbejderne om at tage et medansvar og fleksibelt at deltage i løsningen af flere opgaver end tidligere.

Det giver fremtidens sprogmedarbejder mulighed for en arbejdsrolle, som både er mere krævende og mere tilfredsstillende end fortidens oversætter- og korrespondentrolle.

- I forbindelse med omlægningen af den to-et-halvt-årige korrespondentuddannelse til en tre-årig sproglig bachelorgrad har vi udviklet en helt ny uddannelse, baseret på erhvervslivets ændrede behov, siger Anette Villemoes, lektor ved Institut for Spansk.

- Efter at have besøgt en række virksomheder og interviewet en stribe korrespondenter har vi både kunnet tage højde for en ændret virkelighed og fokusere på de nye jobmuligheder, forklarer Anne-Marie Søderberg, lektor i kommunikation og kulturanalyse ved Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse.

Et falsk billede

Sammen har Anne-Marie Søderberg og Anette Villemoes haft ansvaret for at udvikle undervisningen i det nye fag kommunikation og skrevet den utraditionelle lærebog "Undervejs" med undertitlen "Sprog, kultur og kommunikation i den erhvervssproglige medarbejders perspektiv". Heri satser de to lektorer først og fremmest på at ændre de studerendes egen opfattelse af deres rolle og opgaver.

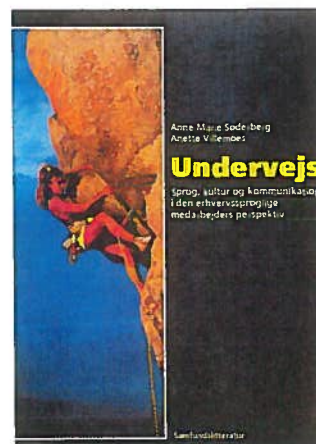
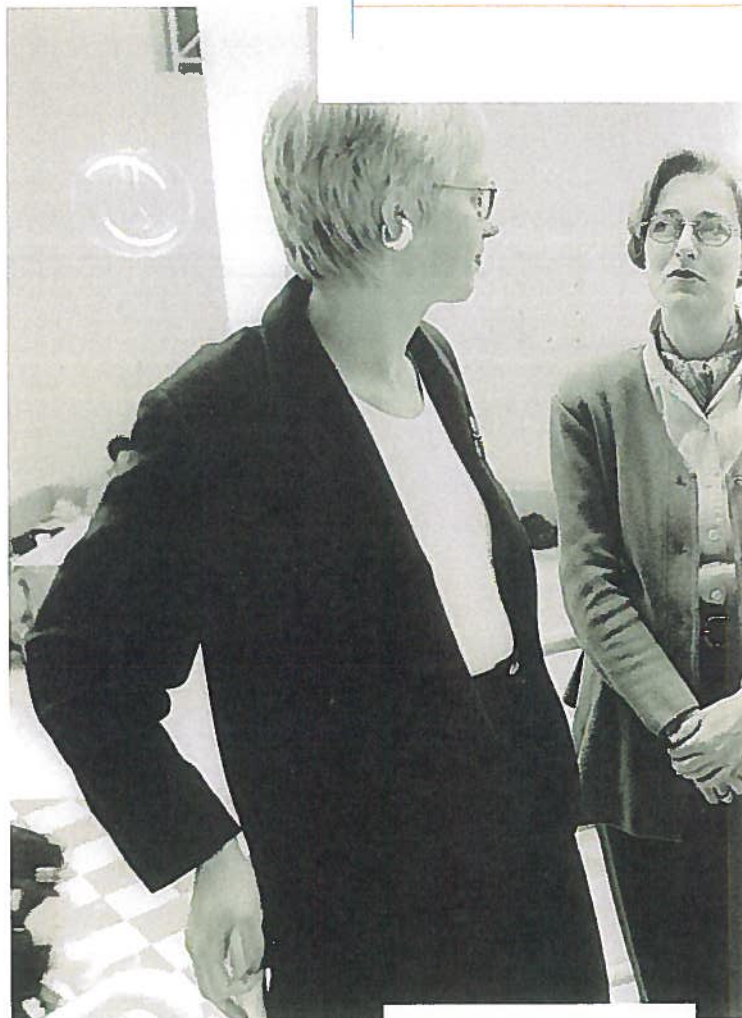
Ifølge de første hold bachelor-studerende er korrespondenten den pæne, smilende pige (der er stadig kun 10% mandlige sprogstuderende), hun har en underordnet og dårligt lønnet stilling uden udviklingsmuligheder, er en tålmodig og manipulerbar perfektionist uden selvstændige opgaver.

Det billede passer ikke længere. De, som passer til denne opfattelse, bliver udkonkurreret af tekstbehandlingssystemer og computerstøttet oversættelse og kan ikke leve op til kravene i de avancerede virksomheder.

- Det er centralt for os at påvirke de studerendes selvopfattelse. De skal ikke opfatte sig selv som reproducenter, men som aktive deltagere i en proces, med deres egen mening og en indsigt, som den anden part ikke har, siger Anette Villemoes.

Korrespondenternes dilemma

Udviklingen af den nye rolle for sprogmedarbejderne sætter dimittenter fra den gamle korrespondentuddannelse i en vanskelig situation. Hvis ikke de finder mulighed for at kvalificere sig til mere selvstændige opgaver, bliver de i stedet henvist til rutinefunktioner, hvor man ser at standardbreve og standardoversættelser reducerer behovet for deres sproglige kunnen.

Og i værste fald bliver de helt presset ud af arbejdsmarkedet.

- De af vore medlemmer, som stadig forventer at få opgaverne serveret, ser i stadig stigende grad opgaverne forsvinde. Det bliver oftest dem, der kommer i klemme når virksomhederne skærer ned, og så bliver de vanskelige at placere på arbejdsmarkedet. Det kan lyde brutalt, men jeg er bange for at det er sandheden, siger Jeanette Ørsted, cand. ling. merc. i fransk og formand for Erhvervssprogligt Forbund.

- Den nye uddannelse lægger op til en meget bevidst holdning til det faglige. Korrespondentuddannelsen lagde vægt på at reproducere noget, man havde fået fra andre, at oversætte, men ikke at forholde sig til om målgruppen var rigtig. Her lægges op til en uddannelse, hvor dimittenderne kommer til at tage selvstændig stilling til de opgaver, de får, tilføjer hun.

Nye opgaver

Den nye uddannelse præsenterer de studerende for en række nye arbejdsmuligheder. Elementære sprogkunderskaber på dansk og fremmedsprog inden for det enkelte arbejdsområde er blevet et krav til de fleste medarbejdergrupper. Den fremtidige opgave bliver således i højere grad at være virksomhedens garant for den sproglige kvalitet, og det stiller øgede krav om at kunne underbygge sine synspunkter over for de ikke-sprogligt uddannede.

Chefsekretæren må kunne fungere som chefens stedfortræder. Hun afvikler de løbende sager mens chefen er i udlandet eller deltager i netværkssamarbejde uden for virksomheden.

Eksportchefens sekretær bliver eksportassistent, marketingchefens sekretær marketingmedarbejder.

Andre sprogmedarbejdere får selvstændigt ansvar som informationsformidler, fx med intern og ekstern kommunikation, personale- og aktionærkontakt, som kvalitetsvoter og koordinator i projektgrupper.

Endelig er den sproglige kompetence en værdifuld adgang til arbejde med internationale databaser, såvel gennem søgning som ved opbygning af databaser på fremmede sprog eller med engelsk som koncernsprog.

Sprog og kultur

For at kunne kommunikere effektivt med personer og virksomheder i andre kulturer, er det ikke tilstrækkeligt at beherske sproget. Det kræver tillige et kendskab til kultur, historie og sædvaner, som i dag indgår som en naturlig del af undervisningen på de enkelte sprog.

Men hertil kommer en mere generel kulturforståelse, som går på tværs af de enkelte sprogområder. Kulturanalyse er en vigtig del af faget kommunikation.

- Vi har den ambition at flytte de studerende fra det perspektiv, hvor dansk er normen og alt andet er afvigelse, til et mere kulturel relativistisk standpunkt. Det drejer sig først og fremmest om at skabe forståelse for, at alle, også vi selv, er forankret i en kultur. Derfor må de studerende lære at forstå sig selv som danske og vide, hvordan det påvirker deres holdning over for andre, og måske

sige. Dette her har jeg som dansker problemer med. Det må jeg hellere tænke igennem endnu en gang, forklarer Anne-Marie Søderberg.

I slutningen af det første år skal de studerende i to måneder gruppevis arbejde med løsningen af en selvvalgt opgave inden for en virksomheds interne eller eksterne kommunikation. Her tvinges de studerende til, selvstændigt at definere deres rolle, afgrænse deres problemstilling og formulere deres løsninger til en rapport, som de derefter må forsvare ved den mundtlige eksamination.

- De korrespondentstuderende var tidligere stille piger. Dem er der ikke mange tilbage af på de erhvervs-sproglige uddannelser. Det er målrettede unge kvinder, der er nysgerrige og parate til at forsvare deres holdninger, siger Anne-Marie Søderberg.

LEKTOR ANETTE WILLEMOES, FORBUNDSFORMAND JEANETTE ØRSTED OG LEKTOR ANNE-MARIE SØDERBERG (FRA VENTRE MOD HØJRE) ER ENIGE OM, AT DER STILLES ANDRE OG VÆSENTLIG STØRRE KRAV TIL FREMTIDENS SPROGMEDARBEJDER. DEN NYE BAKGRUND ER UDVIKLET TIL AT INDRAGT DEKOMME DISSE ÆNDRINGER.

KULTUR OG SPROG PÅ cd - rom

Abstract :

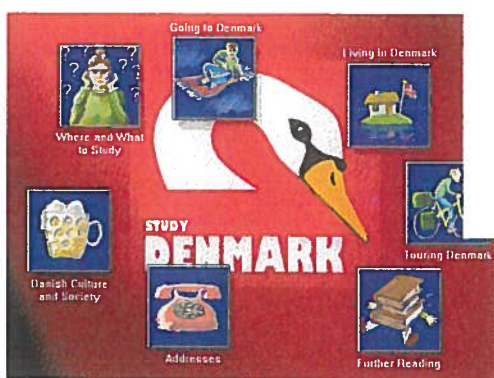
5 år har det taget at udvikle et interaktivt videoprogram på CD-ROM om Danmark med udenlandske studerende som primær målgruppe. Interesserede udlændinge får her utrolig meget information om Danmark og ikke mindst om det danske uddannelsessystem.

Dansk kultur og sprog på CD-ROM

Udenlandske unge, som overvejer et studieophold i Danmark, kan nu orientere sig om vore uddannelsesinstitutioner, dansk sprog, kultur og leveforhold, mens de i ro og mag sidder ved en PC og klikker sig frem og tilbage mellem billeder, lyd- og billedsekvenser. Det sker så snart det færdige materiale i begyndelsen af 1995 er overført til det interaktive video-medium CD-ROM efter fire års udviklingsarbejde i Projekt Europa-Dansk.

- Med dette materiale vil udenlandske studerende kunne orientere sig om danske forhold og følge en sprogundervisning på et ret højt niveau, enten gennem fjernundervisning inden de kommer til Danmark, eller efter deres ankomst, forklarer Vibeke Rechnitzer.

Vibeke Rechnitzer, cand. mag. i engelsk og fransk, har i ti år arbejdet med sprog og edb og har siden 1988 arbejdet med interaktiv video og fjernundervisning ved Højskolens Institut for Engelsk. Hun har som projektansat ved højskolen deltaget i det samlede Projekt Europa-Dansk fra idéfasen i 1991 og har derefter haft ansvaret for præsentationsprogrammet "Study in Denmark", mens to lærere fra Studieskolen har været frikøbt til at udvikle sprogprogrammet "Danish for Ducklings". Ekspertter fra Danmarks Lærerhøjskole og IBM har taget sig af Det Elektroniske Netværk.

STUDY DENMARK ER DEN FØRSTE INTERAKTIVE VIDENSBESKRIVELSE AF DET DANSKE UDDANNELSESSYSTEM

Omfattende program

I præsentationsprogrammets afsnit "Where and What to Study" bliver de studerende præsenteret for danske uddannelsesinstitutioner og det danske uddannelsessystem. De kan studere institutionernes profil og fagudbud, se fotos og placering på Danmarks-kortet. En andet afsnit, "Going to Denmark", fortæller alt om forberedelserne til et studieforhold, visum, opholdstilladelse, sygesikring, budget og så videre. Med et specielt videokort i maskinen kan man for eksempel se en sekvens om en studerende, som pakker sin kuffert, opleve vejret og muligheden for at cykle på arbejde. Programmets øvrige afsnit handler om sproget, om livet i Danmark, om dansk kultur og så videre, i alt illustreret med omkring 1000 fotos.

Sprogprogrammet består af 15 lektioner og 3 test- og repetitionslektioner på CD-ROM. Her kan de studerende se video-episodes, træne lytteforståelse, slå op i grammatik og glosar og løse øvelser. Desuden

VANDRING VIA SKÆRMEN I KØBENHAVN. BILLEDET VISER TIVOLIS PANTOMIME TEATER

vil de fra computeren kunne koble sig op til fjernundervisningssystemet LEARN, sende opgaveløsninger til en lærer i Danmark og kommunikere med andre studerende ved dansk kurset. Til CD-ROM'erne hører desuden en bog med dialogerne fra videosekvenserne, tekster, øvelser, grammatik og ordliste.

- Det bliver enestående at have så mange timers video til sin rådighed, siger Vibeke Rechnitzer.

Bredt samarbejde

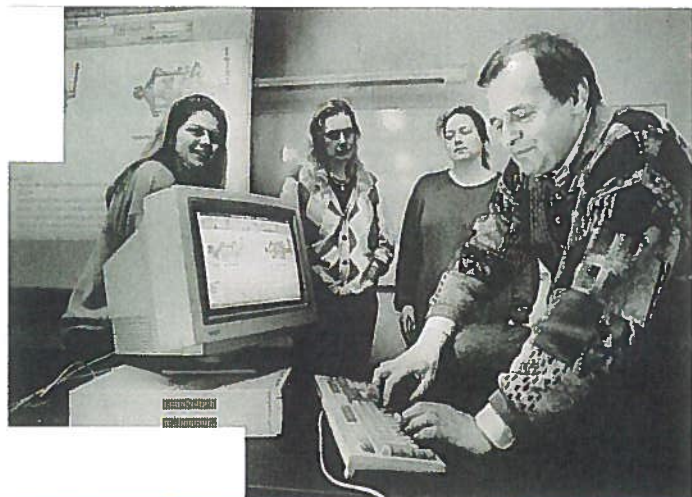
Projekt Europa-Dansk er gennemført i samarbejde mellem en række partnere i Danmark og udlandet. I Danmark deltager Institut for Nordisk Filologi ved Københavns Universitet, Det erhvervssproglige Fakultet ved Handelshøjskolen i København, Projekt INFA ved Danmarks Lærerhøjskole, IBM Danmark A/S og Waves Information Technology.

De udenlandske partnere er Universiteit van Amsterdam, University of Lancaster, Universidad De

Santiago De Compostela og Aristotle University of Thessaloniki. Her har man realistisk kunnet afprøve dele af programmet.

Det samlede program er sponsoreret dels af projektpartnerne, af EU-programmet LINGUA og af forskningsafdelingen i det danske Undervisningsministerium.

SPROGTEKNOLOGI rettet mod fremtiden

LEKTOR HENRIK SELSØ SØRENSEN ER LEDER AF DET ERHVERVSSPROGLIGE FAKULTETS STORE SPROGTEKNOLOGI-PROJEKT. IT'EN SKAL BRUGES TIL AT STYRKE MEDARBEJDE- RENS OG STUDERENDES KOMPETENCE INDEN FOR SPROGTEKNOLOGI.

Abstract :

En række forskere ved højskolens sproginstitutioner er involveret i arbejdet med at styrke institutionernes sprogteknologiske kompetence. Hermed skabes basis for at være med i den internationale forskning, at tiltrække nye grupper af studerende og styrke båndene til erhvervslivet for at imødekomme behovet her for at få tilført ny viden om sprogteknologi.

YDERLIGERE INFORMATION

LEKTOR HENRIK SELSØ SØRENSEN
INSTITUT FOR FRANSK

DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG

TELEFON 3815 3815
TELEFAX 3815 3865

Sprogteknologi rettet mod fremtiden

Sprogteknologi handler ikke om undervisning, men om informationsteknologien som hjælpemiddel i sprogarbejdet. Der findes allerede en række værktøjer: databaseprogrammer, ordbøger, grammatikprogrammer, maskinoversættelsessystemer, vidensbaser. Men dels er de af stærkt varierende kvalitet, dels er de ikke integreret, således at de på samme tid står til disposition for sprogmedarbejderen.

Men det kommer de til, efterhånden som et treårigt forskningsprojekt realiserer planerne om at skabe en sprogteknologisk spydspids, fælles for de sproglige institutioner ved Handelshøjskolen i København.

Omkring 15 forskere fra de forskellige sproginstitutioner og Institut for Datalingvistik stiller forskningstid til rådighed for projektet, de første seminarer er planlagt, og der er i

1994 indkøbt maskinel og programmel til brug for en gradvis opbygning af det, man har døbt en oversætterarbejdsstation, en OAS.

- Idealet er at integrere en lang række værktøjer på en brugervenlig måde. Det kræver både programmeringskompetence og sproglig kompetence, understreger projektlederen, lektor Henrik Selsø Sørensen, institutleder ved Handelshøjskolens Institut for Fransk.

Støtte til sprog

En OAS er en kraftig PC med forskellige programtyper, som kan understøtte en sprogarbejder, både når man arbejder inden for sit eget sprog eller et fremmedsprog og når man oversætter.

Hertil er der brug for systemer til lagring af tekster på de udvalgte sprog, og programmer til genfindning af ord og vendinger. Der er brug for at kunne opbygge egne databaser over fagtermer og etablere adgang til ordbogs-, term- og vidensbaser, for at kunne udnytte maskinoversættelse samt bruge programmer til kontrol af stil og grammatik.

Disse hjælpemidler findes til dels, på nogle sprog kun i begrænset omfang, på andre i såvel primitive som mere udviklede udgaver.

- De studerende skal vide, at disse hjælpemidler findes. Det bliver en stor opgave at indføre dem i studierne, således at de studerende får et fornuftigt forhold til dem, og hverken - helt fejlagtigt - tror at de kommer til at overflødiggøre sprogarbejderne eller, som den anden yderlighed, på basis af nogle uheldige eksempler får den opfattelse at de ikke duer til noget som helst, siger Henrik Selsø Sørensen.

Pionerarbejde

Projektet skal give såvel undervisere som studerende et billede af det arbejdsinstrument, som vil give oversætterne mulighed for at søge i de forskellige baser og samtidig fastholde deres resultater til fremtidigt brug. Det skal vise, hvorledes man strukturerer og lagrer viden om ord og deres betydning, så de kan benyttes såvel af den enkelte bruger som ved halv- eller måske fuldautomatisk oversættelse. Der bliver brug for viden om hvordan man importerer og konverterer alt det, som allerede findes lagret i ordbøger og termsamlinger, så materialet kan genbruges i OAS-sammenhæng, og hvorledes man kan lette brugen ved tilvejebringelse af en såkaldt natursprogsgrænseflade. På kort sigt vil projektets succes kunne måles på, hvorvidt det lykkes at opruste sproginstitutionerne sprogteknologisk, så det bliver en naturlig del af Det sproglige Fakultets profil at der arbejdes, forskes og tænkes i disse baner. Hvis det lykkes, vil Handelshøjskolen i fremtiden kunne tiltrække studerende, som oplever Det sproglige Fakultet som den uddannelsesinstitution i Danmark, der er længst fremme med viden, erfaringer og forskning i teknologistøtte til erhvervssproglige oversættere.

Og erhvervslivet skulle ad åre efterspørge kandidaterne, ikke kun for at kunne benytte deres sproglige og interkulturelle kompetence, men også for at få tilført brugbar viden om sprogteknologi.

- Udnyttelse af sprogteknologi er ikke kun et anliggende for Det sproglige Fakultet. Sproget - såvel modersmål som fremmedsprog - er vores eneste arbejdsredskab til at modtage, behandle og videregive informationer. Hvordan det gøres effektivt burde interessere enhver beslutningstager, erklærer Henrik Selsø Sørensen.

VIDERE- OG
FTERUDDANNELSE

FORSKNING

- Rektors beretning 2 - 4
- Styrelserådets beretning 5

INTERNATIONALISERING

- CEMS: Igen overskud til nye aktiviteter 8 - 9
- Handelshøjskolen vært for PIM-mødet i 1995 10 - 11
- Japan aktiviteterne i vækstfase 12
- Erasmus-prisen til Lise-Lotte Hjulmand 13
- HA-International Business 14
- Stor interesse for engelsksprogede randmere-linjer 15

KVINDER PÅ HANDELSHØJSKOLEN

- Barrierer forhindrer ligestilling 18 - 19
- Dansk ligestilling set med udenlandske øjne 20
- Flere højtuddannede kvinder ønskes i edb-verdenen 21

FORSKNING

- Nye doktorer 24
- Nye professorer 25 - 26
- Eksterne institutevalueringer 27 - 29
- Ledelse i den gode sags tjeneste 30 - 31
- Gunnar V. Holms Legat for beskrivelse af paradoksproblemer 32
- Fra skandinaviske lederteori til regionaludvikling 33 - 34
- Forskning på tværs af Øresund 35
- Samfundsudviklingen omdrejningspunkt for COS 36 - 37
- Transport og nye produktionsformer 38
- Statulprisen til specialist i mindre virksomheder 39
- Tidsskrift godt rustet til næste 10 år 40
- Gentechnik under fagsprogsforskningens mikroskop 41
- Sommerskole i logik, sprogvidenskab og datalogi 42 - 43

UDDANNELSE

- Uddannelserne til kvalitets eftersyn 46 - 47
- Adjunkter som forandringsagenter 48
- 10-års jubilæum for kombinationsuddannelser 49 - 51
- Filosofi og økonomi - kernen i en ny uddannelse 52
- Det enkelte menneske i centrum på HRM-linjen 53
- Nye randmere-kandidater på vej ud 54 - 55
- DØK ønsker flere kvindelige studerende 56 - 57
- Erhvervsprog under hånaskifte 58 - 59
- Kultur og sprog på CD-ROM 60
- Sprogteknologi rettet mod fremtiden 61

VIDERE- OG EFTERUDDANNELSE

- HHE satser internationalt 64 - 67
- MBA - Programmet nu fuldt udbygget 68 - 70
- MPA - tilpasset forandringerne ude i verden 71 - 73

ANDET

- FUHU er partner i studiernes internationalisering 76 - 77
- Handelshøjskolens Forlag 78 - 79
- Ny bygning fik åbent og udaadvendt vinderprojekt 80 - 81
- På vej mod det virtuelle bibliotek 82
- Nøgletal 83 - 93
- Prod.-afhandlinger 84
- Vigtige adresser 94 - 95

HHE satser internationalt

Abstract

HHE er en erhvervsdrivende fond, der udbyder skræddersyede kurser og længerevarende efteruddannelsesforløb på et højt niveau for virksomheder, organisationer mv. i ind- og udland. HHE er en særdeles fleksibel organisation, og en af forklaringerne på HHE's gode resultater er, at man har placeret engagementet og ansvaret i lærergruppen.

YDERLIGERE INFORMATION

FORRETNINGSFØRER PETER STOLT

STRUENSEEGADE 7-9
2200 KØBENHAVN

TEL: 3815 2007
FAX: 3815 2015

HHE satser internationalt

Handelshøjskolens Efteruddannelsescenter er i fortsat fremgang og blev i 1994 for alvor involveret internationalt.

Nye og gamle kunder bager fremgang

HHE engagerer sig i stadig flere projekter, og en omsætning i 1994 på knap 5 mill. kr. gav et overskud på ca. 450.000 kr. En lang række faste videnskabelige og administrative medarbejdere løser sammen med stadig flere eksterne lærere jævnligt uddannelses- og udviklingsopgaver for HHE.

- Ud over tilgangen af nye aktiviteter er det også glædeligt, at vi har en del faste kunder. Det dokumenterer, at vore undervisere og kursustilrettelæggere formår at holde en høj og tilfredsstillende kvalitet, udtaler forretningsfører Peter Stolt.

Decentral organisation giver fleksibilitet

HHE centrale administration består fortsat kun af to deltidsansatte. Det er de enkelte projektledere, der som regel er ansvarlige for kundekontakt, faglig tilrettelæggelse og kursusafvikling inden for rammerne af HHEs overordnede koncept og strategi. Peter Stolt og bogholder Annie Nonfjall sørger så for, at 'maskinen er tilstrækkelig smurt' til at aktiviteterne kan afvikles gnidningsløst og ubureaukratisk.

Ifølge HHEs bestyrelsesformand, rektor Finn Junge-Jensen er denne organisationsform helt bevidst. - Det er en del af bestyrelsens strategi at samle så meget engagement og ansvar hos de faglige kapaciteter som muligt. Derved kan vi operere med få faste omkostninger og skabe en fleksibel organisation. Derfor er vi særdeles konkurrencedygtige på kvalitet og pris.

International dimension styrket

Den øgede internationalisering har de seneste år for alvor markeret sig i HHE's aktiviteter. Udviklingen af markedsøkonomier i det tidligere Østeuropa, Sovjetunionen og i Den 3. Verden medfører et stort behov for ledelsesudvikling og indlæring af erhvervsøkonomiske færdigheder.

Lederudvikling i de bulgarske statsvirksomheder via det europæiske konsortieprojekt SOFIATRIN fortsætter foreløbig til 1996 (se årsberetningen for 1992). Lærere fra Kazakhstan er blevet efteruddannet i København som led i HHE's engagement i opbygningen af en ny business school og et MBA-program i Almtý. HHE skal evaluere denne MBA-uddannelse i løbet af 1995. Udvikling af den finansielle

sektor i hhv. Kina og Indonesien indgår nu også i HHE's programportefølje. Endelig har HHE's LIN-GUA-projekt ved lektor Dorte Westrup, Institut for Italiensk, ført til uddannelse af italienske erhvervsfolk om danske sprog- og markedsforhold.

For at styrke den internationale dimension og udnytte komparative fordele er der indledt en række drøftelser mellem HHE og Handelshøjskolens CEMS-partnere om udvikling og afholdelse af fælles kurser og udviklingsprojekter. De tre nordiske CEMS-medlemmer samt Handelshøjskolen i Helsingfors er allerede sammen med nogle af Nordens allerstørste virksomheder (ABB, Tetra-Laval, Nokia, Norsk Hydro, Danfoss mfl.) ved at planlægge en lederuddannelse i Skt. Petersborg for virksomhedernes russiske datterselskaber og forretningspartnere. De nordiske regeringer har bevilget næsten 5 mio. US\$ til projektet. Endelig har HHE også udbygget sit internationale netværk til førende udenlandske universiteter ifm. udvikling og afholdelse af kurser i hhv. bioteknologisk forskningsledelse og lederudvikling i den skandinaviske fødevarebranche.

Fremmedsprogsundervisning integrerer kultur og markedskundskab

Sprogindlæring har i sig selv en international dimension, og HHE har udbudt skræddersyede kurser i de fleste hovedsprog, ikke mindst i engelsk. Men også i de mindre udbredte fremmedsprog har HHE foretaget en betydelig produktudvikling og afholdt kursuskoncepter, der integrerer sprog, kultur og markedskundskab.

Fælles for de nye kurser er, at de byder på viden om helt aktuelle forhold, at sprogundervisningen er

HJÆ MÆRKER EN BØET INTERESSE FOR SINE EFTERUDDANNELSESAKTIVITETER
FRA BÅDE PRIVATE OG OFFENTLIGE VIRKSOMHEDER FRA LANDET I SYDBØSTASI
EN HER UNDERVISER ADJØKKT LARS BØ JACØBSEN KØRSISTER FRA PHILIPINI
NERNE OG THAILAND I FINANSIELLE EMNER.

stærkt medieunderstøttet og indeholder såvel cases som rollespil. Der indgår også fjernundervisningsmoduler, som lægger op til aktiv medvirken hos deltagerne. Det er endvidere karakteristisk, at kurserne både udvikles og afholdes med erhvervsfolk, der har kompetence i bestemte landes forhold.

Der er ingen tvivl om, at kendskab til fremmedsprog og -kultur er blevet en afgørende konkurrenceparameter i virksomhedernes bevidsthed. HHE har som kunder en række virksomheder, som systematisk og over tid ønsker, at store dele af medarbejderskaren behersker et fremmedsprog på højeste niveau.

Frivillige organisationer styrker ledelseskompetencen

Behovet for styrket ledelsesmæssig kompetence i frivillige organisationer erkendes for alvor i disse år. I idrættens verden har HHE været involveret gennem nogen tid i Idrættens Lederakademi (se årsberetningen for 1993) og i et seminarforløb for bestyrelsen af Dansk Boldspil Union. I 1995 iværksætter HHE et Non-profit Forum for politikere og embedsmænd i 10 non-profit organisationer, der med Handelshøjskolens kompetence som omdrejningspunkt udgør en erfa-gruppe for de involverede organisationer.

BOX 1

Bankfolk fra udviklingsøkonomier får træning

Topledere og mellemledere fra den finansielle sektor i to af verdens folkerigeste lande deltog i to særligt tilrettelagte kurser i Danmark i 1994. Begge kurser var finansieret af DANIDA.

11 ledere fra den indonesiske nationalbank, Bank Indonesia, gennemgik et 6 ugers kursus i 'Development Banking' i forlængelse af bankens mangeårige samarbejde med konsulentfirmaet Carl Bro International A/S. Det modulopbyggede kursus om finansielle markeder i Danmark og Europa, bankledelse, kreditgivning og udviklingsøkonomi blev suppleret med ekskursjoner til virksomheder og forskningsinstitutioner inden for bl.a. fødevarerforarbejdning.

Som opfølgning på underskrivelsen af en statslig låneaftale mellem Danmark og Kina om rentelejede lån til projekter om køb af danske produkter afviklede HHE et kursus for 11 ledere fra China Investment Bank. De blev introduceret til det danske finansielle marked, eksportkreditforhold og relevante danske virksomheder og institutioner. Navnlig blev højaktuelle emner som miljø, herunder arbejdsmiljø gennemgået. Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk (FIH) som er den danske administrator af låneaftalen, stod for dele af kurset.

Begge kurser vekslede mellem teori og praksis og indeholdt elementer af action-learning for at styrke deltagernes umiddelbare udbytte af kurset efter hjemkomsten. Den succesrige evaluering førte til yderligere engagementer for HHE, fx ved udviklingen af den finansielle sektor i Ghana, hvor HHE bla

sammen med Carl Bro International A/S skal fungere som kvalitetskontrollører af uddannelsesindsatsen. HHE skal også afholde kurser i samarbejde med DANIDA og FIH som følge af indgåede låneaftaler med Indien, Thailand og Philippinerne.

BOX 2

"Postens diplomeksamen"

Ledere på forskellige niveauer i postvæsenet, der skal møde tilsvarende ledere i kundernes virksomheder skal have en uddannelse, som står mål med, hvad de møder der. Som et supplement til det 'postale' er der derfor brug for en uddannelse, der ligner, hvad erhvervslivets ledere har gennemgået, siger Kirsten Ludvigsen, der er sektionsleder i Postvæsenets Personaleudviklingsfunktion.

Dette er baggrunden for, at HHE i samarbejde med P&I har udviklet en to-årig uddannelse for 25 udvalgte yngre afdelingsledere i Postvæsenet. Uddannelsen startede i efteråret 1994 og afsluttes med en hovedopgave i foråret 1996, der på HD-lignende facon skal behandles og bedømmes med udefrakommende censorer. Der undervises en dag om ugen, og uddannelsen er en sammensætning af relevante elementer fra HD-uddannelsen tilpasset en større serviceorienteret virksomhed. Postens Diplomeksamen er baseret på lektioner, øvelser, cases og seminarer og integrerer altså Handelshøjskolens HD-specialer på en ny, konstruktiv måde. HHE har tidligere haft succes med lange in-company uddannelser i Hovedstadsområdets Trafikskole. De positive erfaringer herfra danner grundlag for Postens Diplomeksamen. HHE's projektledere er lektor Jens Aaris Thisted,

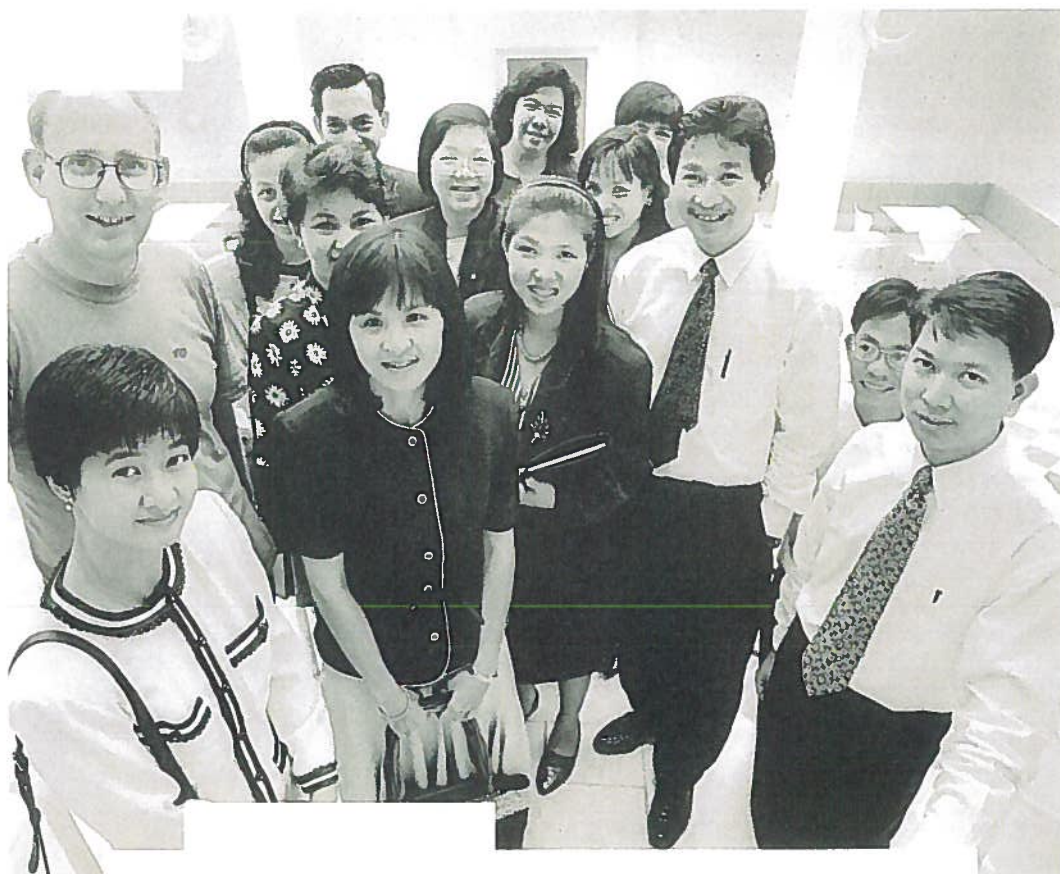
Institut for Informatik og Økonomistyring og lektor Eric Bentzen, Institut for Matematisk Erhvervsøkonomi og Statistik.

BOX 3

Action Learning i lederuddannelse for servicebranchen

Fem virksomheder fra servicebranchen har fundet sammen i et fælles uddannelsesforløb leveret af HHE. 16 ledere fra ISS koncernen, Kruger koncernen, Falck koncernen, PFA Pension og TeleDanmark gennemgår et 6 modules lederudviklingsprogram over godt et år. Emner som fx Ledelse & Organisation, Virksomhedskultur & Samarbejde samt Marketing & Konceptsalg indgår i programmet, der har et betydeligt element af Action Learning. Action Learning er en systematisk og bevidst indlæring i arbejdsituationen. Indlæringen er erfaringsbaseret og derfor meget handlingsorienteret. Det er meningen, at kursisterne skal handle mellem modulerne.

Det brede perspektiv med 5 involverede servicevirksomheder og deltagernes samspil med kursets proceskonsulenter og hver enkelt - typisk overordnede - tutor hjemme på arbejdspladsen giver mulighed for en meget dynamisk vekselvirkning mellem teori og praksis, siger HHE's projektleder Hans Henrik Hansen og proceskonsulent, personalechef Poul Bjørnsholt fra I Kruger Systems AS samstemmende. Uddannelsen tænkes gennemført for femte gang i 1995-96.

DET HASTIGE ØKONOMISKE UDVIKLING I SYDØSTASIE HAR
SKABT BEHOV FOR MODERNE FINANSSEKTOR. IHE UDBYDER
SKRÆDDERSYDEDE KURSER INDEN FOR FINANSIERINGSTOR-
MER. PROFESSOR MICHAEL MØLLER SES HER SAMMEN MED
EN RÆKKE KURSISTER FRA LANDE I ASIEN, DER HAR OVER-
VÆRET EN GENNEMGANG AF DET DANSKE FINANSIELLE
SYSTEM.

HHE-KUNDER 1991-1994

AKADEMIKERNES CENTRALORGANISATION
AMTSRÅDSFORENINGEN
ARBEJDSMARKEDSNÆVNE, FREDERIKSBORG,
ROSkilde,
KØBENHAVN
BLÅGÅRD SEMINARIUM
CARLSBERG A/S
COWI CONSULT RÅDGIVENDE INGENIØRER A/S
DANIDA
DANMARKS IDRÆTSFORBUND
DANSK FLYGTINGEHJÆLP
DANSK SKUESPILLERFORBUND
DANSK BOLDSPIL UNION
DANSK MAGISTERFORENING
DEN DANSKE BANK A/S
DEN KOMMUNALE HØJSKOLE
DISSING & WEITLING ARKITEKTFIRMA A/S
ERHVERVSFREMME STYRELSEN
ERHVERVSUDVIKLINGSRÅDET
ERHVERVSSPROGLIGT FORBUND
EU KOMMISSIONEN
FALCKS REDNINGSKORPS A/S
FREDERIKSBORG AMT
GENEPA/DIREKTORATET FOR P & T
GORRISSSEN & FEDERSPIEL
GROTHEN & PERREGAARD A/S
HOVEDSTADOMRÅDETS TRAFIKSELSKAB
I. KRÜGER AS
ISS KONCERNEN
KOMMUNERNES LANDSFORENING
LANDBRUGSMINISTERIET
LEGO DACTA A/S
MAG. STRENE'S JOBSERVICE
MOGENS BALSLEV RÅDGIVENDE INGENIØRER
A/S
MÆRSK OLIE & GAS A/S
NORDISK SPRÅK- OCH INFORMATIONSCENTER
OECD - PHARE PROGRAMMET
OXFORD UNIVERSITY
PFA PENSION
PKA A/S
RH&H CONSULT; RAMBØLL, HANNEMANN &
HØJLUND A/S
RIBE AMT
SOCIALMINISTERIET
TEAM DANMARK
TELEDANMARK EDB
UNDERSVINGSMINISTERIET
UNIBANK A/S

MBA PROGRAMMET

nu fuldt udbygget

Abstract :

Højskolens MBA Program er kommet godt fra start. Den store interesse viser, at der er behov for en højt kvalificeret akademisk efteruddannelse for erfarne og veluddannede danske ledere. MBA Programmet giver lederne optimale forudsætninger for at kunne bestride opgaver på et internationalt general managementniveau.

YDERLIGERE INFORMATION

MBA PROGRAMMET

DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG

TEL: 3815 3012

FAX: 3815 3010

MBA Programmet nu fuldt udbygget

Med 60 deltagere på nu to hold er MBA Programmet kommet godt fra start. Satsningen fra højskolens side på en internationalt orienteret lederuddannelse har vist sig bæredygtig.

Handelshøjskolens MBA Program skal bidrage til at give danske ledere de bedst mulige forudsætninger til at bestride opgaver på et internationalt general managementniveau som led i et livslangt karriere- og uddannelsesforløb. MBA-uddannelsen kan skabe basis for en nemmere og mere kvalificeret overgang fra rollen som funktionsspecialist til generalist. Denne overgang har skabt problemer for mange ledere pga. deres ofte stærkt specialiserede uddannelse på oftest kandidateller tilsvarende niveau.

Syntese af erfaringer og kompetence

Undervisningen tager ikke udgangspunkt i en bestemt meto-

de, sådan som man ser på visse andre MBA-skoler. Handelshøjskolen har valgt at trække på de kompetencer og internationale erfaringer, højskolens egen forskerstab og de udenlandske tilknyttede forskere rummer. Dette tilfører studiet en god bredde og et højt akademisk niveau, mener MBA-holdets alderspræsident, den 53-årige underdirektør i ØK, Hans P. Holst.

- Ud fra min lange erfaring i virksomhedsledelse finder jeg, at dette program giver en enestående mulighed for at udvikle kommende ledere. Jeg har undervejs ikke alene fået min selv lærte erfaring bekræftet, men også en akademisk baseret indsigt i de psykologiske og økonomiske kræfter, der er på spil. Det har langt overgået mine forventninger.

Målsætningen er høj international standard

Allerede under planlægningen af MBA Programmet satte man på, at uddannelsen skulle leve op til de internationale kvalitetsstandarder. Dette afspejler sig i de høje adgangskrav, deltagersammensætningen, programmets indhold, omfang og sværhedsgrad, eksamensformer- og krav samt kravene til lærernes kvalifikationer og arbejdsindsats. Lederen af MBA på højskolen, programdirektør Laurids Hedaa er sikker på, at Handelshøjskolens MBA vil kunne stå distancen og måle sig med de allerbedste i udlandet. Ikke mindst fordi MBA Programmet er forankret i en af Europas allerstørste business schools og i kraft af sit veludviklede netværk, hvori der indgår lærere fra de bedste udenlandske business schools og universiteter.

Overvældende interesse for MBA Programmet

Siden lanceringen i april 1993 har man på MBA-sekretariatet modtaget knap 4000 henvendelser om at

få tilsendt programmets brochure. Næsten 1250 personer har rekvireret ansøgningsmaterialet. Efter at have gennemgået den krævende og omfattende optagelsesproces er 60 studerende blevet fordelt i to klasser på den 2-årige deltidsuddannelse. Kvinderne udgør ca. 25% af det hold, der startede i januar 1995.

Det er især de modne, erfarne og ret veluddannede ledere i dansk erhvervsliv og i danske organisationer, der udviser interesse for MBA-uddannelsen.

- Alene det, at det var svært at komme ind, tiltrak mig. Mange af deltagerne på holdet er folk med konkurrencejagt. Det er også væsentligt for mange af os, at vi her får andre udfordringer end på jobbet. Det styrker den enkeltes selvudvikling. Det med livslang uddannelse, at få en generel viden og mulighed for at kunne sprede sig over mere, betyder meget, udtaler civilingeniør Michael Kandel HD, ICL Data.

Alderspredningen er en styrke

Deltagerne i MBA Programmet er generelt ældre end de studerende, man normalt ser på højskolen. Men de udgør med deres erfaring og forudgående uddannelse en betragtelig ressourcebase, der bruges frugtbart i både klasediskussionernes samspil med lærerne og i gruppeprojekter.

- I starten var jeg lidt betænkelig ved holdets store aldersspredning. Men jeg må indrømme, at det faktisk fungerer temmelig godt. Jeg har lært meget af de gamle rotter på holdet, og den blandede sammensætning tilfører undervisningen mere liv og dynamik, mener cand.merc. Lars Blauenfeldt, salgschef og senior-konsulent hos Hewlett-Packard.

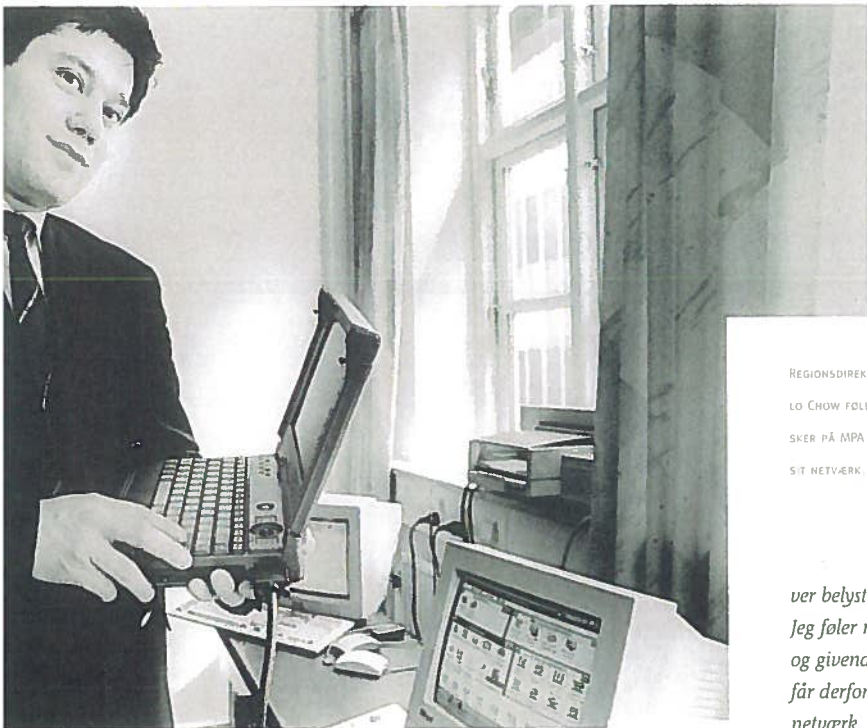

Programmet designet til international strategi

På den første del af programmet arbejder deltagerne med globale og regionale betingelser for virksomhedsledelse og internationale forhandlinger. Midterdelen centrerer sig om at behandle de vigtigste og nyeste aspekter af virksomhedens typiske funktioner som markedsføring, økonomistyring, finansiering, logistik, teknologi, organisation og human resources. Studiets sidste del integrerer omverdensanalyse og funktionsfagene i international virksomhedsledelse - og strategi med et større projektarbejde.

- Hidtil har uddannelsen været en positiv overraskelse. Det er en meget generel uddannelse, der dækker næsten alle erhvervsøkonomiske fagområder.

Selv om hvert fag kun strækker sig over 7 uger, kommer vi igennem et omfattende pensum. Deltagernes vidt forskellige uddannelser og erhvervsbaggrund muliggør, at emnerne bli-

REGIONSDEKRETOR I SPAREKASSEN NORDJYLLAND, CARLO CHOW FØLER SIG OMGIVET AF SPÆNDENDE MENNESKER PÅ MBA PROGRAMMET OG HAR FÅET UDbygget SIT NETVÆRK.

ver belyst fra alle tænkelige vinkler. Jeg føler mig omgivet af spændende og givende mennesker på kurset og får derfor udbygget mit personlige netværk. Det anser jeg for meget værdifuldt, understreger cand.merc. Carlo Chow HD, regionsdirektor i Sparekassen Nordjylland.

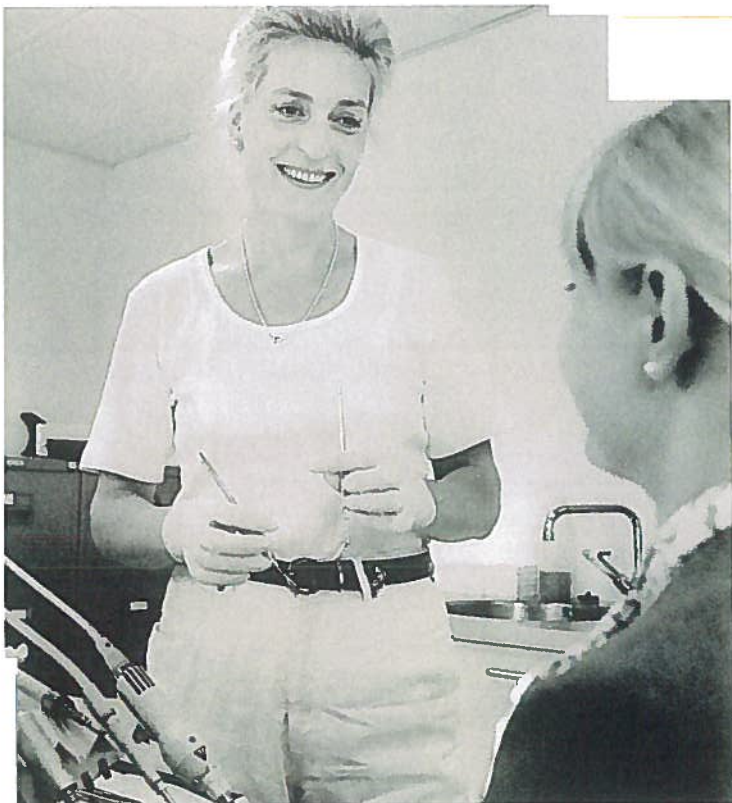
Indhold og forløb er designet efter konsultation med over 100 virksomhedsledere og er dernæst drøftet med 50 personalechefer i dansk erhvervsliv. Programmets fortsatte udvikling vil ske i dialog med erhvervslivet og vil forhåbentlig danne baggrund for fremtidige forskningsprojekter om konkrete problemstillinger udviklet i tæt samarbejde med danske virksomheder.

- Markedet har haft og har stadig haft stor indfyldelse på udviklingen af dette nye uddannelsesinitiativ på Handelshøjskolen, finder Laurids Hedaa.

Facts om Handelshøjskolens MBA-studerende

Flg virksomheder virksomheder mv. er repræsenteret blandt de studerende :

ARTHUR ANDERSEN
A/S DANSK SHELL
AT & T INFORMATION SOLUTIONS DENMARK
BERENDSEN TEXTIL SERVICE
BIKUBEN
BIOLOGIC
BONDUELLE DANMARK
BP AVIATION
COMPUTER RESOURCES INTERNATIONAL
COWCONSULT
DANAPAK FLEXIBEL
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING
DANSK DATASTYR ØST
DANSK INDUSTRI
DANSK OLIE OG NATURGAS
DANSK TIPSTJENESTE
DANSKE SLAGTERIER
DANTRANSPORT
DEN DANSKE BANK
DRIFTSKABET IDRÆTSPARKEN
DSB CONSULT
EGMONT MAGASINER
FINANSIERINGSSKABET GEFION
FLS AUTOMATION
HEWLETT-PACKARD
IBM DANMARK
ICL DATA, SUN DIVISIONEN
KGL. BRAND
KLINIK FOR IMPLANTOLOGI
KOMMUNEDATA
KORT OG MATRIKELSTYRELSEN
KVADRAT BOLIGTEKSTILER
LOTUS HEATING SYSTEM/ØSTERGAARD MASKINFABRIK
LØVENS KEMISKE FABRIK
MÆRSK OLIE OG GAS
NELLEMANN, NIELSEN OG RAUSCHENBERGER
NESCON SOFTWARE
NKT ELEKTRONIK
NKT TELCAP
OLIVETTI
PATENTDIREKTORATET
PBS
RANK XEROX
RAVENHOLM COMPUTING
ROCKWOOL
SAS
SELECTION INTERNATIONAL
SK ENERGI, AVEDELEVÆRKET
SPAREKASSEN NORDJYLLAND
SSB STOREBÆLT
SUNCHEMICAL - KVK
3M
UNIBANK
ØK

TANDLÆGE OG PH.D. NATASHA INGEMARSSON HAR OPFUNDET ET PRODUKT, SOM HUN SELV STÅR FOR VIDEREUDVIKLING OG MARKEDSFØRING AF. HUN MEGER, AT MBA PROGRAMMET GIVER HENDE EN GOD BALLAST TIL AT SIKRE OPFINDELSENS KONKRETTE MULIGHEDER PÅ VERDENSMARKEDET.

Aldersfordeling

Under 30 år: 15%
30-34 år: 33%
35-39 år: 27%
40- år: 25%

Gennemsnitsalderen er 36 år

Erhvervserfaring i antal år

Mindre end 4 år: 17%
4-7 år : 35%
8-12 år : 15%
Over 12 år : 33%

Deltagerne har i gennemsnit arbejdet næsten 9 år efter afsluttet bachelor-uddannelse.

Arbejdsområder

Almen ledelse: 20%
Edb: 10%
Produktion: 3%
Salg/marketing: 17%
Økonomi/finans: 25%
Andet: 25%

20% er ansat på direktionsniveau. Næsten alle funktionsspecialer er repræsenteret fra logistik over produktion til økonomi og markedsføring

Uddannelsesmæssig baggrund

Ingeniører: 25%
HD: 30%
Cand.merc.: 15%
Bachelorer: 10%
Andre kandidater: 20%

Godt halvdelen har en kandidatgrad, og næsten 1/3 har en teknisk eller naturvidenskabelig baggrund. Ca. halvdelen har en erhvervsøkonomisk baggrund.

UNDERDIREKTØR I ØK, HANS P. HOLST, FINDER, AT MBA PROGRAMMET GIVER EN ENESTÅENDE MULIGHED FOR AT UDVIKLE KOMMENDE LEDERE

tilpasset forandringerne ude

MPA

Abstract

Interessen for højskolens MPA-uddannelse har oversteget alle forventninger. Der er et stort behov for en internationalt orienteret deltidsuddannelse. Mange ansøgere må afvises efter den særdeles grundige optagelsesprocedure, der også skal medvirke til at sikre holdet en så bred uddannelses- og erfaringsprofil som muligt.

YDERLIGERE INFORMATION

MPA-uddannelsen

BLÅGÅRDSGADE 23B
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 3640
TELEFAX 3815 3635

MPA - tilpasset forandringerne ude i verden

Grundkonceptet i MPA-uddannelsen er forandring. De studerende skal i løbet af de to studieår tilegne sig viden og værktøjer, så de bliver i stand til at fungere som forandringsagenter i en verden under løbende forvandling.

MPA-uddannelsen (Master of Public Administration) har nu været i gang i et år. Med 42 nye studerende i januar 1995 og 37 studerende på andet og sidste studieår har initiativtagerne bevist, at der var behov for en deltidsuddannelse på internationalt niveau for ledende medarbejdere i den offentlige sektor. MPA henvender sig også til ledere fra frivillige og faglige organisationer samt virksomheder, der samarbejder med stat og kommune.

Kombinationen af kernefagene en nyskabelse

Kernefagene er de gennemgående elementer i MPA-uddannelsen. De

består af økonomi, politologi, organisationsteori samt strategi og ændringer. De udgør tilsammen disciplinen generel ledelse. Netop kombinationen heraf gør de studerende i stand til at virke som forandringsagenter efter studiet i en verden, hvor alle slags organisationer i disse år er præget af hastige forandringer.

I 1994 har de studerende med gode resultater afsluttet fagene økonomi, politologi og organisationsteori. I 1995 skal de i gang med strategi- og ændringsfaget, der sammenbinder kernefagene i langsigtede og tværgående analyser med det formål at udvikle værktøjer til strategiændringer.

Holdene på MPA sammensættes så bredt som muligt, hvorfor de studerende har en meget forskellig uddannelses- og jobmæssig baggrund. Dette betyder også, at de har et forskelligt støtte- og værktøjsbehov. De tilbydes derfor på 2. år en række valgfrie fag, således at de kan udvide og supplere kernefagene eller afhjælpe eventuelle forskelle i de faglige forudsætninger.

Teori og praksis kombineres

For at sikre, at uddannelsen hele tiden er i overensstemmelse med de aktuelle krav til fremtidige ledere i de forskellige sektorer, er der nedsat et rådgivende udvalg med fremtrædende repræsentanter fra de offentlige og private organisationer, hvorfra de studerende oftest er rekrutteret. En intern styregruppe bestående af lærere fra Institut for Erhvervsøkonomi og Ledelse, Institut for Organisation og Arbejdssociologi samt Center for Offentlig Organisation og Styring har ansvaret for MPA-uddannelsens indhold, afvikling i det daglige og den fortsatte udvikling.

Også i valget af pædagogiske metoder og former forsøger man at forbinde teori med praksis. Som et problemorienteret studium har man valgt work-shopmodellen. Det foregår ved, at deltagerne arbejder med de problemer, de selv slås med i det daglige arbejde, og som de har behov for at få hjælp til at formulere, analysere og løse. De studerende skal altså både integrere ny viden i den viden, de allerede er i besiddelse af og samtidig erstatte forældet med ny viden. Dialogen med andre studerende, lærere og bøger er her en vigtig del af work-shopsarbejdet og et særdeles godt redskab i undervisningen.

International dimension lokker mange

De studerende har i ansøgninger og ved de interviews, der er en obligatorisk del af ansøgningsproceduren, ofte givet udtryk for, at netop den internationale dimension i studiet har været den direkte årsag til deres valg af MPA.

På første studieår er der indbygget en uges international sommerskole i Danmark. I 1994 fandt arrangementet sted på Den Kommunale Højskole i Grenå, hvor der også deltog udenlandske forskere, praktikere og studerende i gang med en tilsvarende uddannelse. Arbejdssproget var engelsk, og som årets internationale tema var valgt "Velfærdsstaten under forandring". Udover at give deltagerne indsigt i og forståelse for andre landes organisationer, kulturer mv. var formålet at etablere netværk, som de studerende kan bruge under og efter uddannelsen.

Under 2. studieår skal de studerende på et 2-3 ugers studie- eller praktikophold i udlandet. Her skal de gennemføre et projektarbejde, og de skal i videst mulige omfang bruge deres egne kontakter i

udlandet og selv finde ud af, hvordan de vil organisere arbejdet, sammensætte grupper mv.

Viden om egne forhold også væsentlig

Men MPA-uddannelsens internationale dimension er meget andet end sommerskoler, studierejser, udenlandske gæstelærere etc. Det internationale forventes at gennemsyre hele uddannelsesforløbet, bl.a. gennem inddragelse af udenlandske erfaringer og andre forhold i selve undervisningen i kernefagene for at sætte danske forhold ind i en større sammenhæng. Men der lægges stor vægt på, at de studerende har et grundigt kendskab til danske og andre nordiske forhold, således at de lettere kan overføre de internationale erfaringer til deres egen kulturelle virkelighed.

Internationalt netværk

For at sikre den internationale dimension i uddannelsen har styregruppen etableret et internationalt netværk. Formålet er at sikre, at MPA-uddannelsen er fuldt på højde med tilsvarende uddannelser i andre lande, at skabe kontakter og netværk med tilsvarende institutioner i andre lande og finde lærerkræfter til MPA's forskellige aktiviteter samt at skabe kontaktflader for de studerende.

tilpasset forandringerne i MPA i ver

Blandt de universiteter, der indgår i netværket, kan nævnes:

LONDON SCHOOL OF ECONOMICS, ENGLAND
SOUTH BANK UNIVERSITY, (LONDON) ENGLAND
UNIVERSITY OF NOTTINGHAM, ENGLAND
GEORGE WASHINGTON UNIVERSITY, (WASHINGTON), USA
USA HARVARD UNIVERSITY, J.F. KENNEDY SCHOOL, USA
STANFORD UNIVERSITY, USA
ERASMUS UNIVERSITEIT (ROTTERDAM), HOLLAND
LINDENBURG UNIVERSITEIT, (MAASTRICHT), HOLLAND
UNIVERSITÀ COMMERCIALE LUIGI BOCCONI (MILANO), ITALIEN
UNIWEŚYTYT GDAŃSK, POLEN
UNIVERSIDAD DE ALICANTE, SPANIEN.

En af styregruppens forestående opgaver er at etablere kontakter med flere universiteter i BENELUX-landene og fastholde allerede eksisterende kontakter i ikke mindst Norden.

Også studiet forandrer sig

Både undervisere og studerende er forsøgskaniner, når en ny uddannelse er sat i gang. Begge parter høster nye erfaringer, fagligt og pædagogisk. På en række områder vil den nye årgang MPA-studerende møde ændringer i studiet. Bl.a. gennemføres der en række miniprojekter på første år for at sikre en endnu større integration af kernefagene og en mere intensiv metodeundervisning. MPA-studiet er en del af et samfund og vil som dette selv være under konstant forandring.

Stillingsfunktioner

Ledere: 74%
Ikke-ledere: 15%
Konsulenter: 11%

Uddannelsesbaggrund

Akademikere: 45%
3-4 årige udd.: 23%
Sygeplejersker: 15%
Andet: 17%

Aldersfordeling

Under 30 år: 0%
30-34 år: 6%
35-39 år: 26%
40-44 år: 32%
45- år: 36%

MPA STUDERENDE ULLA KJØK ER UDDANNELSESCHEF PÅ HVIDØVRE HOSPITAL.

Facts om de MPA-studerende

Fordeling på sektorer

Stat: 11%

Amt, kommune: 37%

Sygehusvæsenet: 21%

Private virksomheder: 13%

Faglige organisationer mv.: 9%

Andet: 9%

MPA-STUDERENDE KARSTEN MACH ER
INSPEKTØR PÅ HELSINGØR MUSIKSKOLE

MPA STUDEENDE DORTE DAUGAARD JUSTSEN ER SEKRETARIATSLÉDER I FORBUNDET AF OFFENTLIGT ANSATTE

Hvor kommer deltagerne fra ?

AMPHION	KOMMUNERNES LANDSFØRING
ARBEJDSMARKEDSSTYRELSEN	KØBENHAVNS ÅMT
ARBEJDSMARKEDETS ÅNKENÆVN	KØBENHAVNS KOMMUNE
BEDRIFTSUNDHEDSTJENESTEN, RIBE ÅMT	KØBENHAVNS KOMMUNE, ARBEJDSDIREKTORATET
BEREDSKABS-FORBUNDET	KØBENHAVNS KOMMUNE, SOCIAL- OG SUNDHEDSDI- REKTORATET
BERLINSKE TIDENDE	KØGE KOMMUNE, SOCIALFORVALTNINGEN
BISPEBJERG HOSPITAL	KØGE KOMMUNE, KULTUR- OG FRITIDSAFDELINGEN
CIVILØKONOMERNES Å-KASSE	KOMMUNEDATA
DANMARKS SKOLELEDERFØRING	KOMMUNEHOSPITALET I KØBENHAVN
DANSK HANDEL OG SERVICE	KTAS
DANSK RØDE KORS	LANDBRUGS OG FISKERIMINISTERIET
DANSK SYGEPLERÅD	LANDSSAMMENSLUTNINGEN AF HOSPITALSLABORANTER
DIAKONISSESTIFTELSEN	LEVNEDSMIDDELSTYRELSEN
DRAGSHOLM KOMMUNE	MERCURI URVAL
ERHVERVSSPROGLIGT FORBUND	PATALOGISK LABORATORIUM
FORBUNDET AF OFFENTLIGT ÅNSATTE	P&T, DRIFTSSTYRINGSKONTORAT
FORBRUGERSTYRELSEN	RELIGIONSPÆDAGOGISK CENTER
FREDERIKSBERG HOSPITAL	RIGSARKIVET
FREDERIKSBERG KOMMUNE	RIGSHOSPITALET, HJERTECENTRET
GENTOFTE KOMMUNE, KULTURFORVALTNINGEN	RIGSHOSPITALET, FINSEN CENTER
GLADSAXE KOMMUNE, MILJØKONTORAT	RIGSHOSPITALET, PSYKIATRISK ÅFDELING
GRÆSTED GILLELEJE KOMMUNE	ROSKILDE ÅMIS SYGEHUS
HELSINGØR KOMMUNALE MUSIKSKOLE	ROSKILDEGENNS ERHVERVSUDVIKLINGSRÅD
HELSINGØR KOMMUNE, SOCIAL- OG SUNDHEDSFØR- VALTNINGEN, "GRØHNEHAVE"	RØDBY KOMMUNE
HERLEV KOMMUNE, BIBLIOTEKERNE	SKATTEMINISTERIET, TOLD OG SKATTESTYRELSEN
HILLERØD SYGEHUS	SKOVBO KOMMUNE, BORUP SKOLE
HVIDOVRE HOSPITAL	SOCIALPÆDAGOGERNES LANDSFØRBUND
HØRSHOLM HOSPITAL	STORSTRØMS ÅMT
IMC- INTERAKTIVT MEDIECENTER	TELENOR INTERNATIONAL
INGENIØRFØRINGEN I DANMARK	TORNVED KOMMUNE
KARLEBO KOMMUNE, TEKNISK FORVALTNING	UNDERSVINGNISMINISTERIET
	VUC, ÅRHUS ÅMT

NDET

FORSKNING

- Rektors beretning 2 - 4
- Styrelsesrådets beretning 5

INTERNATIONALISERING

- CEMS- Igen overskud til nye aktiviteter 8 - 9
- Handelshøjskolen vært for PIM-mødet i 1995 10 - 11
- Japan aktiviteterne i vækstfase 12
- Erasmus-prisen til Lise-Lotte Hjulmand 13
- IIA-International Business 14
- Stor interesse for engelsksprogede cand.merc.-linjer 15

KVINDER PÅ HANDELSHØJSKOLEN

- Barrierer forhindrer ligestilling 18 - 19
- Dansk ligestilling set med udenlandske øjne 20
- Flere højtuddannede kvinder ønskes i edb-verdenen 21

FORSKNING

- Nye doktorer 24
- Nye professorer 25 - 26
- Eksterne institutevalueringer 27 - 29
- Ledelse i den gode sags tjeneste 30 - 31
- Gunnar V. Holms Legat for beskrivelse af paradoksproblemer 32
- Fra skandinavisk lederteori til regionaludvikling 33 - 34
- Forskning på tværs af Øresund 35
- Samfundsudviklingen omdrejningspunkt for COS 36 - 37
- Transport og nye produktionsformer 38
- Statoilprisen til specialist i mindre virksomheder 39
- Tidsskrift godt rustet til næste 10 år 40
- Genteknik under fagsprogsforskningens mikroskop 41
- Sommerskole i logik, sprogvidenskab og datalogi 42 - 43

UDDANNELSE

- Uddannelserne til kvalitetseftersyn 46 - 47
- Adjunkter som forandringsagenter 48
- 10-års jubilæum for kombinationsuddannelser 49 - 51
- Filosofi og økonomi - kernen i en ny uddannelse 52
- Det enkelte menneske i centrum på HKM- linjen 53
- Nye cand.merc.-kandidater på vej ud 54 - 55
- DØK ønsker flere kvindelige studerende 56 - 57
- Erliværssprog under hamskifte 58 - 59
- Kultur og sprog på CD-ROM 60
- Sprogteknologi rettet mod fremtiden 61

VIDERE- OG EFTERUDDANNELSE

- HHH satser internationalt 64 - 67
- MBA - Programmet nu fuldt udbygget 68 - 70
- MFA - tilpasset forandringerne ude i verden 71 - 73

ANDET

- FUHU er partner i studierne internationalisering 76 - 77
- Handelshøjskolens Forlag 78 - 79
- Ny bygning fik åbent og udadvendt vinderprojekt 80 - 81
- På vej mod det virtuelle bibliotek 82
- Nøgletal 83 - 93
- Ph.d.-afhandlinger 84
- Vigtige adresser 94 - 95

FUHU ER PARTNER i studierne internationalisering

Abstract:

FUHU ønsker, at de danske merkantile uddannelser bliver så internationale som muligt. FUHU støtter højskolens internationalisering ved at stille en gæstebolig til rådighed for højskolens udenlandske gæstelærere og ved at give højskolens studerende adgang til sine mange udlandsskoler.

YDERLIGERE INFORMATION

FORENINGEN TIL UNGE HANDELS-
MÆNDS UDDANNELSE
DIREKTØR OLE WIBERG

OLOF PALMES GADE 8
2100 KØBENHAVN Ø

TEL: 3526 5300
FAX: 3539 5324

FUHU er partner i studierne internationalisering

Et ophold ved FUHU's Udlandsskoler giver større fortrolighed med forretningsmæssige forhold og med samfunds- og kulturforholdene på nogle af Danmarks vigtigste markeder.

FUHU, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, oprettede oprindeligt sine Udlandsskoler som et internationalt supplement til højere handelsexamen. Antallet af skoler er siden udvidet stærkt, og de nyeste programmer er udviklet og oprettet i samarbejde med Handelshøjskolen for at sikre et højere fagligt niveau.

- Herigennem opnås fuld fortrolighed med forretningsmæssige samt samfunds- og kulturforhold på Danmarks hovedmarkeder. Det kan man ikke få i et dansk klasseværelse, siger Ole Wiberg, direktør for FUHU's

Udlandsprogrammer.

Dermed passer udviklingen af FUHU's udlandsskoler nu væsentligt bedre til udviklingen i højskolens forskellige studier. Et udlandsophold kan fx indgå som en meritgivende del på 5. semester af BA-Erhvervsprog ligesom FUHU's studieprogrammer nu af flere økonomiske og sproglige studienævn anerkendes som meritgivende.

De første af Udlandsskolerne er Danish Commercial College i London, etableret i 1933, og Dänische Kaufmannsschule i Bremen, etableret i 1953. De fejrede begge jubilæum i 1993, mens Ecole Commerciale Danoise kunne højtideligholde sit 25 års jubilæum i Paris i september 1994.

Slag i slag

I 1986 overtog FUHU administrationen af sine Udlandsskoler fra Købmandsskolen. Siden er nyetableringerne kommet slag i slag:

1987 Escuela Comercial Danesa, et 3-måneders studieprogram ved Madrids Industri- og Handelskammer. 1988 Ecole Commerciale Danoise, Niveau 2, et 3-måneders program ved Paris Industri- og Handelskammer. 1988 Danish Commercial College, Financial Services, et 4-ugers sommerprogram ved Hammersmith and West London College. 1988 Cross-Cultural Business Studies, North America / Pacific Rim, et 2-måneders sommerprogram ved Monterey Institute of International Studies. 1989 Dänische Wirtschaftsakademie, et 3-måneders studieprogram ved Sabel Akademie og Münchens Industri- og Handelskammer.

1991 Scuola Commerciale Danese, et 3-måneders studieprogram ved Scuola Superiore del Commercio del Turismo e dei Servizi og Milanos Industri- og Handelskammer. 1994 South East Asian Busi-

ness Studies, et 6-ugers sommerprogram ved Singapore Institute of Management.

Tre niveauer

- *Selv om der langt fra er "vandtætte" skodder, kan programmerne ved de "gamle" skoler bedst karakteriseres som "niveau 1" og de øvrige som "niveau 2", for Singapores vedkommende dog "niveau 3",* forklarer Ole Wiberg.

Niveau 1 henvender sig fortrinsvis til HH'ere og markedsøkonomer. På Niveau 2 optages helt overvejende dimittender fra handelsskolernes kortere videregående uddannelser samt færdige eller næsten færdige bachelorstuderende fra handelshøjskolernes økonomiske og sproglige uddannelser. Både på niveau 2 og 3 er også veluddannede erhvervsfolk en del af målgruppen.

Med de seneste udbygninger og en strukturtilpasning regner FUHU skolerne for at være udbyggede.

Tilkomsten af de to højere niveauer giver anledning af et veltillægget informationsarbejde, rettet mod de respektive målgrupper. Ikke mindst ønsket om i højere grad at inddrage studerende med arbejdsgivere i ryggen stiller krav om en målrettet informationsindsats. Desuden arbejder man med at skabe flest mulige opfølgingsaktiviteter, dels forskellige former for netværksdannelse blandt tidligere studerende, dels sikring af volontørmuligheder, både gennem FUHU's egne repræsentanter og gennem et mere formaliseret samarbejde med Udenrigsministeriet og Erhvervsministeriet. Henved 25 tidligere FUHU-studerende er hvert år som eksportfremmevolontører tilknyttet danske ambassader, generalkonsulater og konsulater i Europa, Nord- og Sydamerika samt Asien.

Gæstelejlighed eller opholdets værdi

Internationaliseringen af undervisningen ved Handelshøjskolen får et særligt islæt ved de stadig flere udenlandske gæsteforskere, forskere og undervisere, ikke mindst takket være adgangen til en gæstelejlighed, som FUHU etablerede på Frederiksberg i 1987.

Siden da har 15 professorer og forskere fra 6 lande benyttet lejligheden i 3-6 måneders perioder, mens de har været midlertidigt tilknyttede næsten lige så mange institutter, fra Juridisk Institut til Datalogistik, Informatik og Økonomistyring.

- *Det er en dejlig lejlighed, og det har været en stor hjælp at kunne koncentrere sig om sin undervisning og forskning uden den distraktion og de bekymringer om mad og bolig, jeg har oplevet ved andre gæsteforskræderer,* siger Professor Robert Doktor.

- *Den europæiske forskning er måske en smule mere teoretisk end den amerikanske, men er essentielt den samme. Derimod er undervisningen anderledes, fordi processen i Danmark er mere studenterorienteret,* konstaterer Robert Doktor på baggrund af sin undervisning og forskning ved Handelshøjskolens Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse.

Han er nu vendt tilbage til University of Hawaii efter i et halvt år sammen med kone og barn at have boet i FUHU's gæstelejlighed.

STUD.MERC.-INT. RIKKE TOFT FANDT, AT ET 3-MÅNEDERS OPHOLD
PÅ FUHU-SKOLEN I PARIS GAV HENDE ET GODT UDGANGSPUNKT
FOR HENDES FORTSATTE STUDIER.

STUD.MERC. MARK HAMMERICH HAR FLERE GANGE BENYT-
TET SIG AF FUHU'S UDLANDSSKOLER. OPHOLDET I SINGA-
PORE I SOMMEREN 94 KOMMER HAM TIL NYTTE UNDER DET
VIDERE ARBEJDE MED HOVEDOPGAVEN, SOM ER ET STRATE-
GIPROJEKT FOR UGBREVET MANDAG MORGEN.

ED-STUD. I ITALIENSK, ANNIKA DILLING SYNES, AT DEN UNDERVISNING,
HUN BLEV TILBUDT PÅ FUHU-SKOLEN I MILANO VAR
UTROLIG VEDKOMMENDE OG KOMPETENT.

Fransk disciplin med lektier og modepligt

Når man kommer fra SPRØK, Handelshøjskolens kombinerede uddannelse i erhvervsøkonomi og sprog, er det som at vende tilbage til skolebænken at tage et tremåneders studieprogram i Paris. Det oplevede Rikke Toft, da hun fra september til december deltog i FUHU udlandsskolernes tremåneders program. Det var klasseundervisning med lektier og modepligt, da de 17 kursister oplevede de franske normer på nærmeste hold. - Franskmandene har en anden form for disciplin og arbejder mere formelt, siger Rikke Toft. Under sit Parisophold var hun privat indkvarteret og havde således lejlighed til på samme tid at lære om franske forhold og få et indblik i privatlivet. Hun holder for øjeblikket en pause i studiet for at gennemføre et privat projekt, men regner med at være færdig i sommeren 95 med sit SPRØK-studium i engelsk og fransk.

- De tre måneder var præcis den tid, det var nødvendigt for at få et indblik i fransk kultur, såvel som den måde, de studerer på. Det er et glimrende udgangspunkt for mit fortsatte studium, finder Rikke Toft.

Bruger udlandsprogrammer til at skabe international profil

Mark Hammerich har under sit cand.merc.-studium benyttet sig konsekvent af FUHU's udlandsprogrammer, først som deltager i sommerskolen i 1993, et to-måneders program ved Monterey Institute of International Studies i Californien, derefter i sommeren 1994 i seks ugers "South East Asian Business Studies" ved Singapore Institute of Management.

- Studiet i Californien vakte min interesse for Asien. På baggrund af udviklingen i EU var det foruroligende at opdage, i hvilken grad Californien vender ansigtet mod landene omkring Stillehavet og ryggen mod Europa, siger Mark Hammerich. I Singapore oplevede han et meget professionelt program. Hovedvægten lå på strategi og markedsføring,

som vil komme ham til nytte under arbejdet med sin hovedopgave. Det er et strategiprojekt for Ugebrevet Mandag Morgen, hvor han har arbejdet sideløbende med studiet.

- Programmet i Singapore blev gennemført af en estimeret MBA-skole. Vi havde tre sekretærer tilknyttet klassen til databasesøgning og grupperapporter. Alt blev professionelt afviklet i et program, som fra FUHU's side var særdeles vel designet og -tilrettelagt, erklærer Mark Hammerich.

Nærkontakt til italiensk sprog og erhverv

Et tremåneders studieprogram på Scuola Commerciale Danese er etableret af FUHU udlandsprogrammerne i samarbejde med Milanos handelskammer samt Università Bocconi. Annika Dilling fandt sig en lejlighed sammen med en veninde. Hun gik på et hold på kun 7 deltagere, som fik en intens undervisning af såvel professorer som erhvervsfolk foruden hyppige virksomhedsbesøg. Alt foregik på italiensk, så hun havde god brug for sin baggrund som korrespondent i italiensk og engelsk. - Egentlig tog jeg kurset, fordi det giver merit til cand.ling.merc.-studiet. Men det gav mig sådan lyst til en tættere kontakt til erhvervslivet at jeg i stedet er begyndt at læse EA om aftenen mens jeg har deltidsjob om dagen, fortæller Annika Dilling.

Scuola Commerciale Danese er etableret af FUHU udlandsprogrammerne i samarbejde med Milanos handelskammer samt Università Bocconi. Annika Dilling fandt sig en lejlighed sammen med en veninde. Hun gik på et hold på kun 7 deltagere, som fik en intens undervisning af såvel professorer som erhvervsfolk foruden hyppige virksomhedsbesøg. Alt foregik på italiensk, så hun havde god brug for sin baggrund som korrespondent i italiensk og engelsk. - Egentlig tog jeg kurset, fordi det giver merit til cand.ling.merc.-studiet. Men det gav mig sådan lyst til en tættere kontakt til erhvervslivet at jeg i stedet er begyndt at læse EA om aftenen mens jeg har deltidsjob om dagen, fortæller Annika Dilling.

HANDELSHØJSKOLENS Forlag

Abstract

I 1995 udgav Handelshøjskolens Forlag 32 nye titler eller nye udgaver - én ny bog om ugen i bog-sæsonen. Næsten en trediedel af de nye titler var på engelsk, hvilket afspejler forlagets vilje til at fortsætte internationaliseringspro-cessen. Blandt de internationale titler, som udkom i 1994, var der også sproglige lærebøger på fransk, tysk og italiensk.

Forlagets udvikling er stærkt knyt-tet til produktions- og distributi-onspartnerskabet med Munksgaard International Publishers Ltd., som er et datterselskab af det store internationale forlag Blackwell. Forlagets internationale markeds-føring styrkes ligeledes gennem samarbejdet med Blackwell Publi-shers.

Specialisering

Handelshøjskolens Forlag har spe-cialiseret sig i fagpublikationer og lærebøger inden for økonomi, virk-somhedsledelse, erhvervsjura og moderne sprog. Denne specialise-ring er også forlagets styrke på det internationale marked, hvor afsæt-ningsmålene er internationalt ori-enterede business schools og speci-aliserede universitetsafdelinger.

Økonomi og virksomhedsledelse

Blandt de seneste internationale publikationer er en ny lærebog om Pricing in Theory and Practice af Bjarke Fog, og en ny bog om orga-nisationsforandring, Organisation, Power and Change, af Finn Borum. Desuden er et udvalg af instruktive cases udkommet, Internationali-zing the Medium-sized Firm, redi-geret af Per Jenster og J. Carlos Jarillo.

En anden ny og lovende lærebog er Managing the Global Supply Chain af Philip B. Scharj og Tage Skjøtt-

Larsen.

En vigtig bog om teoriudvikling er European Research Paradigms in Business Studies, redigeret af Tom Elfring, Hans Siggaard Jensen og Arthur Money. Under forberedelse er desuden On the Art of Doing Field Studies af Ib Andersen, Finn Borum, Peer Hull Kristensen og Peter Karnøe.

En af de mange forskningsrappor-ter fra sommerinstitutterne i Gille-leje er den nye bog om Outsiders' Response to European Integration, redigeret af Seev Hirsch og Tamar Almor. En anden, næsten færdig, er Internationalizing the Cost of Capital while Maintaining Control, redigeret af Arthur Stonehill og Lars Oxelheim.

Et nyt og spændende bidrag til den økonomisk-politiske diskussion om globale udviklingsreformer er Stra-tegies for Human Development af Paul Streeten.

Erhvervsjura

To nye udgaver inden for dette felt er stadig blandt forlagets internati-onale best-sellers, nemlig European Community Case Law: Summaries of Leading EC Court Cases af Hjal-te Rasmussen, og The Social Dimension of the European Com-munity af Ruth Nielsen og Erika Szyszczak. En ny bog om erhvervs-jura er Anti-Competitive State Measures in the EC af Ulla Bøgh Henriksen.

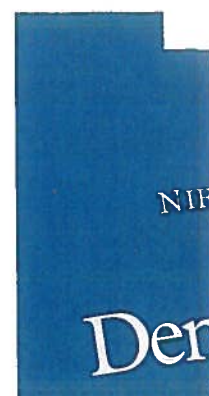
Moderne Sprog

En ny lærebog om oversættelse er den tyske Einführung in das Über-setzen af Gyde Hansen. Nye udga-ver af andre sproglige lærebøger fortsætter deres succes. Blandt disse er La theorie du roman af Kat-hrine Ravn Jørgensen og Pierre, Paul, Fatma et les autres... af Jacque-s Berg-Compère.

Up-to-date undervisningsmateriale

Den hastige udvikling af ny viden og efterspørgslen efter up-to-date case-materiale til undervisningen på handelshøjskolerne har skabt et behov for hurtigt producerede lærebøger på specialiserede områ-der. For at imødekomme dette behov har Handelshøjskolens For-lag skabt fire nye undervisningsse-rier:

- Business Studies : Readings
- Business Studies : Cases
- Business Studies : Teaching Notes
- Language Studies : Readings

Danske bøger

De danske titler er stadig grundstammen i forlagets aktiviteter, selv om de bliver mødt med stigende konkurrence fra engelsksprogede bøger som en følge af internationaliseringen af både undervisning og forskning på danske universiteter og handelshøjskoler.

Best-sellers blandt vores nye lærebøger er Driftsøkonomi af Peter Lynggaard og Scener fra dansk erhvervsliv af Svend Hollensen og Marcus J. Schmidt

Best-sellers inden for jura er Erhvervsjura af Børge Dahl og Erhvervsretlige love af Børge Dahl og Jan Kobbernagel.

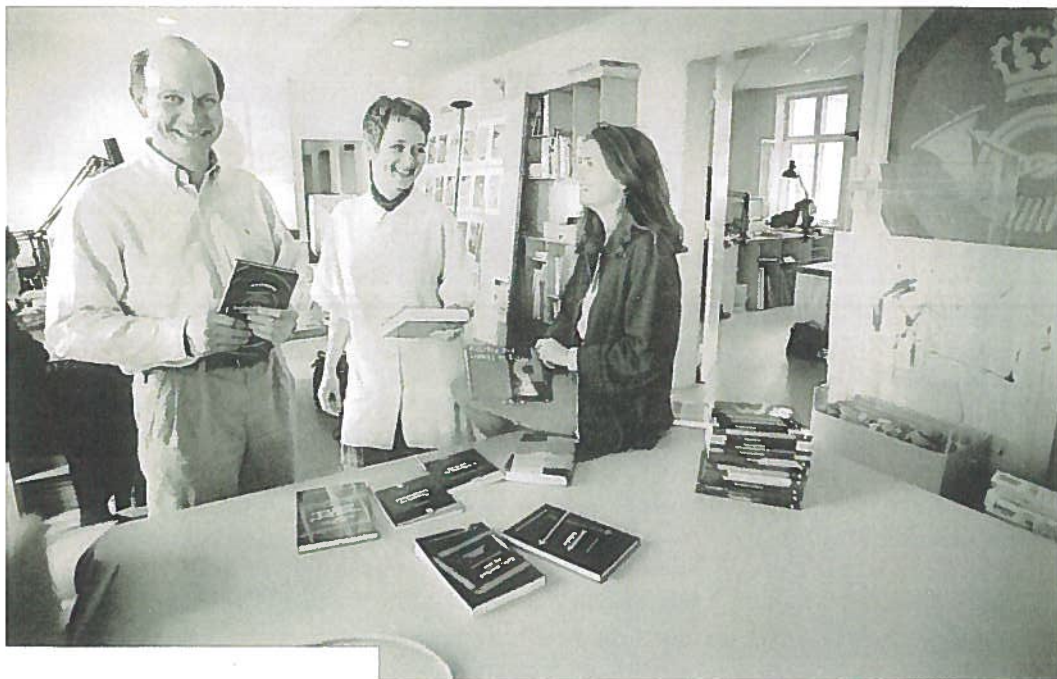
Mellem 25 og 30 andre nye danske titler viser så gode vækstmuligheder, at de højst sandsynligt vil være blandt forlagets best-sellers i fremtiden. En ny og forbedret udgave er ofte basis for et sådant afsæt.

YDERLIGERE INFORMATION

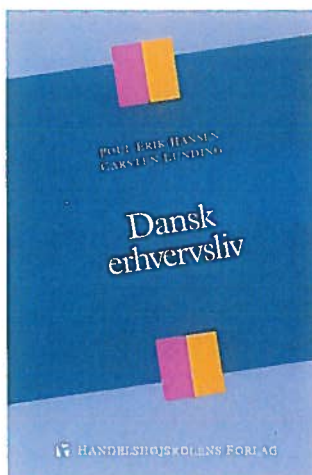
FORLAGSLEDER LAUGE STETTING
HANDELSHØJSKOLENS FORLAG

NANSENGADE 19
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 3960
TELEFAX 3815 3962

DEP DISKUTERES BOGOMSLAG OG LAYOUT :
(FRA VENSTRE) BO LINNEMANN, DIREKTØR, KONTRAPUNKT A/S, METTE TRIER HANSEN, FORLAGSSEKRETÆR, HANDELSHØJSKOLENS FORLAG, OG LINE KURTZWEIL, DESIGNER, KONTRAPUNKT A/S

ny bygning fik åbent og udadvendt VINDERPROJEKT

Abstract:

Højskolen ser frem til at kunne flytte ind i den nye bygning, der skal stå klar i sommeren 1998 på arealerne ved Frederiksberg Station. Arkitektkonkurrencens vinderprojekt giver de smukke og fleksible rammer for det levende uddannelses- og forskningsmiljø, som Det erhvervsøkonomiske Fakultet har savnet i mange år. Derudover flytter Administrationen og Biblioteket ind i bygningen.

YDERLIGERE INFORMATION

BYGGEADMINISTRATIONEN

STRUENSEEGADE 7-9
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 2042
TELEFAX 3815 2015

Ny bygning fik åbent og udadvendt vinderprojekt

Med offentliggørelsen af vinderprojektet for en ny Handelshøjskole i november 1994 begyndte planerne for byggeriet for alvor at tage form. Den nye bygning skal samle Det erhvervsøkonomiske Fakultet, Biblioteket og Fællesadministrationen ved Frederiksberg Station.

Den 14. november 1994 kunne undervisningsminister Ole Vig Jensen afsløre vinderen af arkitektkonkurrencen om udbygning af Handelshøjskolen. Det blev Vilhelm Lauritzen A/S og 11 Design A/S, der skal give højskolen et smukt og funktionelt byggeri i gåafstand til Det erhvervssproglige Fakultets bygning i Dalgas Have.

Visionen

Bygningen skal samle de mange spredte enheder i et levende og dynamisk miljø, hvor forskellige artede aktiviteter kan udvikles i

dybde og kreativitet - hver for sig, i indbyrdes samspil og i samspil med verden uden for.

Byggeriets overordnede idé

Projektet skaber en markant pladsdannelse, som samler Handelshøjskolen, Frederiksberg Station, Frederiksberg Centret og Frederiksberg Hovedbibliotek i et nyt dynamisk kvarter.

Pladsen strækker sig næsten helt ind i foyerrummet, således at dette med sin lette konstruktion fremstår som et overdækket uderum. Med en højde på 3 etager er Foyeren bygningens adgangsport - det store smukke rum, som giver adgang til alle funktioner. Foyeren er et indre torv - indrammet af auditorium, biblioteket og kantine - der til daglig vil summe af liv, og som kan danne en værdig og funktionel ramme om receptioner, modtagelser og fester.

Fra Foyeren strækker der sig to bygningskomplekser i retning af Dalgas Have. Den nordvendte skal rumme undervisningslokaler i tre etager. Den sydvendte skal i fem etager indeholde institutternes adgangsområder, receptioner til administrationen, mødelokaler mv.

På tværs af de to langsgående bygningsdele er der anbragt tre nord-syd vendte, seks-etagers bygningskomplekser. Her skal institutter og administrationen placeres.

Fra Foyeren bliver der et flot kig ned ad vandrehallen, hvis længde visuelt er neddæmpet ved sektionvis placering af trappe- og elevatorårne, hvis funktion er at skabe gode forbindelser mellem husets etager. Direkte ved vandrehallen ligger en lang række auditorier, grupperum og studenterrettede faciliteter som fx café og studentercenter. De åbner sig alle ud mod

vandrehallen.

Glasoverdækningen af vandrehallen kombineret med den sydvendte glasbygning samt strøgets opholds-nicher sikrer optimale dagslysforhold i fællesarealerne.

Byggeriets omgivelser

Den nye bygning anlægges på en udstrakt flade - en slette - i et urbant miljø omgivet af villaer, gamle haver, indkøbscentre og gader. Hele sletten udlægges med grus. Herpå placeres bygninger, pladser, haver, veje og parkering. Den store flade vil fremtræde som en park med alle de kvaliteter og muligheder, dette vil give.

På sydsiden anlægges en række haver mellem bygningens nord- og sydvendte fløje.

Gående og cyklister færdes på bygningens sydside, mens bilister kører på nordsiden, sådan at trafikken holdes adskilt.

I forlængelse af vandrehallens østre ende forbindes bygningen med Dalgas Have via en sti langs jernbanen.

Dommerkomiteens betænkning

Det var en enig dommerkomité, der i sin betænkning skrev, at forslaget vil give Handelshøjskolen "smukke og fleksible rammer for et levende studie- og forskningsmiljø". Endvidere hedder det, at "det arkitektoniske udtryk med kompositionen af tunge og lette bygningsvolumener bundet sammen af et søjlebåret glashus med tværgående lammeller, tegner til at blive meget elegant" og at bygningsanlægget "virker åbent og udadvendt mod omverdenen".

Dommerkomiteen udtrykte generel stor tilfredshed med de indsendte projekter, idet de fandt, "at

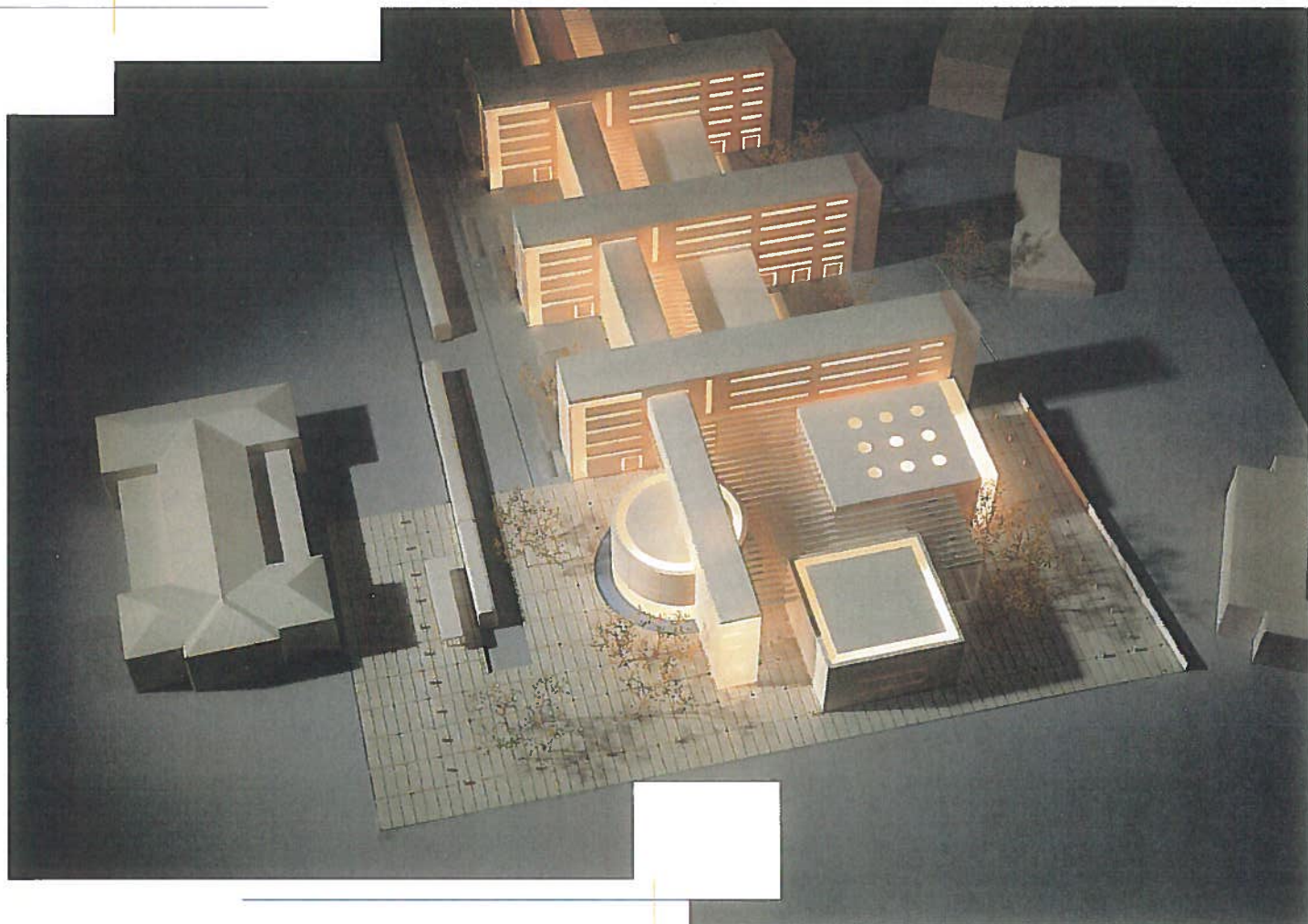
de 5 forslag ved en samlet vurdering fremstår med mange kvaliteter, og som sådan har de medvirket til en særdeles god belysning af opgaven".

Pressen skrev

"Mesterligt projekt til udvidelse af Handelshøjskolen på Frederiksberg"

"Et søjlebåret glashus vil binde en komposition af tunge og lette bygningsvolumener sammen i en helhed som bliver uhyre elegant, åben og vendt ud mod omverdenen".

"Der bliver tale om et nøje gennemtænkt byggeri med masser af grønne områder omkring".

Følgende arkitektfirmaer deltog i konkurrencen

HEINLE, WISCHER UND PARTNER, FREIE ARCHITEKTEN, TYSKLAND

KHR A/S ARKITEKTER

HENNING LARSENS TEGNESTUE A/S

VILHELM LAURITZEN A/S I SAMARBEJDE MED ELEVEN (11) DESIGN A/S

ARKITEKTFIRMAET NIELSEN, NIELSEN & NIELSEN

Dommerkomiteen bestod af

UNDERSVINGSMINISTER OLE VIG JENSEN, FORMAND

DIREKTØR LARS OLE HANSEN, UNDERSVINGSMINISTERIET

BORGMESTER JOHN WINTER, FREDERIKSBERG KOMMUNE

DIREKTØR NIELS KJELDSEN, FORMAND FOR STYRELSESRADET

REKTØR FINN JUNGE-JENSEN, HANDELSHØJSKOLEN

DEKAN GERT BECHLUND, DET ERHVERVSØKONOMISKE FAKULTET

FØRSTEBIBLIOTEKAR LEIF HANSEN, BIBLIOTEKET

ADMINISTRATIONSCHEF JAKOB VOLTELEN, HANDELSHØJSKOLEN

ARKITEKT MAA HANS DISSING

ARKITEKT SAFA KRISTIAN GULLICHSEN

ARKITEKT MAA EVA JARL HANSEN

ARKITEKT MAA MORTEN SCHMIDT

på vej mod det VIRTUELLE BIBLIOTEK

Abstract :

Det virtuelle bibliotek kan snart blive en del af højskolens hverdag. Biblioteket har taget et skridt i denne retning ved at udvikle et system, der giver direkte adgang til det stædigt voksende antal af CD-ROM-baser. Som led i højskolens IT-strategi vil nye tilbud følge efter i de kommende år.

YDERLIGERE INFORMATION

HANDELSHØJSKOLENS BIBLIOTEK

ROSENØRNS ALLÉ 31
1970 FREDRIKSBERG C

TELEFON 3815 3666
TELEFAX 3815 3663

På vej mod det virtuelle bibliotek

Udviklingen af elektroniske, netbaserede servicefaciliteter løber stærkt i disse år. Området har derfor også fået en høj prioritet i Bibliotekets strategiske planlægning.

I efteråret 1994 kunne Biblioteket for første gang stille eksterne databaser til rådighed via nettet. Navnet på denne nye service er HermesCD. Via højskolens edb-net kan forskerne på de enkelte institutter nu få direkte adgang til Bibliotekets CD-ROM-baser.

Adgang fra hver enkelt pc'er

Selvom Biblioteket har haft CD-ROM-baser gennem flere år som et vigtigt supplement til bla. katalogbasen Hermes, så har det indtil nu været et problem, at disse baser kun har været tilgængelige på bibliotekerne. For en stor del af højskolens forskere sidder ikke i biblioteksbygningerne.

CD-ROM-stationer har, siden de

blev et servicetilbud på Biblioteket, været flittigt benyttet af de studerende og enkelte lærere.

- Bibliotekets mål har dog hele tiden været at give forskerne så direkte adgang som muligt til informationerne. Helst via pc'en på hver enkelt forskers kontor. Dette mål opfylder vi nu med HermesCD, mener afdelingsleder Lars Nondal, HB-Info, som har ansvaret for Bibliotekets CD-ROM-service.

Gopher på ønskesedlen

Mange amerikanske og europæiske universiteter og business schools har allerede et stort udbud af avancerede net-servicetilbud. De betegnes ofte CWIS (Campus Wide Informations Systems). HermesCD er kun Bibliotekets første tilbud til forskerne, hvad angår avancerede servicetilbud gennem nettet. Nye vil komme til i den kommende tid, og antallet af CD-ROM-baser, der kan søges på, vil også blive udvidet.

- Vores næste projekt bliver etableringen af en såkaldt "gopher" i begyndelsen af marts 95, altså en menu,

hvorigennem man som bruger kan finde vej i det nærmest anarkistiske og hurtigt voksende Internet. Senere på foråret regner vi med at kunne tilbyde en World Wide Web-service for institutterne, forventer Lars Nondal.

Omfattende systemudviklingsarbejde gik forud

Ifølge Lars Nondal havde Bibliotekets net så mange begrænsninger, at det har været nødvendigt med et omfattende systemudviklingsarbejde, inden HermesCD kunne sættes i gang.

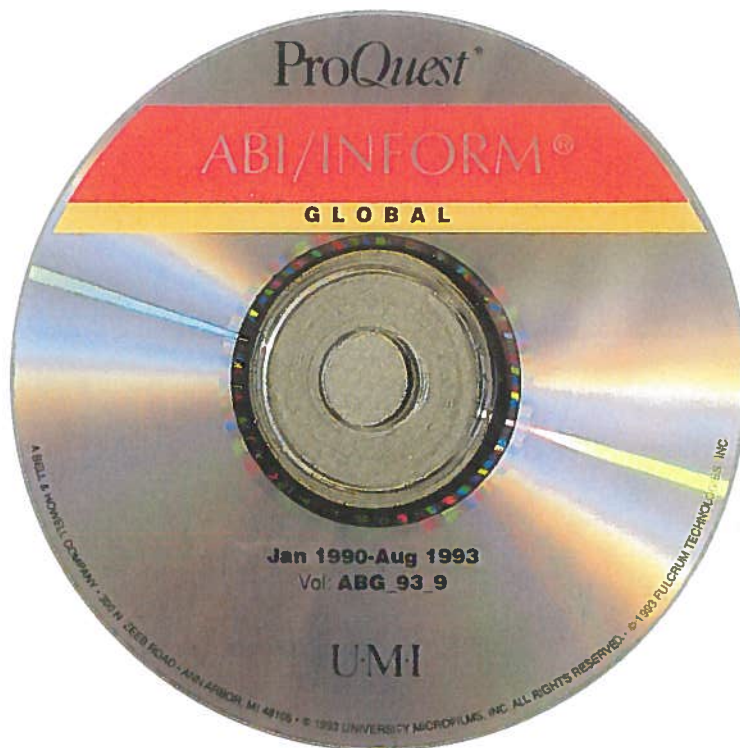
- I korthed handlede det om at få DOS-baserede CD-ROM-programmer til pc-netværk til at kunne fungere gennem skolens TCP/IP-baserede net. Da vi ikke kunne anvende

eller videreudvikle de eksisterende systemer, har vi måttet udvikle systemet selv. Det har været en krævende, men spændende opgave.

Prototypen er udviklet af firmaet Datamist Gruppen, mens færdigudviklingen er foretaget af Bibliotekets Systemadministration under ledelse af Peder Lærke Nielsen.

I første omgang er det lykkedes at få tre baser gjort tilgængelige på nettet: ABI/Inform, Predicasts F&S Index og ECONLIT. Men Lars Nondal regner med, at antallet i løbet af foråret 95 vokser til ca. 20 baser.

- Der vil blive noget for enhver smag lige fra avisartikler over firmaoplysninger og terminologi til jura.

1994 I NØGLETAL

PH.D.- AFHANDLINGER 1994

Det erhvervsøkonomiske Fakultet

Henrik Dahl

THE PRAGMATICS OF PERSUASION

Britta Gammelgaard

INDUSTRIELLE PRODUKTIONSFORMER

Mette Lise Houmann

DANSKE REALKREDITSYSTEM I ET EF-PERSPEKTIV

Torben Huss

FOREIGN DIRECT INVESTMENT AND INDUSTRIAL RESTRUCTURING IN MEXICO

Kristian Kjeldsen

SELECTED TOPICS ON EXCHANGE RATE TARGET ZONES

Jens Larsen

POSTENS MODERNISERING 1981-1988. OM LEDELSE, NATIONALITET OG SELSKABTE FORPLIGTELSE

Mette Morsing

ORGANISATORISK LÆRING I PRAKSIS - ET CASE STUDIE AF EN TRANSFORMATION

Niels Lehde Pedersen

HETEROGENE FORVENTNINGER, NØJSE TRADERS OG PRISDANNELSEN PÅ AKTIER

Torben Pedersen

DANSKE VIRKSOMHEDERS DIREKTE INVESTERINGER I UDlandet OG UDENLANDSKE VIRKSOMHEDERS DIREKTE INVESTERINGER I DANMARK

Hans Laurits Thaning

STYRING AF INNOVATIVE HELHEDER: GENNEMSKUELIGHED OG COMMITMENT I UDVIKLINGSPROJEKTER

Lars Vangsgaard

KOMPLETTERING AF KAPITALMARKEDET, UDJEVNING AF LIVSVILKÅR MED VARIGE FORBRUGSGØDER

Ricky Wilke

INDUSTRIEL MARKEDSFØRING - EN DISKUSSION AF FORSKNINGSFELTETS TEORI/RETNINGER OG DETS FREMTIDIGE UDVIKLING

Det erhvervssproglige Fakultet

Dorte Madsen

DEN JURIDISKE TEKSTS FORANKRING I EN RETSORDEN

EN HANDLINGSTEORETISK

ANALYSE AF OVERSÆTTERENS BESLUTNINGSRUNDLAG

Lene Palsbro

REKLAME - INDIVID - KULTUR: REKLAMEPERCEPTION I ET TVÆRKULTURELT PERSPEKTIV

Nøgletal

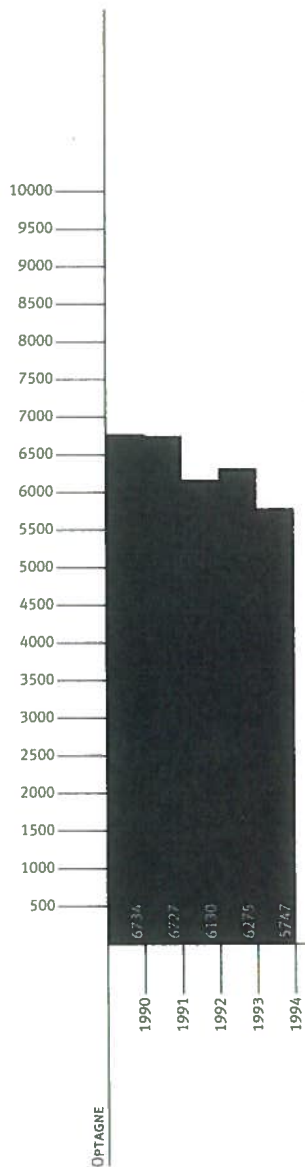
Personalesammensætning- fordeling på hovedområder og køn.

	MÆND	KVINDER	I ALT
VIDENSKABELIGT PERSONALE	200	128	334
HERAF ØKONOMI	159	32	191
HERAF SPROG	30	86	116
HERAF IKL*	11	10	21
HERAF BIBLIOTEKET	5	1	6
ADMINISTRATIVT PERSONALE	40	212	285
HERAF ØKONOMI	11	119	130
HERAF SPROG	4	38	42
HERAF IKL*	1	11	12
HERAF BIBLIOTEKET	17	34	51
HERAF FÆLLESADMINISTRATIONEN	21	29	50
TEKNISK PERSONALE (INCL. JOURNALIST)	15	2	17

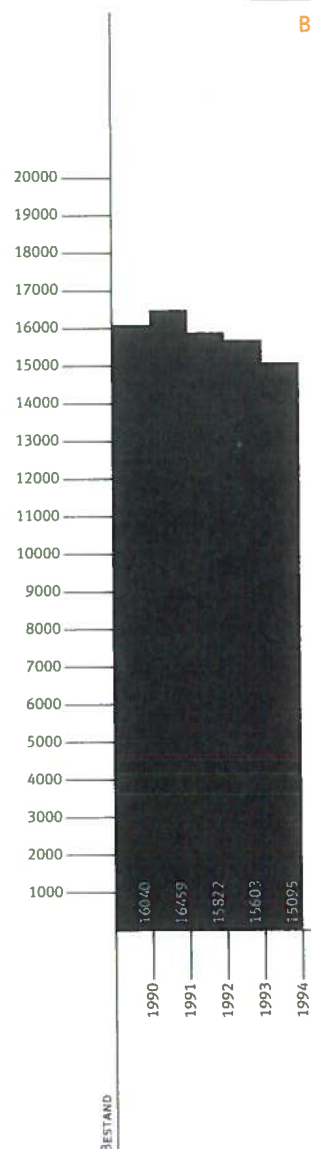
* IKL: INSTITUT FOR INTERKULTUREL KOMMUNIKATION OG LEDELSE

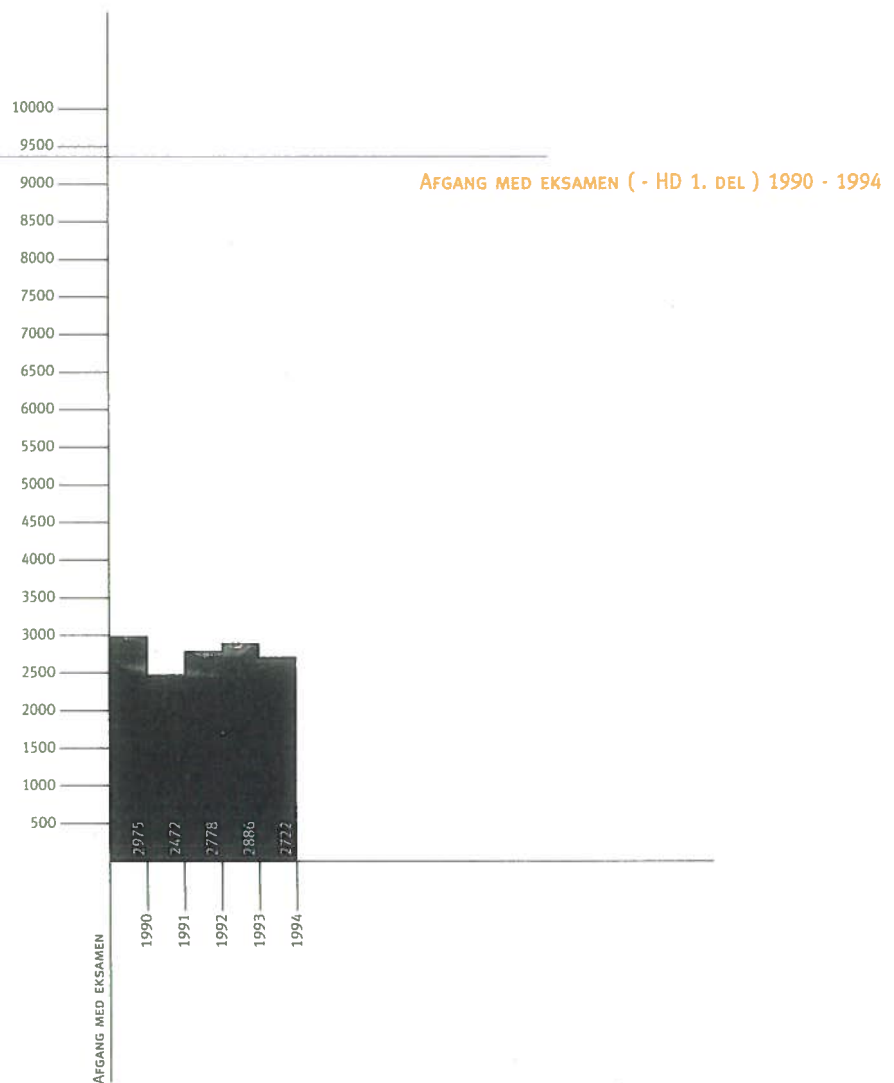
Studenterstatistik m.v.

OPTAG 1990 - 1994

BESTAND 1990 - 1994

Optaget på heltidsuddannelserne

Optaget ialt : 2920

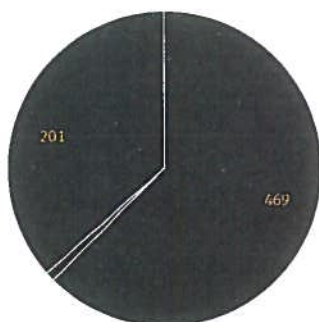

ØKONOMIUDANNELSERNE

HA : 730
HA ØVRIGE* : 503
CAND. MERC.** : 993
IALT : 2226

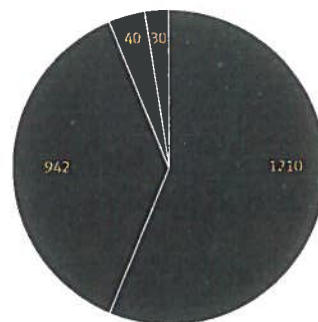
Optaget på Åben Uddannelse

Optaget ialt : 2898

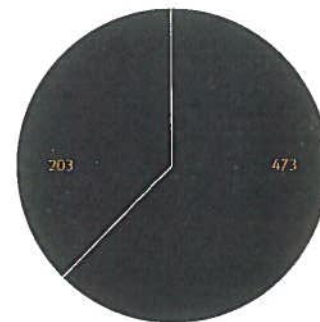
SPROGUDDANNELSERNE

BA : 469
CAND. LING. MERC.*** : 201
TEGNSPROGTOLK : 23
IALT : 693

ØKONOMIUDANNELSERNE

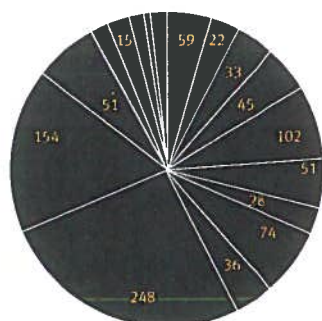
HD 1. DEL : 1210
HD 2. DEL : 942
MBA : 30
MPA : 40
IALT : 2222

SPROGUDDANNELSERNE

KORRESPONDENT I ET
SPROG : 473
ED : 203
IALT : 676

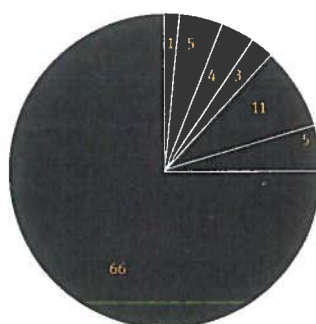
Bestand af udenlandske
studerende ialt : 758

BESTAND

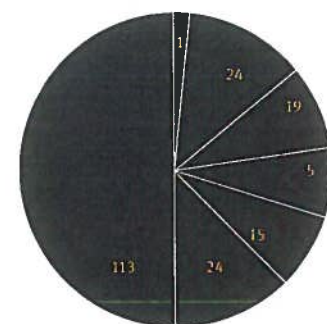
FRANKRIG:	59
HOLLAND:	22
ISLAND:	33
ITALIEN:	45
NORGE:	102
SPANIEN:	51
SVERIGE:	28
TYSKLAND:	74
USA:	36
ØVRIGE LANDE:	248
HERAF EUROPA:	154
- ASIEN:	51
- AFRIKA:	5
- NORDAMERIKA:	15
- SYDAMERIKA:	12
- AUSTRALIEN:	2
- UOPLYST:	9

Videnskabeligt Personale

Det sproglige fakultet - ialt 95

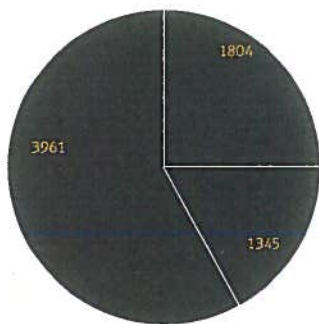
PROFESSORER:	5
DOCENTER:	4
LEKTORER:	66
AFDELINGSLEDERE	1
ADJUNKTER:	11
STIPENDIATER:	5
FORSKNINGSASS.:	3

Det økonomiske fakultet - ialt 201

PROFESSORER :	24
DOCENTER :	15
LEKTORER :	113
AFDELINGSLEDERE :	1
ADJUNKTER :	24
STIPENDIATER :	5
FORSKNINGSASS :	19

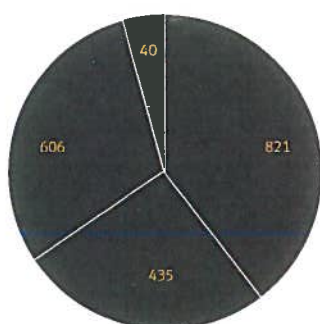
Bestand på heltidsud-
dannelserne
Bestand ialt : 9012

ØKONOMIUDDANNELSERNE

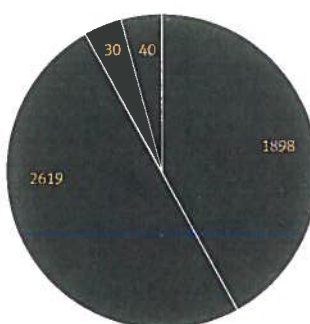
HA : 1804
HA ØVRIGE* : 1345
CAND. MERC.** : 3961
IALT : 7110

Bestand på Åben Uddannelse
Bestand ialt : 6153

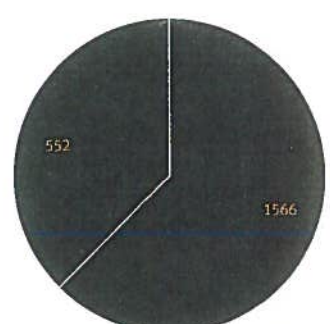
SPROGUDDANNELSERNE

BA : 821
KORRESPONDENT : 435
CAND. LING. MERC. : 606
TEGNSPROGTOLK : 40
IALT : 1902

ØKONOMIUDDANNELSERNE

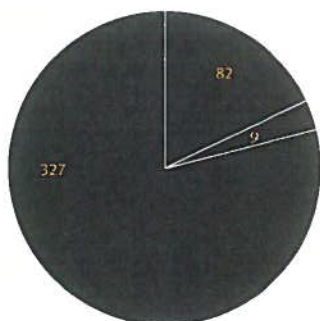
HD 1. DEL : 2619
HD 2. DEL : 1898
MBA : 30
MPA : 40
IALT : 4587

SPROGUDDANNELSERNE

KORRESPONDENT I ET
SPROG : 1014
ED : 552
IALT : 1566

Afgang med eksamen fra
heltidsuddannelserne
Antal dimittender ialt : 1875

SPROGUDDANNELSERNE

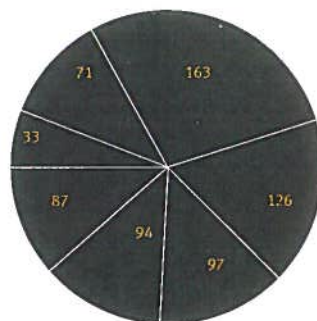
KORRESPONDENT: 327
CAND.LING.MERC.: 82
TEGNSPROGTOLK: 9
IALT: 418

Afgang med eksamen fra åben
Uddannelse
Antal dimittender ialt : 847

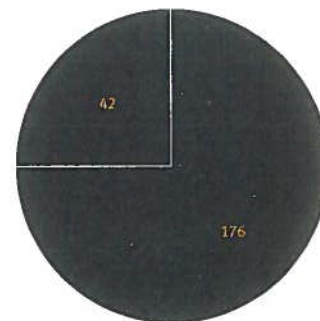
ØKONOMIUDANNELSERNE

HA : 493
HA ØVRIGE* : 299
CAND.MERC.** : 665
IALT : 1457

ØKONOMIUDANNELSERNE

HD 2.DEL : 671
HERAF AFSÆTNINGSØKONOMI : 87
- FINANSIERING : 97
- INFORMATIK : 71
- LOGISTIK : 33
- ORGANISATION : 94
- REGNSKABSVÆSEN : 163
- UDENRIGSHANDEL : 126
IALT : 671

SPROGUDDANNELSERNE

KORRESPONDENT I ÉT
SPROG : 134
ED : 42****
IALT : 176

* HA (DAT.), HA (JUR.), HA (MAT.), ESA (SPROK.)

** INKL. CAND.MERC.AUD., CAND.MERC.-(DAT.), CAND.MERC.-(JUR.), CAND.MERC.-(MAT.), CAND.MERC.INT.

*** INKL. CAND.LING.MERC. I DATALINGVISTIK.

**** DERUDOVER ER DER UDSTEDT 723 MODULBEVISER.

ØKONOMISTATISTIKKER

Handelshøjskolens udgifter over egen hovedkonto på bevillingslovene 1990-1994

(Løbende priser)

ORDINÆR VIRKSOMHED	1990	1991	1992	1993	1994
LØNUDGIFTER	159.508.174	160.702.854	164.093.540	174.607.003	188.500.946
ØVRIGE DRIFTSUDGIFTER	84.533.966	90.280.413	92.051.692	105.311.052	106.025.702
BESKÆFTIGELSESDRIFTSUDGIFTER	3.779.387	4.153.298	4.529.302	4.234.375	2.661.711
SENIOR- OG KANDIDATSTIPENDIER PH.D.	9.749.469	9.199.747	7.986.108	5.843.059	4.695.629
ØVRIGE DRIFTSTILSKUD	3.319.503	1.189.676	1.994.052	1.262.236	1.619.525
UDGIFTER IALT	260.890.499	265.525.988	270.654.694	291.257.725	303.503.513
HERAF INDTÆGTSFINANSIERET					
SUPPLERENDE MINDRE VIRKSOMHED	4.195.420	3.910.650	5.129.099	6.387.477	5.982.699
KOMMUNALE REFUSIONER	3.337.682	3.411.794	3.720.438	4.262.028	2.331.390
PH.D. STIPENDIERATER OG TAXAMETERSTILSKUD					3.537.130
ØVRIGE DRIFTSINDTÆGTER	23.517	2.935.356	16.281	0	0
INDTÆGTSFINANSIERET IALT	7.556.619	10.257.800	8.865.818	10.649.505	11.851.219
NOTER: UDGIFTERNE ER OPGJORT EKSKLUSIVE MOMS.					
ÅBEN UDDANNELSE	1990	1991	1992	1993	1994
SAMLEDE INDTÆGTER	48.372.468	61.640.045	64.689.796	65.245.744	67.474.769
LØNUDGIFTER	42.045.007	50.420.242	49.216.608	50.894.313	55.025.176
ØVRIGE UDGIFTER	4.960.344	8.660.602	9.350.591	10.199.881	12.832.481
ÅRETS DRIFTSRESULTAT	1.367.117	2.559.201	6.122.597	4.151.550	(382.888)
UDVIKLINGSOMK./FORBRUG AF OPSPARING					
ÅRETS RESULTAT	1.367.117	2.559.201	6.122.597	4.151.550	(382.888)
NOTER:					
DET NEGATIVE RESULTAT FOR ÅBEN UDDANNELSE I 1994 ER IKKE UDTRYK FOR AT AKTIVITETERNE GIVER UNDERSKUD, MEN EN KONSEKVENS AF, AT DER IKKE REGNSKABSMÆSSIGT SKELNES MELLEM FORBRUG RELATERET TIL ÅRETS AKTIVITETER OG FORBRUG AF OVERSKUDET FRA DE TIDLIGERE ÅR.					

KOMMERCIEL VIRKSOMHED	1990	1991	1992	1993	1994
SAMLEDE INDTÆGTER	2.977.718	2.343.039	2.704.672	2.535.134	1.836.301
DISPONIBEL ANDEL	2.671.131	2.108.735	2.704.672	2.535.134	1.836.301
LØNUDGIFTE	1.441.115	1.955.719	2.440.137	2.994.348	314.962
ØVRIGE UDGIFTER		72.115	472.385	554.919	588.453
ÅRETS RESULTAT	1.230.016	80.901	(207.850)	(1.014.133)	932.886

NOTER:

DE NEGATIVE RESULTATER FOR DEN KOMMERCIELLE VIRKSOMHED I 1992 OG 1993 ER IKKE UDTRYK FOR AT AKTIVITETERNE GIVER UNDERSKUD, MEN EN KONSEKVEN AF, AT DER IKKE REGNSKABSMÆSSIGT SKELNES MELLEM FORBRUG RELATERET TIL ÅRETS AKTIVITETER OG FORBRUG AF OVERSKUDET FRA DE TIDLIGERE ÅR.

1990 - 1994 (MIO. KR.)					
HHK'S TOTALE VIRKSOMHED OPDELT PÅ FINANSIERINGSKILDER	1990	1991	1992	1993	1994
ORDINÆR VIRKSOMHED	268,7	277,0	280,7	303,5	315,8
ANLÆGSUDGIFTER	0,0	1,0	0,3	0,6	0,0
DIV. SÆRBEVILLINGER (UM)	2,0	1,2	0,7	0,2	0,1
ÅBEN UDDANNELSE	47,0	59,1	58,6	61,1	67,2
KOMMERCIEL INDT. VIRKS.	1,4	2,0	2,9	3,5	0,6
IKKE-KOMMERCIEL IV					
FORSKNINGSRÅD	5,1	5,7	5,1	8,4	7,6
FORSKERAKADEMI	3,0	2,2	2,3	1,7	1,0
ANDRE STATSIGE	6,7	5,2	6,7	6,9	6,7
PRIVATE TILSKUDSMIDLER	6,3	7,6	8,9	6,7	8,8
UDGIFTER I ALT	340,2	361,0	366,2	392,6	407,8

NOTER: TALLENE FOR ORDINÆR VIRKSOMHED INDEHOLDER AFLØFTNINGSMOMS.

ADRESSELISTE 1995

FÆLLESADMINISTRATION

REKTOR, LEKTOR FINN JUNGE-JENSEN

PROREKTOR, LEKTOR BENTE KRISTENSEN

ADMINISTRATIONSCHEF JAKOB VOLTELEN

STRUENSEEGADE 7-9
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 3815
TELEFAX 3815 2015

INFORMATIONSAFDELING

FULDMÆGTIG FINN KJERULFF HANSEN

STRUENSEEGADE 7-9
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 3815
TELEFAX 3815 2015

DET ERHVERVSØKONOMISKE FAKULTET

DEKAN, LEKTOR GERT BECHLUND

NANSENSGADE 19
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 3815
TELEFAX 3815 2675

DET ERHVERVSPROGLIGE FAKULTET

DEKAN, LEKTOR OLE HELMERSEN

DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG

TELEFON 3815 3815
TELEFAX 3815 3830

HANDELSHØJSKOLENS BIBLOTEK

OVERBIBLIOTIKAR MICHAEL COTTA SCHØNBERG

ROSENØRNS ALLÉ 31
1970 FREDERIKSBERG C

TELEFON 3815 3666
TELEFAX 3815 3663

STUDIEKONTORET/SPROG

DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG

TELEFON 3815 3316/17
TELEFAX 3815 3835

STUDIEINFORMATIONSKONTORET

NANSENSGADE 19, ST.
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 3815 / 3815 2700

INSTITUTTER OG CENTRE VED DET ERHVERVSØKONOMISKE FAKULTET

INSTITUT FOR AFSETNINGSØKONOMI

STRUENSEEGADE 7-9
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 2100
TELEFAX 3815 2101/02

INSTITUT FOR ANVENDT DATALOGI OG SYSTEM- VIDENSKAB

BLÅGÅRDSGADE 23B
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 3777
TELEFAX 3815 3773

INSTITUT FOR ERHVERVS- OG SAMFUNDS- FORSKNING

NANSENSGADE 19,6

TELEFON 3815 2535
TELEFAX 3815 2540

EDB CENTRET

JULIUS THOMSENS PLADS 10
1925 FREDERIKSBERG C

TELEFON 3815 3535
TELEFAX 3815 3536

JURIDISK INSTITUT

NANSENSGADE 19, 2. OG 3.
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 2626
TELEFAX 3815 2610

INSTITUT FOR FINANSIERING

ROSENØRNS ALLÉ 31
1970 FREDERIKSBERG C

TELEFON 3815 3615
TELEFAX 3815 3600

INSTITUT FOR INFORMATIK OG ØKONOMISTYRING

HOWITZVEJ 60
2000 FREDERIKSBERG

TELEFON 3815 2400
TELEFAX 3815 2401

INSTITUT FOR INTERNATIONAL ØKONOMI OG VIRKSOMHEDSLEDELSE

NANSENSGADE 19,7
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 2515
TELEFAX 3815 2500

INSTITUT FOR LEDELSE, POLITIK OG FILOSOFI

BLÅGÅRDSGADE 23B
2200 KØBENHAVN N

TELEFAX 3815 3630
TELEFON 3815 3635

INSTITUT FOR MATEMATISK ERHVERVSØKONOMI OG STATISTIK

JULIUS THOMSENS PLADS 10
1925 FREDERIKSBERG C

TELEFON 3815 3515
TELEFAX 3815 3500

INSTITUT FOR NATIONALØKONOMI

NANSENSGADE 19,5
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 2575
TELEFAX 3815 2576

INSTITUT FOR LOGISTIK OG TRANSPORT

ROSENØRNS ALLÉ 31,4
1970 FREDERIKSBERG C

TELEFON 3815 2815
TELEFAX 3815 2828

INSTITUT FOR REGNSKABSVÆSEN, ØKONOMISTYRING OG REVISION

HOWITZVEJ 60
2000 FREDERIKSBERG

TELEFON 3815 2320
TELEFAX 3815 2321

CENTER FOR ERHVERVSØKONOMI

BLÅGÅRDSGADE 23B
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 2920
TELEFAX 3815 2915

CENTER FOR INNOVATION AND ENTREPRENEURSHIP

BLÅGÅRDSGADE 23B
2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3917 9870
TELEFAX 3917 9863

ECONOMIC POLICY RESEARCH UNIT - EPRU

NANSENSGADE 19,5
1366 KØBENHAVN K

TELEFON 3815 2598
TELEFAX 3815 2665

INSTITUTTER OG CENTRE VED DET ERHVERVSSPROGLIGE FAKULTET

PÅ ADRESSEN

DALGAS HAVE 15
2000 FREDERIKSBERG

TELEFON 3815 3815

FINDES FLG. ERHVERVSSPROGLIGE
INSTITUTTER OG CENTRE :

INSTITUT FOR DATALINGVISTIK

TELEFAX 3815 3820

INSTITUT FOR ENGLSK

TELEFAX 3815 3845

INSTITUT FOR FRANSK

TELEFAX 3815 3865

INSTITUT FOR SPANSK

TELEFAX 3815 3850

INSTITUT FOR TYSK

TELEFAX 3815 3860

CENTER FOR KONFERENCETOLKNING

TELEFAX 3815 3855

FAGSPROGLIGT CENTER

TEGNSPROGSTOLKECENTRET

TERMINOLOGI/AFDELINGEN

SAMT

INSTITUT FOR INTERKULTUREL KOMMUNIKATION OG LEDELSE

TELEFAX 3815 3840

DESIGN: FINN NYGAARD MDD

11 DANES © 1995

FOTO: JØRGEN SCHYTTÉ

REPRO: EXPERTYPE A/S

TRYK: INTERPRINT, COPENHAGEN,

TØROFFSET

REDAKTION:

FINN JUNGE-JENSEN, REKTOR

FINN KJERULFF HANSEN, FULDMÆGTIG

PER THYGESEN POULSEN, JOURNALIST

TYPOGRAFI: JANTE, META.

PAPIR: CONSORT ROYAL OSPREY SILK TINT

OMSLAG: 300 GRAM OSPREY SILK TINT

INDHOLD: 130 GRAM OSPREY SILK TINT

HANDELSHØJSKOLEN KØBENHAVN © 1995

STRUENSEEGADE 7 · 9

2200 KØBENHAVN N

TELEFON 3815 3815

TELEFAX 3815 2015